

PARODOS IR RENGINIAI

Spalis–lapkritis–gruodis

■ **Lietuvos nacionalinio muziejaus Naujajame arsenale** spalio 15 d. Latvijos valstybės atkūrimo 90-mečio proga Latvijos ambasada ir Latvijos nacionalinis muziejus atidarė kilnojamąją pažintinę parodą „Latvija: žemė, valstybė, žmonės“.

► Parodoje pateiktos žinios apie Latvijos etninę istoriją, kalbą, tradicinę aprangą, papročius, įvykius.

► Lapkričio 19 d. atidaryta trečioji bendra Lietuvos nacionalinio muziejaus ir Latvijos nacionalinio istorijos muziejaus baltų archeologijos paroda. Parodoje akcentuojamas Baltijos jūros rytinės pakrantės kuršių žemių archeologijos žemėlapis su piliakalniais ir kapinynais. Genties savastis atskleidžiama didele gausa įkapių komplektų. Kuršių vikingų ginklų arsenalas rodo tuometinę karių jėgą ir galybę. XI a. kuršiai buvo aktyvesni už danų ir švedų vikingus Kurše. Jie puldinėjo pirklių laivus, siaubė danų ir švedų pakrantes, kai kur net trumpai apsigyvendavo.

► Parodoje pristatomi būdingiausi kuršių vyrų ir moterų papuošalai, demonstruojantys turtą, galybę, puikų estetinį pojūtį. Paslaptiniai daiktai – paslėpti ar paaukoti papuošalai bei ginklai aptinkami kuršių lobiuose. Gausybės amuletų dėjimas į kapus mirusiesiems, miniatiūrinės įkapės – išskirtinis šios baltų genties bruožas. Radiniai iš piliakalnių atskleidžia kasdienį kuršių genties gyvenimo būdą.

► Lapkričio 21 d. atidaryta Vytauto Didžiojo karo muziejaus paroda „Lietuvos kariuomenė nepriklausomybės kovose 1918–1920“, skirta Lietuvos kariuomenės 90-mečiui. Parodoje pristatomi eksponatai – Lietuvos kariuomenės karių bei jų priešininkų (bermontininkų, bolševikų, lenkų) ekipuotės, apranga, ginklai, ikonografinė medžiaga ir kt.

► Gruodžio 18 d. atidaryta paroda, sirta Trakų parapiinės bažnyčios 600 metų jubiliejui „Neišiekvotiems dangaus turtams pašvęsta...“

► Trakų pusiasalio parapiinės Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bažnyčios istorija išskirtinė – ji niekada nebuvo uždaryta, naudota ne pagal paskirtį, todėl šiandien – tai unikalaus tikėjimo ir Lietuvos kultūros istorijos paminklas, saugantis daugiasluoksnį šešių šimtmečių paveldą.

Parodoje pristatomas Trakų bažnyčios paveldas – bažnyčios dokumentai, apeiginiai reikmenys ir dailės kūriniai, kurie buvo išsaugoti istorinių kataklizmų metu.

► Gruodžio 11 d. vyko antrojo Lietuvos mokyklų kultūros paveldo konkurso „Lietuvos dvarų istorijos“ baigiamasis etapas, darbų paroda bei edukacinė viktorina. Šis projektas buvo puiki proga mokiniams atidžiau pažvelgti ir įvertinti unikalų, gilią europines šaknis turintį Lietuvos dvarų istorijos ir architektūros paveldą. Baigiamajame etape dalyvavo laureatai iš 9 rajonų ir 4 miestų. Iš viso 120 mokinių.

► **Senajame arsenale** spalio 9–10 d. vyko tarptautinė mokslinė konferencija „Jėzuitai Lietuvoje (1608–2008): gyvenimas, veikla, paveldas“. Dalyvavo pranešėjai iš Krokuvos, Romos, Osnabriuko, Olšyno, Rygos, Minsko, Kauno ir kt.

► Spalio 9 d. pristatytas Tradicinių ketvirtadienio kultūros istorijos vakarų ciklas, skirtas Lietuvos istorijai ir asmenybėms. Pranešimą tema „Žinomas ir nežinomas Traidenis“ skaitė istorikas Artūras Dubonis.

► Spalio 23 d. vyko tradicinis ketvirtadienio kultūros istorijos vakaras „Gediminas – diplomatas ir karvedys“. Vakarą vedė istorikas Tomas Baranauskas.

► Lapkričio 6 d. – ketvirtadienio kultūros istorijos vakaras „Algirdas – nukariautojas ir gynėjas“. Vakarą vedė istorikas Tomas Baranauskas.

► Lapkričio 20 d. vyko ketvirtadienio kultūros istorijos vakaras, „Birutė legendose ir istorijoje“. Vakarą vedė politologė Inga Baranauskienė.

► Lapkričio 21 d. įteikta Valstybinė Jono Basanavičiaus premija. Ja už reikšmingus tyrinėjimus ir kūrybinę veiklą etninės kultūros srityje apdovanotas Vilniaus pedagoginio universiteto profesorius Stasys Skrodenis. Profesoriaus mokslinės veiklos baras – lietuvių kalendorinių apeigų tautosaka ir papročiai, lietuvių folkloristikos istoriografija, lyginamieji lietuvių ir suomių liaudies dainų tyrimai. S. Skrodenis per pastaruosius penkerius metus sudarė ir išleido žymių lietuvių folkloristų A. Mockaus, J. Baldžiaus, Z. Slaviūno rinkinius raštus, vadovavo daugeliui doktorantų, kurie sėkmingai apgynė disertacijas apie lietuvių liaudies folklorą, tradicijas ir papročius.

► Gruodžio 4 d. vyko ketvirtadienio kultūros istorijos vakaras „Gediminas ir Vilniaus įkūrimas“. Vakarą vedė politologė Inga Baranauskienė.

► Gruodžio 13 d. vyko kultūros istorijos vakaras „Vytautas Didysis kaip žmogus“. Vakarą vedė politologė Inga Baranauskienė.

► Gruodžio 18 d. – tradicinis kultūros istorijos vakaras „Jogaila: profilis ir keli štrichai“. Vakarą vedė istorikas Darius Baronas.

► **Signatarų namuose** spalio 25 d. Vasario 16-osios klubas paminėjo Lietuvos Respublikos konstitucijos dieną. Pranešimą skaitė profesorius Mindaugas Maksimaitis. Koncertavo Emilija Žukauskaitė (fortepijonas) ir Giedrius Žukauskas (violončelė).

► Lapkričio 20 d. vyko spaudos konferencija, kurioje dalyvavo Valstybinės Jono Basanavičiaus premijos laureatas prof. Stasys Skrodenis.

► Gruodžio 8 d. Persitvarkymo sąjūdžio iniciatyvinės grupės klubas Vilniaus apskrities pedagogams ir moksleiviams organizavo ir vedė paskaitą „Sąjūdžio pamoka“. Pranešimą skaitė klubo pirmininkas Zigmas Vaišvila.

► Gruodžio 18 d. vyko Kovo 11-osios Nepriklausomybės akto signataro Gintauto lešmanto knygos „Sulig kalnu didumo“ pristatymas. Dalyvavo literatūros kritikai Stasys Lipskis ir Alfredas Gusčius, etnologas Jonas Trinkūnas.

► **Dr. Vinco Kudirkos muziejuje** gruodžio 6 d. vyko dr. Vinco Kudirkos 150-ųjų gimimo metinių ir tautiškos giesmės sukūrimo 110-ųjų metinių paminėjimas. Muziejaus parodų salėje pristatyta nauja paroda „Lietuvos Respublikos vyriausybė 1918–1940 m. ir 1918 m. vasario 16 d. Lietuvos nepriklausomybės akto signatarai“. Kauno valstybinis dramos teatras pristatė Gedimino Jankaus dramos „Ir šviesa, ir tiesa“ sceninę adaptaciją.

■ **Lietuvos dailės muziejus** spalio 29 d. Helsinkyje (Suomija), tarptautiniame Vakarų terminale, atidarė trejus metus (2008–2010) po užsienio šalis keliausiančią Lietuvos dailės muziejaus ir Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos bendromis jėgomis parengtą Lietuvos vardo paminėjimo tūkstantmečiui skirtą parodą „Lietuva: kultūra ir istorija“ (parodos stendai parengti anglų kalba). Ši kilnojamoji paroda yra įjungta į Lietuvos tūkstantmečio programą kaip ypatingos svarbos Lietuvos kultūros palikimo aktualinimo ir populiarinimo projektas.

Suomija tapo pirmąja šalimi, kurioje 2008 m. buvo eksponuota ši kilnojamoji paroda. Helsinkyje parodą atidarė Lietuvos ambasadorė Suomijoje Halina Kobeckaitė, Lietuvos dailės muziejaus direktorius Romualdas Budrys ir Helsinko uosto direktorius Hekki Nissinen. Čia ji veikė iki 2008 m. lapkričio 14 d.

Vėliau paroda buvo perkelta į Taliną (Estija). Gruodžio 3 d. ji atidaryta Lietuvos ambasadoje. Parodą atidarė Lietuvos ambasadorius Estijoje Juozas Bernatonis, Lietuvos dailės muziejaus direktorius Romualdas Budrys. Paroda veikė iki gruodžio 14 d. vėliau ji iš Lietuvos ambasados patalpų buvo perkelta į Estijos nacionalinę biblioteką, kur veiks nuo 2009 m. sausio 9 iki 21 d. Jau padaryti ir parodos standai su tekstais rusų kalba. Tokia paroda nuo gruodžio 1 iki 14 d. eksponuota Kišiniovo (Moldova) nacionaliniame archeologijos muziejuje. Čia ją atidarė Lietuvos ambasadorius Moldovoje Vytautas Žalys, Lietuvos dailės muziejaus Tarptautinių ryšių skyriaus vadovė Dalia Rimkūnienė, Moldovos kultūros ir turizmo ministro pavaduotojas Ionas Munteanu, Nacionalinio archeologijos ir istorijos muziejaus direktorius Eugenius Sava. Renginyje dalyvavo Moldovos diplomatinio korpuso ir vietos kultūrinės bendruomenės atstovai.

► Lapkričio 29 d. Linco miesto Linco pilyje (Austrija) atidaryta Lietuvos dailės muziejaus paroda „Krippen aus Litauen - Christmas Cribs from Lithuania – Prakartėlės iš Lietuvos“. Ši paroda – vienas iš bendrų abiejų 2009 m. Europos kultūros sostinių – Linco ir Vilniaus – renginių, antrasis Aukštutinės Austrijos žemės muziejaus ir Lietuvos dailės muziejaus bendradarbiavimo projektas. 2007 m. birželio 21–rugsėjo 16 d. Vilniaus paveikslų galerijoje veikė iš Linco atvežta garsaus austrų tapytojo, vieno iš moderniojo meno klasikų Alfredo Kubino piešinių ir estampų paroda, 2009 m. kovo 12–gegužės 30 d. Vilniuje vyks abiejų muziejų bendrai parengta paroda „Europos peizažai“, kuri vėliau bus pervežta į Linčą.

► Pirmojo Advento sekmadienio išvakarėse Lince atidaryta paroda akcentavo prieškalėdinio susikaupimo ir pasirengimo didžiajai Jėzaus gimimo šventei – Kalėdoms – pradžių. Ji veiks iki kalėdinio laikotarpio pabaigos – 2009 m. vasario 1 d.

► Gruodžio 4 d. KUMU muziejuje (Talinas, Estija) atidaryta konkursinė paroda Swedbanko meno prizui 2008 gauti. Parodoje dalyvauja menininkai: Kristina Inčiūraitė (Lietuva), Igoris Makarevič ir Elena Elagina (menininkų duetas, Rusija), Miks Mitrevičs (Latvija), Taavi Piibemann (Estija), Aleksander Vaindorf (Švedija). Šios parodos rengimo darbus Lietuvoje kuravo LDM Nacionalinės galerijos informacijos centras. Paroda veiks iki 2009 m. vasario 15 d.

► Muziejaus padalinyje **Vilniaus paveikslų galerijoje** spalio 1 d. įvyko Lietuvos dailininkų sąjungos leidyklos išleisto albumo „Saulė Kisarauskienė“ sutiktuvės, kuriose dalyvavo tapytoja, grafikė Saulė Kisarauskienė, profesorius Vytautas Landsbergis, profesorė Eugenija Ulčinaitė, knygos tekstų autorė ir sudarytoja dailėtyrininkė Ramutė Rachlevičiūtė, Lietuvos dailininkų sąjungos pirmininkas Vaclovas Krutinis ir Lietuvos dailės muziejaus direktorius Romualdas Budrys.

► Spalio 3–26 d. veikė Japonijos dailės klasiko Hiroshige Ando medžio raizinių paroda „53 TOKAIDO TRAKTO STOTYS“.

► Spalio 8 d. įvyko kultūros ir literatūros istorikės, hum. m. daktarės, VU doc. Dainoros Pociūtės monografijos „Maištininkų katedros. Ankstyvoji reformacija ir lietuvių italų evangelikų ryšiai“ aptarimas. Diskusijoje dalyvavo autorė, būrys žymių kultūros is-

torikų ir tyrėjų – dr. Darius Kuolys, habil. dr. Ingė Lukšaitė, prof. habil. dr. Eugenija Ulčinaitė, prof. habil. dr. Arūnas Sverdiolas. Pokalbį moderavo dr. Audinga Peluritytė-Tikiušienė. Vakaro metu renesanso ir baroko laikų muziką atliko kamerinis ansamblis „Reversio“, solistai Darius Klišys ir Mindaugas Radzevičius.

VU docentė, Lietuvių literatūros katedros vedėja Dainora Pociūtė – kultūros ir literatūros istorikė, reformacijos tyrinėtoja. Ji yra išleidusi monografiją „XVI–XVII a. protestantų bažnytinės giesmės. Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė ir Prūsų Lietuva“, parengusi įvairių XVI–XVII a. šaltinių, išspausdinusi daug straipsnių Lietuvos ir užsienio mokslinėje spaudoje.

► Spalio 11 d. vyko Lietuvos dailės muziejaus, Japonijos ambasados ir Kęstučio Ptakausko studijos surengtas seminaras apie *bonsai* medžių auginimą ir formavimą. Jo dalyviai turėjo galimybę susipažinti su *bonsai* istorija, auginimu, formavimu.

► Spalio 24 d. – spaudos konferencija, kurioje visuomenei pristatyta nacionalinės programos „Vilnius – Europos kultūros sostinė 2009“ paroda „Pirosmani“.

► Spalio mėnesį galerijoje Lietuvos dailės muziejaus Meno pažinimo centras pradėjo įgyvendinti edukacinę programą „Kelionė į klasicizmo epochą“, skirtą vyresniųjų klasių moksleiviams ir gimnazistams. Ją sudaro 4 dalys: „Racionalaus tobulumo paieškant“, „Neprilygstamasis portretas“, „Didžiojo stiliaus meistras“, „Gyvieji paveikslai“. Šios programos užsiėmimai vyks iki 2009 m. liepos mėnesio.

► Lapkričio 6 d. atidaryta Antano Sutkaus ir Ugniaus Gelgudos fotografijų paroda „Erdvėlaikis: Žmonės / Trintis“. Šioje parodoje susipynė dviejų kartų erdvėlaikiai – žymaus fotografo Antano Sutkaus kūrybos retrospektyva „Žmonės“ ir šiuolaikinio menininko Ugniaus Gelgudos audiovizualinė instaliacija „Trintis“. Šių autorių jungtį inspiravo viena fotografijos klasiko 1964 m. Vilniuje sukurta fotografija „Keltas „Antakalnis – Žirmūnai“, kurios herojais tapo jaunojo kūrėjo tėvai. Paroda veikė iki 2008 m. gruodžio 18 d.

► Lapkričio 12 d. įvyko vakaras, kurio metu buvo kalbama aktualiomis paveldosaugos temomis (paveldosaugos dabartis ir jos problemos, paveldo apsaugos ir tvarkybos prioritetai, Vilniaus senamiesčio ateitis, nauji paveldosaugos žingsniai). Renginyje mintimis dalinosi Romas Jeloveckas, Giedrė Miknevičienė, Juozas Pilipavičius, Augis Gučas, Audronis Katilius ir kt. Vakaras buvo skirtas prof., humanitarinių mokslų dr. Jono Glemžos darbo paveldosaugos baruose 50-ies metų jubiliejui.

► Gruodžio 16 d. Lietuvos dailės muziejaus Meno pažinimo centras visuomenę pakvietė į LDM Vilniaus paveikslų galerijoje vykusį edukacinį renginį „Kelionė į klasicizmo epochą“. Jo dalyviai turėjo galimybę pasiklausyti Vilniaus Balio Dvariono dešimtmetės muzikos mokyklos fortepijono skyriaus mokinių koncerto ir Nacionalinės M. K. Čiurlionio menų mokyklos moksleivių kūrybinių interpretacijų. Visi renginio dalyviai taip pat galėjo įsijungti į meninį vyksmą – piešti bei muzikuoti drauge. Šioje popietėje buvo pristatyti ir Lietuvos dailės muziejaus įsigyti klasicizmo laikotarpio kostiumai, skirti LDM Vilniaus paveikslų galerijoje vykstantiems edukaciniams renginiams klasicizmo temomis.

► Gruodžio 23 d. įvyko spaudos konferencija, kurioje Gruzijos nacionalinio muziejaus specialistės pristatė į Vilnių atskraidintą garsiojo gruzinų dailininko Niko Pirosmanišvili (Pirosmani) paveikslų kolekciją iš Gruzijos nacionalinio muziejaus rinkinių. Spaudos konferencijoje dalyvavo, kalbėjo dailininko kūrybos tyrinėtoja dr. Irina Arsenišvili, parodos kuratorė Maia Kchachidze, restaurato-

rė Natia Korkotašvili. Spaudos konferencijoje dalyvavo ir Lietuvai garsiojo gruzinų dailininko Niko Pirosmiani paveikslų kolekcijos parodos draudimą padovanojusios bendrovės „BTA Draudimas“ generalinio direktoriaus pavaduotojas Ignas Panka bei Pirosmiani kūrinius į šią parodą nemokamai atskraidinusių Lietuvos kariuomenės Karinių oro pajėgų atstovai, VEKS, Gruzijos ambasados ir LDM darbuotojai.

► Gruodžio 31 d. galerijoje atidaryta nacionalinės programos „Vilnius – Europos kultūros sostinė 2009“ paroda „Pirosmiani“, kurioje eksponuojami 35 pasaulinio garso Gruzijos dailininko Niko Pirosmianišvili (Pirosmiani, 1862–1918) kūriniai iš Gruzijos nacionalinio muziejaus rinkinių. Visuomenės susidomėjimas šia paroda buvo toks didelis, kad teko organizuoti net du parodos atidarymo renginius: 15 ir 17 val. Tą pačią dieną Vilniaus paveikslų galerijoje įvyko ir šventinis naujųjų metų koncertas, kuriame klasikinės muzikos kūrinius bei Gruzijos tradicinę muziką atliko Gruzijos ir Lietuvos atlikėjai, vakarą vedė Lietuvos muzikos ir teatro akademijos docentė, televizijos ir radijo laidų vedėja Zita Kelmickaitė. Pagrindinis parodos rėmėjas „BTA draudimas“ apmokėjo visas kūrinių draudimo išlaidas (102 milijonus litų). Paroda veiks iki 2009 m. gegužės 31 dienos.

► Muziejaus padalinyje **Taikomosios dailės muziejuje** gruodžio mėnesio 7, 14, 31 d. įvyko trys Lietuvos nacionalinės filharmonijos koncertai, kuriuose koncertavo žymūs Lietuvos muzikos kolektyvai ir atlikėjai: Čiurlionio kvartetas, Kauno styginių kvartetas, kamerinis ansamblis „Vilniaus arsenalas“, Algirdas Budrys (klarnetas), Julija Stupnianeck (sopranas), Ignas Misiūra (bosasbaritonas).

► Muziejaus padalinyje **Radvilų rūmuose** Lietuvos dailės muziejaus Meno pažinimo centras lapkričio 13–gruodžio 18 d. įgyvendino kalėdinių užsiėmimų „Kalėdinė prakartėlė“, „Kvepiantis atvirukas“, „Advento kalendorius“ programą, kurios metu dalyviai buvo supažindinti su kalėdinių prakaitėlių specifika, mokomi patys pasidaryti jas, taip pat ir kalėdinių atvirukų bei kalendorių.

► Gruodžio 18 d. Radvilų rūmuose atidaryta dailės kūrinių ir medžioklės trofėjų paroda „Stumbro medžioklė“. Parodai šių rūmų ekspozicinės erdvės pasirinktos dėl to, kad meno kūrinių ir medžioklės trofėjų kolekcijomis pagarsėjusių kunigaikščių Radvilų rūmų interjeras kunigaikščių laikais yra buvęs gausiai papuoštas Radvilų giminės portretais, skulptūromis, medžioklės trofėjais, senoviniais ginklais. Parodą, kuriai pavadinimą davė Kanuto Rusecko paveikslas „Stumbro medžioklė“, sudarė dvi dalys. Pirmojoje – Lietuvos dailės muziejaus parengta dailės kūrinių ekspozicija, kurioje rodoma daugiau kaip 70 tapybos, grafikos, skulptūros kūrinių, taikomios dailės dirbinių ne tik iš Lietuvos dailės muziejaus, bet ir iš Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus, Žemaičių muziejaus „Alka“, Kėdainių krašto muziejaus rinkinių. Parodoje dailės kūrinių buvo pristatomos pagrindinės temos: medžioklės scenos (mitologinio ir kasdienio, buitinio pobūdžio), medžiojamieji gyvūnai ir medžiokliniai šunys, trofėjų naturmortai. Ypač įdomus akcentas – netikėtų ir originalių formų meniniai baldai, pagaminti iš tauriojo elnio bei briedžio ragų. Stalą ir du krėslus iš Apytalaukio dvaro demonstravo Kėdainių krašto muziejus, kunigaikščių Oginskių baldų komplekto dalį iš Rietavo dvaro medžioklės kambario parodai paskolino Žemaičių muziejus „Alka“. Antrąją ekspozicijos dalį rengė Lietuvos medžiotojų draugija. Joje buvo eksponuojami medžioklės trofėjai.

► Muziejaus padalinio **Nacionalinės dailės galerijos** informaci-

jos centras spalio 17–18 d. Vilniuje Lietuvos energetikos muziejuje bei kultūros platformoje „Kultflux“ surengė eksperimentinės muzikos ir audiovizualinio meno projektą „Garso zona“. Tai buvo tęstinis projektas, pristatantis eksperimentinės muzikos, garso meno ir su jais sietinų vizualinių menų tendencijas. Projekte dalyvavo Lietuvos ir užsienio menininkai, aktyviai veikiantys šioje savitoje tarp garso meno, šiuolaikinės muzikos, medijų kultūros ir tarpdisciplininių menų reiškiųjų tarpstančioje scenoje. Projekto rėmėjai – Kultūros rėmimo fondas, Austrijos ambasada, Lenkų institutas. Projekto partneriai – Lietuvos energetikos muziejus, kultūros platforma „Kultflux“.

► Muziejaus padalinyje **Prano Domšaičio galerijoje** lapkričio 6 d. atidaryta bendro Klaipėdos Adomo Brako dailės mokyklos ir Vyturio pagrindinės mokyklos projekto paroda „Laiko linijos. Klaipėda“. Projektas „Laiko linijos – Klaipėda“ pakvietė moksleivius išeiti į miesto gatves, aikštes, skverus, savaip perskaityti ir savo kūriniuose atverti miesto istoriją, kitu žvilgsniu pažvelgti į kasdienybę. Buvo sukurti darbai, kuriuose šiuolaikinio miesto apybraižos, kranų strėlės, vamzdynai susipina į darnią kompoziciją, tarsi papildančią senąsias fachverko konstrukcijas, o archeologiniai radiniai laiko linijomis susiejami su ateities vizijomis.

► Lapkričio 13 d. atidaryta Gargždų kultūros centro vaikų dailės studijos ir dailės klubo „Nomeda“ (Vėžaičiai) dalyvių kūrybos paroda „Mano angelas“, kurioje buvo eksponuojami įvairaus amžiaus vaikų ir moksleivių kūriniai, skirti Kalėdų šventėms. Paroda veikė iki 2009 m. sausio 15 d.

► Lapkričio 21 d. atidaryta paroda „Jonas Tatoris. Kūryba ir gyvenimas“. Ji buvo skirta iškiliam mokslininkui, visuomenės veikėjui, menininkui dr. J. Tatoriui (1925–2004) atminti. Architektūros istorikas, menotyriminkas, humanitarinių mokslų daktaras J. Tatoris buvo pirmasis Lietuvos dailės muziejaus padalinio – Klaipėdos paveikslų galerijos (dabar – LDM Prano Domšaičio galerija) vedėjas. Šias pareigas jis ėjo 1973–1978 metais. Paroda veikė iki 2009 m. sausio 25 d.

► Gruodžio 7 d. įvyko koncertas „Muzika yra labai svarbi“. Koncerto metu kartu su naujojo meno klasikų – Steve Reicho, Arvo Pārto, Osvaldo Balakausko, Johno Adamso – kūrinių skambėjo ir šiuolaikinių lietuvių autorių specialiai šiam projektui sukurti opusai. Naujausios „labai svarbios muzikos“ kūrėjai – kompozitoriai bei atlikėjai Rūta Vitkauskaitė, Albertas Navickas ir Marija Kalvelytė.

► Muziejaus padalinyje **Palangos gintaro muziejuje** gruodžio 21 d. atidaryta paroda „Baltijos auksas“ iš Kaliningrado srities gintaro muziejaus rinkinių. Parodos atidaryme dalyvavo LDM direktorius Romualdas Budrys bei Kaliningrado gintaro muziejaus direktorė Tatjana Suvorova. Į Palangą Kaliningrado srities gintaro muziejus atvežė ne tik savo miesto, bet ir Maskvos, Sankt Peterburgo, Vokietijos, Lenkijos, Latvijos ir Lietuvos menininkų kūrinių – tai, ką geriausio iš jų darbų yra sukaupęs savo rinkiniuose. Parodoje Kaliningrado menininkai pristatomi kiek plačiau – pradedant praėjusio amžiaus 8 dešimtmečiu. Paroda veiks iki 2009 m. balandžio 12 d.

► Muziejaus padalinio Laikrodžių muziejaus Edukaciniame centre gruodžio 17 ir 19 d. vyko užsiėmimai „Kalėdinės laikrodžių dirbtuvės“. Šie užsiėmimai buvo skirti šeimoms, vaikams ir suaugusiesiems. Užsiėmimų metu jo dalyviai savo rankomis turėjo galimybę pasidaryti originalius, veikiančius laikrodžius – dovaną sau ar draugui Kalėdų proga.

► Muziejaus padalinys **Juodkrantės miniatiūrų muziejus** spalio mėnesį su Prano Domšaičio galerijos Meno pažinimo centru parengė ir pradėjo įgyvendinti Juodkrantės Miniatiūrų muziejaus edukacinę programą 2008–2009 mokslo metams, kuri skirta darželinukams, moksleiviams ir suaugusiesiems. Siūlomų edukacinių užsiėmimų temos: „Vėduoklių dirbtuvės“, „Koketiška vėduoklės kalba“, „Šešėliai ir figūros“, „Labai mažas portretas“, „Lipdome šeimos medali“, „Mano gimtinės vaizdai“, „Kas dėžutėje sudėta“, „Žaidimas spēlionė“, „Antrasis daiktų gyvenimas“. Kalėdų švenčių išvakarėse muziejuje vyko edukaciniai užsiėmimai „Žėrinčios karnavalo vėduoklės“ ir „Velykiniai margučiai su miniatiūromis“.

■ **Nacionaliniame M. K. Čiurlionio dailės muziejuje** spalio 24 d. surengtos Lietuvos dailininkų sąjungos leidyklos išleisto albumo „Saulė Kisarauškienė“ sutiktuvės, kuriose dalyvavo pati tapytoja, grafikė Saulė Kisarauškienė, knygos tekstų autorė ir sudarytoja dailėtyrininkė Ramutė Rachlevičiūtė ir projekto vadovė menotyryninkė *Danutė Zovienė*. Žinomai vyresnės kartos menininkei skirta monografija išsamiai atskleidžia jos kūrybą bei pasaulėjautą.

► Gruodžio 5 d. įvyko mecosoprano Ramintos Babickaitės ir vokiečių pianisto Normano Erico Kunzo (fortepijonas) koncertas „Kelyje“. Jauna operos dainininkė Raminta Babickaitė – Flensburgo operos teatro (Vokietija) solistė – sėkmingai koncertuoja įvairiose Europos scenose. Koncerto programoje skambėjo kompozitorių W. A. Mozarto, J. Brahmsio, R. Strausso, R. Vaughano Williamso, R. Stolzo kūriniai, dainos iš Marlen Dietrich, Hildegardos Knef repertuaro ir lietuvių kompozitorių vokaliniai kūriniai.

► Muziejaus padalinyje **M. Žilinsko dailės galerijoje** lapkričio 19 d. pradėjo veikti paroda „XX a. pradžios Latvijos plakato menas“, skirta Latvijos Nepriklausomybės 90-mečiui paminėti. Tai bendra Latvijos užsienio meno muziejaus bei Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus paroda, kurioje žiūrovai pirmą kartą galėjo susipažinti su išskirtiniais, Lietuvoje neeksponuotais latviškais plakatais, išvysti dailininkų Janio Rozentalio, Vilio Krūminšo, Janio Liepinšo, Ansio Cirulio ir kt. kūrybines interpretacijas įvairiomis temomis.

► Spalio 17 d. vyko II-ojo rusų kultūros ir meno festivalio renginys – susitikimas su žymia rusų režisierė, animatore, tarptautinių festivalių bei konkursų JAV, Kinijoje ir Rusijoje laurete Tatjana Iljina. Susitikimo metu buvo demonstruojami dailininkės statyti animaciniai filmai.

► Lapkričio 5–9 d. vyko žmogaus teisių kino festivalis „Ad Hoc: Nepatogus kinas“. Tai vienintelis tokio pobūdžio dokumentinių filmų festivalis Baltijos šalyse. Jį organizuoja Lietuvos žmogaus teisių centras, bendradarbiaudamas su organizacija Helsinki Foundation for Human Rights bei tarptautiniu žmogaus teisių kino festivaliu *WatchDocs*.

► Šiais metais festivalio organizatoriai vėl uždavė nepatogius klausimus, savo programai suteikdami skirtingos tematikos atspindžių: „Veidai“, „DEMO.kratija“, „Nepažinti kaimynai“, „Kitu kampu“, „Straipsnis Nr. 2“ „Trumpametražių filmų programa“.

► Gruodžio 12 d. vyko Naujajai muzikos gimnazijos mokinių inicijuotas labdaros koncertas – „Kalėdinės sriubos“ akcijos dalis – skirtas vienišiesiems, skurstantiems ir neįgaliems senukams paremti. Dalyvavo gimnazijos mokiniai ir solistas, tenoras Egidijus Baviškinas.

► Muziejaus padalinyje **Paveikslų galerijoje** spalio 3 d. pradėjo veikti projekto „Menas + Menas bendrauti. Garsas“ paroda. Jau penktą kartą vykusio edukacinio projekto potėmė šiemet buvo

garsas. Šios parodos tikslas – padėti lankytojui atsikratyti pagarbios meno kūrinio baimės, išlaisvinti emocijas, pasinerti į kūrybinį procesą ir sulaužyti geležinę muziejaus taisyklę: „Ekspонатų rankomis neliesiti“. Šioje parodoje su lankytojais kasdien bendravo muziejaus edukatoriai, dailininkai ir menotyryninkai.

► Lapkričio 14 d. buvo atidaryta pati išsamiausia ir įspūdingiausia prieš porą metų anapilin iškeliavusios iškilios Lietuvos grafikės Elvyros Kairiūkštytės (1950–2006) paroda „Deginantis gyvenimo artumas“. Joje buvo eksponuoti ne tik menininkė išgarsinę estampai, bet ir nuo 9-ojo dešimtmečio pabaigos kurti monumentalūs ir ekspresyvi piešiniai, kurie ilgai darėsi ne tik vis reikšmingesni, bet ir virto vienintele jos kūrybos raiškos forma.

► Gruodžio 18 d. atidaryta penktojo tarptautinio fotomeno festivalio „Kauņas Photo 08“ baigiamoji paroda „Laisvę fotografijai!“ Parodoje – Lietuvos ir užsienio fotografų žvilgsniai bei požiūriai į Laisvės alėjoje ir Kauno centre vykstantį gyvenimą, jo pokyčius. Akcija „Laisvę fotografijai!“ buvo sumanyta siekiant įamžinti gyvenimą Laisvės alėjoje – jos didelius ir mažus pokyčius, šventes ir kasdienybę, tikroviškus vaizdus ir mistiką. Būrys profesionalių lietuvių fotografų ir festivalio „Kauņas Photo 08“ svečių iš Italijos, Čekijos, JAV, Australijos ir Tailando šį gyvenimą subjektyviai fiksavo, interpretavo ir savaip kūrė centrinės Kauno gatvės istoriją.

► Muziejaus padalinyje **Istorinėje LR Prezidentūroje** spalio 3 d. įvyko Arvydo Anušausko ir Gražinos Sviderskytės knygos „XX amžiaus slaptieji archyvai: dvylika istorijos detektyvų“ pristatymas.

► Muziejaus padalinyje **A. Žmuidzinavičiaus kūrinių ir rinkinių muziejuje** lapkričio 13 d. buvo atidaryta tarptautinė Baltijos ir Šiaurės šalių autorinio stiklo meno paroda „Vitrum Balticum IV. New and Young“. Projekte dalyvavo 42 stiklo menininkai iš Lietuvos, Latvijos, Estijos ir Suomijos. Šių metų devizas „New and Young“ – tiesioginis orientyras į naujosios stiklininkų kartos pasirodymą, tačiau daug svarbesnis čia buvo ne amžiaus, o novatoriškumo faktorius. Paroda akcentavo stiklo meno, kaip konceptualios meno šakos, diskursą bei išradimų technologinių sprendimų ir naujų galimybių panaudojimą. Skirtingose ekspozicijose buvo demonstruojami įvairiaformiai stiklo kūriniai: skulptūrinė plastika, stiklo plaketės, instaliacijos. Parodą lydinčiame seminare paskaitas apie šiuolaikinio vitražo ir stiklo meno problemas bei raidą skaitė Latvijos ir Estijos dailės akademijų Stiklo katedrų vedėjai, VDU ir Kauno kolegijos J. Vienožinskio menų fakulteto dėstytojai, doktorantai iš VDA bei Sanderlando (Anglija) universiteto.

► Gruodžio 23 d. pradėjo veikti Kauno kolegijos J. Vienožinskio menų fakulteto meninio stiklo programos dėstytojos, docentės Sigitos Grabliauskaitės personalinė paroda „Stiklo sala“. Ši paroda pakeitė tarptautinę stiklo meno parodos „Vitrum Balticum IV“ ekspoziciją ir buvo tarsi natūrali jos tęsia. Autorė pristatė 2000–2008 metais įgyvendintus stiklo plakečių bei skulptūrų ciklus. Tai darbai ženklų, kaukių, gėlių, angelų temomis. Juose atsiskleidžia dailininkės plastikos principų bei technikų įvairovė; galima pasigrožėti profesionaliu naudojamų stiklo technikų (liejimo, moliravimo, graviravimo ir kt.) įvaldymu bei išraiškingu meniniu panaudojimu.

► Muziejaus padalinyje **A ir P. Galaunių namuose** spalio 17 d. pradėjo veikti pirmoji personalinė Bangučio Prapuolenio akvarelės paroda „Tarp medžių“. Nuo 1987 metų iki dabar Kauno kolegijos Justino Vienožinskio menų fakultete dėstantis menininkas baldų restauravimą, prieš porą metų dailininkas ėmė dalyvau-

ti akvarelės pleneruose Vilkiroje bei Birštone ir iš naujo atrado pašaukimą jautriai ir įgūdžių reikalaujančiai akvarelės technikai. Šioje parodoje buvo eksponuojami pastaraisiais metais sukurti darbai, kuriems įkvėpimo menininkas sėmėsi iš gamtos, ritmiško medžių kamienų virpėjimo.

► Gruodžio 5 d. buvo atidaryta Čiurlionio keliais į Riebinius (Latvija) keliavusių ir ten įkvėpimo pasisėmusių kauniečių menininkų paroda. Ekspedicija į Riebinius – tai didelio M. K. Čiurlionio draugijos projekto „M. K. Čiurlionio gyvenimo ir kūrybos keliais drauge su jaunimu“ dalis. Jos tikslas – užfiksuoti ir įamžinti M. K. Čiurlionio trumpos kūrybinės stovyklos aplinką, dabartinę situaciją bei patiems pasisėmti kūrybinio įkvėpimo. Ekspedicijos dalyviai – skirtingą patirtį turintys, skirtingus stilius bei technikas naudojantys menininkai, kuriuos suvienijo M. K. Čiurlionis: E. Nalevaika, M. Kulikauskienė, R. Ropytė, Gintautas Vaičys, Violeta Juodzevičienė. Šioje parodoje buvo galima išvysti, kokių idėjų dabartiniai Kauno menininkai pasisėmė genialaus lietuvių meistro kūrybos aplinkoje ir kaip šis įkvėpimas išsiskleidė jų kūryboje.

■ **Kauno apskrities pedagoginiame muziejuje** nuo rugsėjo mėn. veikia paroda „XVII–XX a. švietėjai Lietuvoje“. Parodoje pristatomi žymiausių švietėjų: J. Basanavičiaus, V. Kudirkos, A. Strazdo, L. Ivinskio, J. A. Komenskio, M. Počobuto, G. Petkevičaitės-Bitės ir kt., biustai ir portretai.

► Spalio 1–10 d. muziejuje vyko socializacijos projekto „Popamokinė edukacinė veikla „Iš mokyklos į muziejų“ užsiėmimų ciklas Atžalyno globos namų auklėtiniais. Muziejaus ekskursijų vadovė Aušra Čerkauskienė specialiai adaptuotų edukacinių užsiėmimų metu konkursų, viktorinų būdu supažindino vaikus su garsiais Lietuvos pedagogais bei jų veikla, senosiomis mokyklomis ir mokymo priemonėmis, Lietuvos švietimo istorija nuo XIV a. iki XX a. Taip pat kurdami meno kūrinius, vaidindami istorines scenas, žaisdami senovinius žaidimus moksleiviai gilino jau turimas žinias, ugdė bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžius, lavino kūrybinius sugebėjimus.

► Spalio 1–lapkričio 1 d. Kauno savivaldos 600-ajam jubiliejui pažymėti, vyko Kauno ikimokyklinių įstaigų neformalios grupės „Iniciatyvos Kaunui“ paroda „Kaunas – mano vaikystės miestas“. Savo įspūdžius mažieji išreiškė piešiniais, pasakojimais, eilėmis, o suaugusieji užfiksavo fotografijose.

► Spalio 7 d. muziejuje surengta respublikinė metodinė praktinė konferencija „Pedagoginis muziejus – mokytojų patirties ir kūrybos sklaidos vieta“, skirta Tarptautinei mokytojo dienai paminėti. Konferencijos metu diskutuota apie pedagogikos paveldą, jo aktualizavimą, muzikos sąveiką tarp mokytojo ir mokinio, mokinių saviraišką kūryboje ir kt. Pranešimus skaitė prof. Ona Voverienė („Pedagogikos paveldo aktualizavimas ir jo reikšmė“), pedagogikos mokslų dr. Alma Gudonytė („Habilituotas pedagoginių mokslų daktaras J. Laužikas – Lietuvos pedagogikos kūrėjas ir organizatorius“), pedagogės Irena Vainorienė, Kornelija Brilinkevičiūtė, Violeta Juzevičienė ir kt.

► Spalio 7 d. Kauno apskrities pedagoginiame muziejuje atidaryta Antano Šakalio kūrybinių grafikos darbų paroda.

► Tą pačią dieną vyko ir parodos iš Kauno apskrities pedagoginio muziejaus fondų „Pedagoginės periodikos Lietuvoje dinamika 1908–1958 m.“ atidarymas. Parodoje siekiama muziejaus lankytojams pristatyti įvairius kultūros veikėjų, švietimo, politinių organizacijų leistus lietuviškos pedagoginės spaudos leidinius. Taip pat parodyti valstybinę pedagoginę periodiką nuo pirmųjų jos

žingsnių – *Lietuvos žinių*, *Lietuvos ūkininko* priedo *Mokykla* – iki profesionalios analitinės periodikos, kuri susiformavo XX a. trečiajame–ketvirtajame dešimtmetyje bei idėjinį nuosmukį sovietmečiu. Lankytojams pristatoma ne tik lietuviškos pedagoginės periodikos leidinių įvairovė, bet ir įdomesni straipsniai mokykloms aktualiausiomis vaikų ir jaunimo ugdymo temomis XX a. pirmojoje pusėje. Parodą parengė vyr. muziejinkė Gabija Mackevičiūtė, apipavidalino Darius Kardokas

► Spalio 11 d. vyko Kauno apskrities pedagoginio muziejaus vykdomo projekto „Popamokinė edukacinė veikla „Iš mokyklos į muziejų“ uždarymo renginys.

► Spalio 29 d. muziejaus vykdomo projekto „Kūrybinės dirbtuvės – mokymo priemonės vakar ir šiandien“ uždarymo renginys.

► Lapkričio 3–13 d. muziejuje veikė Kauno miesto darželių montessorinių metodinių priemonių paroda, skirta priešmokyklinio amžiaus ir pradinių klasių moksleiviams. Paroda surengta, bendradarbiaujant su Kauno Montessori darželiu-mokykla „Žiburėlis“.

► Lapkričio 5 d. muziejuje vyko PŽA Literatų klubo Almanacho pristatymas.

► Lapkričio 6 d. vyko muziejaus vykdomo projekto „Kūrybinės dirbtuvės – mokymo priemonės vakar ir šiandien“ uždarymo renginys. Mokiniai pristatė savo sukurtas mokymo priemones.

► Lapkričio 14 d. muziejuje vyko Kauno MTKC auklėtinės Auksės Misiukaitės fotografijų parodos „Seneliai mieste“ atidarymas.

► Lapkričio 21 d. surengtas muziejaus vykdomo projekto „Kalendorinės šventės tradicijų ir inovacijų kryžkelėje“ renginys „Advento papročiai ir dainos“. Jame vaikai buvo supažindinami su šio laikotarpio kalendorinėmis šventėmis, atliekamos apeigos, burtų inscenizacija.

► Lapkričio 17–28 d. muziejuje vyko projekto „Slaptosios lietuviškos knygos pasaulis“ edukacinių užsiėmimų ciklas, paskelbtas plakato piešimo konkursas „Mus vienija skaitymas“, skirtas skaitymo metams. Pranešimą, skirtą skaitymo metams paminėti, pristatė bibliotekininkė Jadvyga Staugaitienė iš Kauno apskrities viešosios bibliotekos Vaikų literatūros skyriaus. Uždarymo metu, vyko ir projekto aptarimas.

► Lapkričio 27 d. muziejuje vyko Š. Suzuki muzikos mokyklos mokinių koncertas.

► Gruodžio 1–15 d. vyko Lietuvos jaunimo turizmo centro vykdyto projekto „Valdovų rūmai amžių sandūroje“ dailės mokytojų tapybos darbų paroda. Joje buvo eksponuojami konkurso tvarka atrinkti Lietuvos dailės mokytojų darbai. Juose perteikiamos istorinės temos, susijusios su valdovais, rūmais, jų gyvenimu.

► Gruodžio 3 d. vyko projekto „Kalendorinės šventės tradicijų ir inovacijų kryžkelėje“ renginys, skirtas Adventui paminėti, kurio metu jaunimas gamino šventinę atributiką (karpinius, atvirukus ir t. t.), taip pat pristatyta mokomoji užduočių knygelė „Kalendorinės šventės tradicijų ir inovacijų kryžkelėje“.

► Gruodžio 11 d. vyko popietė „Atminties spalvų retrospektyva“, skirta Prano Juozapaičio mirties metinėms ir Jono Bielskio gimimo metinėms paminėti.

► Gruodžio 12 d. surengtas muziejaus vykdomo projekto „Mokykla praeities labirintuose“ viktorinos pristatymas visuomenei. Buvo sukurta informatyvi edukacinė viktorina, kuri padės moksleiviams susipažinti su lietuviškos mokyklos istorija. Informacija pateikta jaunimui patrauklia forma – kompiuterinėmis technologijomis.

► Gruodžio 16 d., bendradarbiaujant su Kauno miesto savivaldybės administracijos Švietimo ir kultūros departamento Švietimo

ir ugdymo skyriumi, vyko Kauno miesto mokyklų direktorių susirinkimas, kurio tema „Kauno miesto švietimo įstaigų ir muziejų bendradarbiavimas“.

► Gruodžio 19 d. vyko projekto „Slaptosios lietuviškos knygos pasaulis“ uždarymas, kuriam buvo sukurti trys edukaciniai užsiėmimai.

► Gruodžio 22 d. muziejuje atidaryta Kauno menų darželio „Etiudas“ darbų paroda „Metamorfozės 2. Portretai“.

■ **Kauno IX forto muziejuje** spalio 26 d. Kauno IX forto masinių žudynių lauke vyko Kauno žydų bendruomenės ir muziejaus organizuotas renginys, skirtas „Didžiosios“ akcijos 67-osioms metinėms paminėti, kai 1941 m. spalio 28–29 dienomis IX forto masinių žudynių lauke buvo nužudyta per 10 tūkst. Kauno geto kalinių. Renginį vedė aktorius Petras Venslovas. Buvo pristatyta Vokietijos menininko Burkhard von Harder meninė kompozicija. Renginyje dalyvavo Kauno miesto meras Andrius Kupčinskas, Prancūzijos ambasadorius Francois Laumonier, Jungtinių Amerikos Valstijų ambasados atstovas Timothy P. O'Connor, Izraelio valstybės ambasados antrasis sekretorius, atstovybės vadovo pavaduotojas David Levy, Apaštalinis nuncijus prie Šventojo sosto arkivyskupas Peter Stephan Zurbriggen, atstovai iš Rusijos Federacijos ir Baltarusijos ambasadų, Kauno žydų bendruomenės nariai.

► Minint 65-ąsias legendinio pabėgimo iš IX forto metines, gruodžio 17–22 dienomis Kauno IX forto muziejuje vyko edukacinė programa „Pabėgimas“. Pamokos mokiniams vyko autentiškoje aplinkoje – toje kameroje, kurioje gyveno lavonų degintojai. Mokiniai ėjo kalinių pabėgimo keliu, pajuto tikrą pabėgimo dalyvių nuotaiką. Buvo demonstruojamas R. Bružo filmas „Pabėgimas“.

■ **Lietuvos aviacijos muziejus** spalio 7 d. Šilalės rajono Uplynos Stasio Girėno vidurinėje mokykloje surengė transatlantinio didvyrio Stasio Girėno 115-ųjų metų paminėjimą. Uplynos Stasio Girėno vyresniųjų klasių mokiniai, kuriuos paruošė istorijos mokytoja Regina Mickuvienė, pagal kraštiečių Kazimiero Šetkaus ir Klemenso Lovčiko knygą „Vytožala“ paruošė programą „Vytožališkių pasakojimai apie S. Girėną“. Lietuvos aviacijos muziejaus Stasio Girėno gimtinės muziejininkė Lina Gudeliūnienė papasakojo apie „Lituanicos“ skrydžio reikšmę Lietuvos istorijai bei apie Stasio Girėno būdą, jo charakterį ir apie tik už kelių kilometrų esančią jo gimtinę – muziejų. Ji Uplynos Stasio Girėno vidurinės mokyklos bibliotekai padovanojo šias knygas: A. Gamziuko „Aviacija Lietuvoje 1919–1940“ ir D. Naujalienės „Lituanicos“ skrydžio relikvijos VDKM rinkiniuose“, mokyklos direktoriui Rimantui Užumeckui – ženkluką su Dariaus ir Girėno bareljefais „Lituanicos“ skrydžio 75-osioms metinėms atminti. Šilalės rajono savivaldybės meras Albinas Ežerskis paragino mokinius didžiuotis Stasiu Girėnu bei sekti jo pavyzdžiu, mylėti savo tėvynę kaip jis mylėjo, būti tikrais Lietuvos patriotais, palinkėjo mokytojams išugdyti ne vieną būsimą lakūną. Uplynos Stasio Girėno vidurinės mokyklos direktorius R. Užumeckas prisipažino, kad ilgus metus mokyklos kolektyvas svarstė, ar verta siekti Stasio Girėno vardo, juk Šilalėje jau yra Stepono Dariaus ir Stasio Girėno vardo vidurinė mokykla. Jis pasidžiaugė, kad nusprendė teisingai, nes šiais metais suteiktas Stasio Girėno vardas tarsi davė sparnus mokyklai, ji rajone užėmė antrą vietą pagal abiturientų įstojimą į aukštąsias mokyklas. Direktorius užtikrino, kad dirbs taip, jog mokykla būtų verta vadintis Stasio Girėno vardu. Šventės metu mokiniai, paruošti muzikos mokytojo Romo Dargio, grojo kanklėmis bei gitaromis, dainavo lietuvių liaudies dainas apie tautos didvyrius Darių ir Girėną.

► Spalio 10 d. vyko Respublikinis moksleivių stendinių modelių čempionatas. Pirmą kartą varžytuvės buvo suderintos su darbų demonstravimu muziejaus lankytojams – nuo balandžio 11 iki 17 dienos visi jaunųjų kūrėjų sukonstruoti modeliai puikavosi LAM stenduose. Darbų vertinimas vyko dviem etapais, didelį dėmesį skiriant istoriniam konkursinių modelių autentiškumui. Čempionai ir prizininkai buvo apdovanoti diplomais ir prizais, o rėmėjų įsteigtomis atminimo dovanėlėmis džiaugėsi visi dalyviai. Renginio metu muziejuje lankėsi daug jaunųjų aviacijos mylėtojų, todėl ateityje bus rengiami stendinių aviamodelių konkursai-parodos, kad geriausius darbus galėtų pamatyti platesnis lankytojų ratas.

► Spalio 24 d. brolių Mongolfje oro baliono 225-mečio minėjimas.

► Dalyvaujant aviacijos veteranams ir moksleiviams aviamodeliuotojams buvo prisiminti pirmieji brolių Mongolfje skrydžiai. Aviacijos istorijos skyriaus vedėjas Gytis Ramoška pasakojo apie balionų vystymąsi nuo pirmųjų bandymų, pradėdant didelių balionų skrydžių demonstravimu išradėjų gimtajame mieste Anonay (prie Lijono) ir skrydžio Prancūzijos karaliaus akivaizdoje Paryžiuje prieš 225 metus. Buvo demonstruojamos to laikmečio piešiniai ir graviūrų kopijos, vaizduojančios karšto oro balionų skrydžius.

► Spalio 31 d. tradicinis renginys – mirusių ir žuvusių aviatorių pagerbimas. Aviatorių memoriale padėtos gėlės, uždegtos žvakutės, sukalbėta malda, Karinių oro pajėgų kapelionas V. Veilentas pašventino naujas aviatorių atminimui skirtas lenteles. Dalyvavo Karinių oro pajėgų, Aleksoto seniūnijos atstovai, veteranai, žuvusių lakūnų giminės.

► Lapkričio 22 d. paminėtas karo lakūno ir lėktuvo konstruktorius J. Dobkevičiaus lėktuvo Dobi-II sukūrimo 85-metis. Aviacijos veteranams, moksleiviams bei Kauno aeroklubo lakūnams aviacijos istorikas G. Ramoška papasakojo apie originalias J. Dobkevičiaus konstrukcijas. Muziejininkas S. Prialgauskas parodė videofilmą apie netoliese įsikūrusią J. Dobkevičiaus vidurinę mokyklą ir jos mokinius bei mokytojus, puoselėjančius konstruktoriaus atminimą.

► Gruodžio 19 d. pirmojo istorijoje lėktuvo, sukurto brolių Raitų, 105-ųjų metų minėjimas.

Prieš 105 metus buvo sukurtas ir išbandytas pirmasis sėkmingai skraidantis lėktuvas, kurį suprojektavo ir pastatė amerikiečiai broliai Orvilis ir Vilburas Raitai. Naujojoje muziejaus konferencijų salėje susirinkusiems muziejaus svečiams, jauniems aviamodeliuotojams ir aviacijos veteranams buvo pademonstruotas videofilmas apie tai, kaip aviacijos istorijos entuziastai JAV skraidė su pasigaminta brolių Raitų lėktuvo kopija, priminti istoriniai faktai apie pirmojo lėktuvo pasaulyje kūrimo ir bandymų eigą.

■ **Lietuvos jūrų muziejaus** Akvariumo skyriaus vedėjo Sauliaus Karaliaus paroda „Kopgalio paukščiai“ spalio mėn. buvo eksponuojama Kauno Tado Ivanausko zoologijos muziejuje.

► Lapkričio 28 d. Delfinariume surengtas Lietuvos jūrų muziejaus draugų, rėmėjų bei kūrėjų vakaras. Šio vakaro tema – „Ar gerai pažįstame tuos, kuriuos globojame?“. Renginio siurprizas – povandeninis edukacinis užsiėmimas.

► Delfinariume gruodį eksponuota paroda, skirta Tarptautinei neįgaliųjų dienai. Parodą sudarė fotografijos iš delfinų terapijos seansų, bendrų projektų su neįgaliųjų organizacijomis.

► Gruodį delfinariume eksponuota šventinė paroda „Muziejus žiemą“. Parodą sudarė muziejaus pastatų, gyvūnų nuotraukos žiemą, šventiniai sveikinimai.

- ▶ Gruodžio 20, 21, 27, 28, 31 d. Lietuvos jūrų muziejaus Delfinariume vyko Kalėdiniai delfinų pasirodymai tema „Kalėdinis atvirukas iš Koppalio“. Prieš delfinų pasirodymus lankytojai galėjo stebėti kartu su delfiniais nardantį Kalėdų Senelį.
- **Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejuje** spalio 14 d. atidaryta Lisandro Daudos personalinė tapybos ir skulptūros paroda.
- ▶ Spalio 22 d. – Romualdo Džiugo šaržų paroda, skirta menininko 100-osioms gimimo metinėms paminėti.
- ▶ Spalio 22 d. Prior Musica pristatė dviejų kompaktinių plokštelių albumą, skirtą Kiprui Petrauskui. Pristatymo renginyje dalyvavo solistas Laimonas Noreika su savo mokiniais, muzikologai, kolekcininkas Algirdas Moteika.
- ▶ Spalio 23 d. vyko 6-ojo tarptautinio animacinių filmų festivalio „Tindirindis“ atidarymas, kurio metu buvo rodoma filmų programa, atidaryta dailinikės, animatorės levos Bunokaitės tapybos darbų ir animacinių filmų personažų paroda.
- ▶ Spalio 23 d. vyko VšĮ „Dainų sala“ organizuotas jaunimo vokalinės grupės „Kivi“ koncertas. Grupė pristatė programą, kurią atliko 5-ojoje pasaulio chorų olimpiadoje Austrijoje (Graz 2008).
- ▶ Spalio 27 d. – leidyklos „Kronta“ drauge su rusų kultūros centru organizuotas Marinos Cvetajevės poezijos rinktinės „Į niekur laišakai“ pristatymo vakaras. Jame dalyvavo poetė, vertėja Ramunė Skučaitė, prof. Viktorija Daujontytė-Pakerienė, Rusų kultūros centro direktorė Jelena Konickaja, leidyklos „Kronta“ direktorė Jolanta Rimšienė, eiles skaitė aktorė Birutė Mar.
- ▶ Lapkričio 12 d. vyko koncertas, skirtas J. Bramso 175-osioms gimimo metinėms paminėti.
- ▶ Lapkričio 13 d. – Vilniaus muzikos mokyklos „Lyra“ mokytojų ir mokinių sakralinės muzikos koncertas, skirtas Šv. Cecilijos dienai.
- ▶ Lapkričio 18 d. atidaryta paroda „Giacomo Puccini. Mano gyvenimas, mano muzika, mano festivalis“. Parodoje buvo eksponuoti scenografijų eskizai, premjerų kostiumai iš Ricordi istorinio archyvo ir fotografijos iš Torre del Lago miestelyje vykstančio Puccini festivalio operų pristatymų. Parodą pristatė Italų kultūros institutas.
- ▶ Lapkričio 18 d. įvyko vakaras, skirtas Lietuvos karo aviacijos fotografo, kino operatoriaus Juliaus Miežlaiškio 100-osioms gimimo metinėms paminėti. Renginio organizatoriai: Lietuvos centrinis valstybės archyvas, kino dokumentininkas Algirdas Tarvydas, Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejus.
- ▶ Lapkričio 20 d. pristatyta knyga apie Eleną Čiudakovą.
- ▶ Lapkričio 27 d. atidaryta paroda „Mieczysław Karłowicz 1876–1909 Tatrai / Tatry“. Gdanskio nacionalinio muziejaus Gdanskio fotografijos galerijos parengta kompozitoriaus Mieczysława Karłowicziaus fotografijų ir tekstų paroda iš Lenkijos turistinės ir kraštotyros draugijos centrinės kalnų bibliotekos Krokovoje rinkinių.
- ▶ Gruodžio 4 d. vyko vakaras „Šimtamečiai“, skirtas Lietuvos menininkų šimto metų jubiliejams paminėti.
- ▶ Kviestiniai svečiai, švenčiantys jubiliejus: Aleksandras Šimkūnas, Valerija Bačiulytė, Algirdas Jakševičius, Ona Juodytė-Chadaravičienė, Balys Lukošius, Viktoras Andriešis, Mykolė Krinickaitė, Juozas Banaitis, Kazys Mikalauskas, Leonas Stanevičius, Juozas Stupelis, Alė Kalvaitytė-Velbasienė, Romualdas Džiugas, Jonas Novakauskas, Jonas Švedas, Stasys Yla.
- ▶ Gruodžio 5 d. vyko Rusijos ambasados suruoštas vakaras, kurio metu koncertavo Judita Leitaitė.
- ▶ Gruodžio 6 d. – VšĮ „Kino pavasaris“ organizuoto edukacinio projekto „Kino knyga – kultūrinis dialogas“ moksleivių darbų apdovanojimų ceremonija. „Kino knyga – kultūrinis dialogas“ – vienas iš šešių projektų, laimėjusių VšĮ „Vilnius – Europos kultūros sostinė 2009“ Žmonių programos konkursą.
- ▶ Projekto metu įvairias etnines grupes atstovaujantys paaugliai buvo pakviesti į kūrybines dirbtuves – rusų, lenkų, žydų, romų, lietuvių vaikai, sudarę mišrias grupes gruodžio 6 d. LMTK muziejuje pristatė šešis skirtingus filmukus, pasakojančius apie skirtingų kultūrų dialogus bei susikalbėjimo problemas.
- ▶ Gruodžio 9 d. vyko popietė, skirta aktorėms, kino ir televizijos režisieriaus Balio Bratkausko 85-mečiui.
- ▶ Gruodžio 10 d. pristatyta knyga „Šokių išsakytas gyvenimas. Balerinos Leokadijos Aškelovičiūtės kūrybos bruožai“. Dalyvavo knygos autorius Helmutas Šabasevičius, primabalerina Leokadija Aškelovičiūtė, choreografas Eligijus Bukaitis, muzikologė Audronė Žiūraitytė, baleto kritikas Žilvinas Dautartas.
- ▶ Gruodžio 11 d. vyko B. Dvariono muzikos mokyklos koncertas.
- ▶ Gruodžio 16 d. atidaryta teatro, kino ir televizijos dailininko, scenografo Augio Kepežinsko kūrybos darbų paroda
- ▶ Gruodžio 17 d. vyko Lietuvos ir Čekijos draugijos koncertas.
- ▶ Gruodžio 18 d. – „Alfastudio“ organizuotas koncertas „Mistinė naktis“.
- ▶ Gruodžio 18 d. – senosios muzikos ir šokio ansamblio „Festa Cortese“ padėkos vakaras mecenatams.
- ▶ Gruodžio 19 d. vyko Kinematografininkų sąjungos apdovanojimų vakaras, kurio metu paskelbtas reikšmingiausias 2008 metų lietuvių kinematografijos kūrinys.
- **Šiaulių „Aušros“ muziejaus** padalinyje **Ch. Frenkelio viloje** spalio 3–12 d. vyko 10-asis tarptautinis mažųjų kino formų festivalis „Tinklai'08“. Festivalyje šiauliečiams pristatyta 120 trumpųjų filmų, jau pelnusių daugiau kaip tūkstantį įvairių apdovanojimų. Daugelis demonstruotų filmų yra Oskaro, Cezario, Kanų, Berlyno, Oberhauzeno, Roterdamo ir kitų garsių festivalių laureatai. Trumpametražio kino renginyje žiūrovai išvydo ne tik įdomiausius užsienio kūrėjų, bet ir lietuvių autorių darbus.
- ▶ Spalio 22 d. įvyko 7-ojo tarptautinio festivalio-konkurso „Linksmasis akordeonas“ koncertas. Muzikinius kūrinius atliko tarptautinių konkursų laureatai R. Sviackevičius (akordeonas) ir M. Bačkus (violončelė).
- ▶ Lapkričio 5 d. vyko Lietuvos restauratorių sąjungos ir Šiaulių „Aušros“ muziejaus organizuojamas restauratorių, muziejinių vertybių saugotojų ir paveldo specialistų apskritasis stalas, kuriame aptarta kultūros vertybių konservavimo ir restauravimo darbų svarba, aktualiausias problemos, išsaugant unikalų Šiaurės Lietuvos kultūros paveldą, populiariausias naujausių konservavimo ir restauravimo darbų technologijos, stiprinamas Lietuvos restauratorių bendradarbiavimas su regionų restauratoriais. Renginyje taip pat pristatyti reikšmingiausi pastaraisiais metais restauruoti vertybių pavyzdžiai – Chaimo Frenkelio vila Šiauliuose, Kražių kolegija, Tytuvėnų Madonos paveikslas ir kiti.
- ▶ Lapkričio 7–16 d. vyko 6-asis tarptautinis animacinių filmų festivalis „Tindirindis 2008“. Festivalio programa buvo įvairiapusė ir įspūdinga, atskleidžianti šios meno rūšies vystymosi tendencijas ir naujausius ieškojimus. Šiais metais šiauliečiams pristatyta net 18 konkursinių programų, kuriose buvo demonstruojama per du

šimtus animacinių filmų iš viso pasaulio, tarp jų – ir Lietuvos. Dauguma filmų jau laimėję apdovanojimus kitose pasaulio šalyse.

► Lapkričio 12 d. atidaryta Mstislavo Dobužinskio (1875–1957) kūrybos darbų paroda „Senoji Lietuva“, kurioje eksponuojami darbai iš Lietuvos dailės ir Nacionalinio M. K. Čiurlionio muziejų rinkinių.

► Dailininko M. Dobužinskio piešiniai – darnūs ir skoningi. Juose ypač glaudžiai susisieja gamta ir lietuvių liaudies meno paminklai – į medinės architektūros ansamblius įpinti grakštūs, žaismingi augmenijos elementai („Šaukėnų varpinė“, „Kryžiai prie Alsedžių bažnyčios“), nykstantys provincijos kampeliai prisodrinti lyriškos nuotaikos. Šią parodą su Šiauliais sieja du eksponuojami M. Dobužinskio piešiniai – „Šiaulių turgus“ (1924 m.) ir „Kryžių kalnas“ (1934 m.).

Parodą pristatė menotyrininkas Skaistis Mikulionis (Lietuvos dailės muziejus, Vilnius).

Paroda veiks iki 2009 m. sausio 25 d.

► Lapkričio 20 d. vyko dviejų šviesuolių, muziejinkų, kultūros paveldo tradicijų pradininkų Šiaurės Lietuvoje – Pelikso Bugailiško ir Vincento Vaitekūno – atminimo renginys, kurio metu pristatyta šiems profesionaliosios muziejinkystės pradininkams skirta paroda ir įteikta tradicinė P. Bugailiško premija už muziejinkystės, kraštotyros darbus, kultūrinę ir mokslinę veiklą bei P. Bugailiško vardo įprasminimą. Ją šiais metais pelnė inžinierius, kraštotyrininkas, radijo mėgėjas Jonas Rimkevičius.

Paroda veiks iki 2008 m. gruodžio 20 d.

► Gruodžio 19 d. vyko Šiaulių „Aušros“ muziejaus Bičiulių klubo kalėdinis vakaras. Renginyje buvo pasveikinti nauji klubo nariai, skambėjo šventinis koncertas ir buvo pristatytas „Aušros“ muziejaus eksponatas – unikalus restauruotas XVIII a. nežinomo dailininko dvipusis paveikslas „Šv. Dievo motina su kūdikiu. Dievas Tėvas laimina Šventąją šeimą“.

► Gruodžio 23 d. surengtas kamerinės muzikos vakaras, kuriame dalyvavo styginių instrumentų ansamblis „Fiori Musicale“ ir pianistas L. Dorfmanas (Vokietija).

► Muziejaus padalinyje **Aušros alėjos rūmuose** lapkričio 21 d. atidaryta Šiaulių krašto tautodailininkų darbų paroda-konkursas „Aukso vainikas“, skirta Šiaulių apskrities 90-mečiui. „Aukso vainiko“ nominacijos tikslas – palaikyti gyvybingas ir gaivinti nykstančias liaudies dailės tradicijas, pagerbti talentingiausius meistrus, sukūrusius iškilus liaudies dailės kūrinius, įvertinti vietinių senųjų amatų tradicijas tęsiančius, užmirštas technikas bei technologijas atgaivinančius ir pritaikančius jas šiandienos poreikiams kūrėjus.

Parodoje liaudies vaizdinės, taikomosios dailės ir kryždirbystės darbus pristatė Joniško, Radviliškio, Šiaulių rajonų bei miesto tautodailininkai.

Paroda veiks iki 2009 m. sausio 9 d.

► Gruodžio 11 d. vyko Šiaulių miesto moksleivių darbų parodos-konkurso „Netradiciniai Kalėdiniai akcentai“ atidarymas, kuriame pristatyta beveik šimtas jaunųjų menininkų kalėdinių akcentų iš popieriaus, molio, šiaudų. Iš viso į konkursą darbai atkeliavo net iš aštuoniolikos mokyklų bei būrelių. Originaliausių kalėdinių akcentų autoriai buvo apdovanoti.

Paroda veiks iki 2009 m. sausio 10 d.

► Muziejaus padalinyje **Fotografijos muziejuje** spalio 31 d. įvyko Gintauto Trimako (Vilnius) fotografijų parodos „Savas formatas 2“ atidarymas, kuriame dalyvavo autorius.

► Ši ekspozicija – tai savitas prieš dvejus metus Šiauliuose pristatytos parodos „Savas formatas“ tęsinys, tartum skatinantis susimąstyti apie sustabdytą buvusį, esamą, gal net būsimą laiką. Parodoje „Savas formatas 2“ pristatytos iki tol niekur nerodytos unikalios, originalia fototechnika atliktos nespaltotos fotografijos bei negatyvai. Darbuose užfiksuota autorių supanti aplinka: miestas, interjeras, žiema, darbo studija, daiktai ir objektai. Originaliai pateikta ekspozicija, kurioje žaidžiama skirtingais fotovaizdų formatais bei vokuose esančiais negatyvais, kuria puikiai muziejinėje aplinkoje pritampančią vizualią instaliaciją.

Pasibaigus parodai, autorius Šiaulių „Aušros“ muziejui padovanojo 40 fotografijų.

Paroda veiks iki 2008 m. lapkričio 29 d.

► Gruodžio 5 d. atidaryta Lietuvos spaudos fotografų geriausių 2007 metų darbų paroda „Lietuvos spaudos fotografija 2008“, kurioje šiauliečiams pristatyta daugiau kaip šimtas nuotraukų, atspindinčių praėjusių metų gyvenimo Lietuvoje akimirkas. Tarp geriausių šalies spaudos fotografijų – ir šiauliečio Rolando Parafinavičiaus „Reportažo“ kategorijoje užfiksuotos Jonaičių šeimos tragedijos akimirkos.

Paroda veiks iki 2009 m. sausio 10 d.

► **Trakų istorijos muziejuje** spalio 27 d. įvyko renginiai, skirti Vytauto Didžiojo 578-osioms mirties metinėms ir Sąjūdžio veiklos 20-mečiui paminėti. Atidaryta paroda, kurioje eksponuojama Trispalvė, prieš dvidešimt metų iškelta Trakų salos pilyje, minint Vytauto Didžiojo mirties metines, prieš 10 metų pilies bokšte plevėsavusi vėliava, taip pat kiti svarbūs Trakų Sąjūdžio grupės veiklos liudijimai: dokumentai, nuotraukos, daiktai. Iškilmės prasidėjo Trakų Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bažnyčioje. Šv. Mišias aukojo ir pamokslą pasakė mons. Vytautas Pranciškus Rūkas. Šv. Mišiose dalyvavo Trakų r. sąjūdininkai, Trakų Vytauto Didžiojo gimnazijos moksleiviai. Po Šv. Mišių dalyviai nužygiavo į Salos pilį, nešdami tą pačią Trispalvę, kuri prieš 20 metų buvo iškelta Trakų Salos pilyje. Trakų istorijos muziejaus direktorius Virgilijus Poviliūnas pakvietė visus apžiūrėti vėliavos iškėlimo Trakų Salos pilyje ir Trakų sąjūdžio 20-mečiui skirtą parodą, kurios autorė yra Irena Senulienė. Trakų Vytauto Didžiojo gimnazijos choras, vadovaujamas Rimos Giedrienės, sugiedojo Lietuvos himną, padainavo „Lietuva brangi“. Šventės dalyviai pilies Didžiojoje menėje išklusė istorikės Ingos Deidulės-Baranauskienės pasakojimą apie Vytauto Didžiojo epochą.

► **Valstybinio Kernavės kultūrinio rezervato direkcija** lapkričio 23 d. Sankt Peterburgo vyriausybės kvietimu organizavo senųjų amatų pristatymą Etnografijos muziejuje. Talkinant Sankt Peterburgo lietuvių bendruomenei ir Lietuvos Respublikos konsulatui, buvo organizuota „Lietuvos senųjų amatų diena“. Edukaciniame renginyje dalyvavo eksperimentinės archeologijos klubo „Pajauta“ nariai ir Vilniaus puodžių cecho meistrai, koncertavo folkloro grupė „Sedula“. Renginyje buvo pristatyti archajiški amatai: gintaro apdirbimas, audimas vertikaliomis staklėmis, juostų pynimas, veltinio vėlimas, avalynės ir kitų odos dirbinių gamyba, juvelyrika, medžio dirbiniai, keramika, senoji medicina. Į renginį gausiai susirinkę Sankt Peterburgo lietuvių bendruomenės nariai, muziejaus lankytojai susipažino su amatais ir patys gamino rekonstruotus dirbinius.

Renginys tęstinis, vykdomas jau antrus metus, planuojamas tolimesnį bendradarbiavimą.

► **Vytauto Didžiojo karo muziejus** spalio 1 d. vykdė edukaci-

nę programą „Žmogus – istorijos kūrėjas“. Programa skirta pradinį klasių moksleiviams. Edukacinės programos tikslas – supažindinti vaikus su ankstyvųjų gyventojų, gyvenusių dabartinės Lietuvos teritorijoje, verslais ir atskleisti daiktų atsiradimo priežastis. Programos metu per eksponatus siekiama apžvelgti Lietuvos priešistorės laikotarpį ir įtraukti vaikus į praktinius užsiėmimus. Archeologijos salėje vedama pažintinė ekskursija, akcentuojant gyventojų atsiradimo, gyvenimo ir išlikimo problemas Lietuvos teritorijoje priešvalstybinio laikotarpiu, t. y. iki XIII a. pradžios. Vėliau atliekama praktinė užduotis. Vaikams pasiūloma patiems tapti istorijos kūrėjais (restauratoriais) ir naudojantis ant stalo esančiomis priemonėmis (moliu ar plastilinu), sukurti ir pavaizduoti, kaip galėjo atrodyti restauruotas tyrinėjamas daiktas. Gražiausių darbų autoriai apdovanojami atminimo dovanėlėmis.

► Spalio 23 d. vyko Balio Buračo albumo „Miestai ir miesteliai Balio Buračo akimis. XX a. 3–4 dešimtmetis“ pristatymo renginys. Renginyje prisiminimais apie B. Buračą dalinosi KTU Statybos ir architektūros fakulteto profesorius Jonas Minkevičius, Nacionalinės kultūros ir meno premijos bei B. Buračo 1-osios premijos laureatas, fotomenininkas Aleksandras Macijauskas, žymiojo fotografo sūnėnas Marijus Buračas. Rodytas dokumentinis filmas „Balys Buračas šimtmečio kraštotylininkas“, skambėjo Vytauto Didžiojo universiteto folkloro ansamblio „Linago“ (vad. L. Proškutė ir V. Čiplytė) atliekamos dainos.

► Lapkričio 4 d. atidarytas Vytauto Didžiojo karo muziejaus Karo technikos ir transporto skyrius. Sveikinimo kalbas sakė Krašto apsaugos ministras Juozas Olekas, Lietuvos kariuomenės vadas gen. ltn. Valdas Tutkus, Lietuvos Vyriausybės patarėjas Stasys Brundza, VDKM direktorius plk. ltn. dr. Gintautas Surgailis. Naujajį muziejaus skyrių palaimino Vilniaus regiono kapelionas kpt. Pavelas Paukšto. Grojo Krašto apsaugos savanorių pajėgų orkestro bigbendas, aidėjo senovinio pabūklo salvės, Lietuvos kariuomenės orkestras atliko „defilé“ programą. Naujajame muziejuje eksponuojami Lietuvos kariuomenės technikos pavyzdžiai, atspindintys laikotarpį nuo 1990 metų iki šių dienų.

► Lapkričio 12 d. pristatyta nauja edukacinė programa „Lituanicos“ didvyriai amžinai gyvi“.

Programos metu mokiniams pateikiama informacinė ir vaizdinė medžiaga apie lakūnus S. Darių ir S. Girėną, tuo skatinant jų domėjimąsi savo tautos didvyriais ir ugdant nacionalinį pasididžiavimą.

Vedama ekskursija „Lituanicos“ salėje, demonstruojamas dokumentinis filmas „Lituanicos“ didvyriai amžinai gyvi“, vyksta diskusija su ekskursijų vadovu, edukatoriumi.

► Lapkričio 20 d. muziejuje paminėtas Lietuvos kariuomenės 90-ųjų metų atkūrimas. Sveikinimo žodį tarė ir padėkas VDKM darbuotojams įteikė muziejaus direktorius.

► Lapkričio 21 d. Lietuvos nacionaliniame muziejuje atidaryta paroda „Lietuvos kariuomenė Nepriklausomybės kovose“, skirta Lietuvos kariuomenės 90-mečiui. Taip pat pristatyta monografija „Krašto apsaugos ministrai ir kariuomenės vadai“. Pristatyme griežė nacionalinės M. K. Čiurlionio menų mokyklos styginių kvartetas, redakcinės komisijos pirmininkui dr. J. Olekui monografijos I ir II tomas įteikė Žygimantas Augustas ir Barbora Radvilaitė bei XXI a. atstovai – lietuvaitė ir Lietuvos kariuomenės Garbės sargybos kuopos karys. Renginio svečiams monografiją pristatė dr. J. Olekas. Vytauto Didžiojo karo muziejaus Karybos istorijos skyriaus (1795–1940) darbuotojai, vadovaujami vedėjos Dalės

Naujalienės, parengė parodą „Lietuvos kariuomenė Nepriklausomybės kovose“, kurią pristatė direktoriaus pavaduotojas Arvydas Pociūnas. Parodos rengėjai taip pat sudarė ir išleido specialiai šiai parodai skirtą katalogą „Lietuvos kariuomenės Nepriklausomybės kovų (1918–1920) eksponatai Vytauto Didžiojo karo muziejaus rinkiniuose“. Čia pateikti muziejaus saugyklose saugomi vertingiausi ir įdomiausi eksponatai, susiję su Nepriklausomybės kovomis. Daugelis eksponatų rodomi pirmą kartą. Renginyje dalyvavo Lietuvos kariuomenės vadas gen. ltn. Valdas Tutkus, Krašto apsaugos ministerijos, kariuomenės atstovai, kariuomenės padalinių vadai, kultūros ir švietimo įstaigų vadovai, Lietuvos nacionalinio muziejaus ir Vytauto Didžiojo karo muziejaus darbuotojai.

► Lapkričio 22 d. Kaune vyko atkurtos Lietuvos kariuomenės 90-ojo gimtadienio minėjimas. Šventė prasidėjo šv. Mišiomis šv. Arkangelo Mykolo bažnyčioje. Po šv. Mišių Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje įvyko iškilminga Vyčio Kryžiaus ordino vėliavos pakėlimo ceremonija ir paradas K. Donelaičio gatvėje. Sveikinimo kalbas susirinkusiems kauniečiams ir miesto svečiams sakė laikinai einantis krašto apsaugos ministro pareigas Juozas Olekas, Lietuvos kariuomenės vadas gen. ltn. Valdas Tutkus, Seimo narė Rasa Juknevičienė. Pagarbiai nešdami savo vėliavas, žygiavo Kauno karo istorijos klubo nariai, vilkintys Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės didžiojo etmono 1-ojo pėstininkų regimento 1792 metų pavyzdžio uniformas, Ruklos dalinių kariai, Lietuvos šaulių sąjungos atstovai, Lietuvos kariuomenės karių rezervo asociacijos atstovai ir Lietuvos kariuomenės kūrėjai savanoriai. K. Donelaičio gatve važiavo lengvieji žvalgų visureigiai „Land Rover“, šarvuočiai, patranka – haubica M50 ir kita karinė technika. Karinio parado pabaigoje iškilmingai pražygiavo Lietuvos karinių oro pajėgų orkestras, o jam iš paskos – pakiliai nusiteikę kauniečiai.

► Gruodžio 23 d. muziejuje vyko Kalėdinis renginys Vytauto Didžiojo karo muziejaus darbuotojams. Renginio metu visus darbuotojus pasveikino muziejaus direktorius plk. ltn. G. Surgailis. Aplankę Kalėdų Senelį su Snieguole atnešė kiekvienam po gražų linkėjimą. Darbuotojai džiaugsmingai sutiko projektoriaus ekrane parodytus svarbiausius metų renginius, parodas, susitikimus, įdomiausias akimirkas.

■ **Alytaus kraštotyros muziejaus „Skrydžio“ galerijoje** spalio 15 d. buvo atidaryta paroda „Pavargusi saulė“, skirta tarptautinei Baltosios lazdelės dienai ir aklo Dzūkijos poeto A. Jonyno 85-osioms gimimo metinėms paminėti.

A. Jonynas buvo vienas pirmųjų mokslus baigusių Lietuvos aklujų. Todėl jam buvo patikėta įkurti Aklujų draugiją. Šiandien tai LASS. A. Jonynas, pats būdamas aklas, kaip niekas kitas gerai suprato aklo žmogaus reikmes: norą mokytis, kurti, gautos profesijos dėka tapti finansiškai nepriklausomu, jaustis lygiaverčiu visuomenės nariu. Visa tai per ilgus jo vadovavimo draugijai metus tapo kertiniais draugijos veiklos akmenimis. Todėl galima drąsiai teigti, kad net ir šių dienų kuriančių Lietuvos silpnaregių gyvenimas tėra graži A. Jonyno puoselėtų idėjų ir pradėtų darbų tąsa.

Savo gyvenimo viziją parodoje eksponuojamais darbais pasakoją drožėjas Borisas Chudinskis, pynėjas Virgilijus Šlipaitis, grafikė Aušra Pakalaitė, keramikas Mindaugas Rutkauskas, audėja Marijona Truncienė.

Kauno plastikos teatro aktorius Virgis Bortkevičius, atlikęs plastikos etiudus „Balandžiai“ ir „Chirurgas“, užvaldė žiūrovus judesio galia, silpnaregis muzikantas Ramūnas Dambrauskas širdies

paslaptis „pešė“ iš ištikimojo savo dienų palydovo saksofono, visiškai aklas masažuotojas Raimundas Neniškis masažo akcijos metu dalijosi prisilietimo stebuklu ir tarptautine savosios profesijos patirtimi.

► Spalio 22 d. muziejuje atidaryta dr. Algės Andriulytės paroda „Žvilgsnis į *Pirmąsias lietuvių dailės parodas* iš šiandienos perspektyvos“.

► Lapkričio 26 d. muziejuje vyko doc. dr. Helmuto Šabasevičiaus paskaita „Dailininkas šiuolaikiniame teatre“.

► Gruodžio 15 d. muziejaus salė nesutalpino visų, norėjusių patekti į vakarą-spektaklį „Pasikalbėjimai su laiku“. Tai baigiamasis projektinio renginių ciklo, skirto poeto A. Jonyno jubiliejui paminėti, vakaras, kurio metu buvo pristatyta mažiau žinoma garsiojo žemiečio biografijos pusė. Jis parodytas kaip bajoriškas privilegijas turėjusios giminės atstovas. Valandos trukmės vakaras nukėlė žiūrovą į seniausio žinomo Jonynų giminės atstovo Adomo Januškevičiaus, jau turėjusio bajoro titulą, laikus. Skambėjo senosios karo dainos, atliekamos ansamblio „Daulėlio“, buvo skaitomas „Statutas“, Alytaus teatro aktoriai suvaidino ištrauką iš J. Grušo „Barboros Radvilaitės“. A. Jonyno eilėmis pristatytas poeto kartos likimas XX amžiuje. Vakaro metu simboliškai kalta pasaga – vienas iš Jonynų herbo simbolių – atiteko vyriausiajai vakaro viešniai poeto pusseserei Marijai Miežutavičienei. Greitai į A. Jonyno memorialinį muziejų bus pristatytas dailininkės G. Markevičienės kuriamas IX–XX a. Jonynų giminės genealoginis medis.

► Gruodžio 16 d. muziejuje buvo atidaryta kalėdinių žaisliukų paroda, kurią rengė visas muziejaus kolektyvas. Seni, dar tarybinius laikus menantys Seniai Šalčiai „išlipo“ ne tik iš muziejaus saugyklių, bet ir iš pačių muziejinkų bei jų bičiulių palėpių. Buvo sunešti parodon dar vaikystės metus menantys žaisliukai. Pritrūkus puošmenų, į pagalbą atskubėjo muziejinkų kūrybingumas: vieni žaisliukus mezgė, kiti gamino iš šieno ar šiaudų, treči – iš vilnos, popieriaus, kiaušinių lukštų. Atsirado sugebantių kepti dar ir meduolinius žaisliukus. Daug darbo ir išmonės pareikalavę eglių papuošalai pasiteisino: saldinais, obuoliais, kankorėžiais ar riešutais puoštosios eglutės savo vidiniu grožiu nenusileidžia blizgančioms puošniosioms. O kartu atliktas darbas visiems atrodo brangus.

► Vaikystės prisiminimus pažadinanti paroda suteikė galimybę pakalbėti apie eglių puošimo istoriją bei tradicijas, o vangiausias alytiškius privertė pakilti nuo išgulėtų sofų bendram jaukiam poilsiui su šeima.

■ **Anykščių A. Baranausko ir A. Vienuolio-Žukausko memorialinio muziejaus** padalinyje **Koplyčioje** spalio 28 d. įvyko koncertas „Rudens svajos“. Atlikėjai – LMTA dėstytojos Sigutės Stonytės studentai – Ona Kolobovaitė (sopranas), Tomas Tuskenis (baritonas), Viktoras Gerasimovas (sopranistas). Fortepijono partiją atliko Jurgis Karnavičius.

► Nuo spalio mėn. iki lapkričio 27 d. Koplyčioje veikė Arūno Dajoto tapybos darbų paroda.

► Lapkričio mėn. Koplyčios rūsyje veikė Algio Butlerio fotografijų paroda „Prie dviejų vandenų. Po trisdešimt metų.“

► Visą lapkričio mėnesį vyko Koplyčios 150 metų jubiliejinių renginių ciklas.

► Lapkričio 1 d. surengta koncertinė programa „Atmintis“. Dalyvavo Kauno styginių kvartetas (Karolina Beinarytė (I-as smuikas), Dalia Terminaitė (II-as smuikas), Eglė Karžinauskaitė (altas), Sau-

lius Bartulis (violončelė); Raimonda Tallat-Kelpšaitė (sopranas), Rita Preikšaitė (mecosopranas), Dalia Jatautaitė (vargonai), Egidijus Stancikas (skaitovas).

► Lapkričio 7 d. vyko prisiminimų vakaras „Praeitis nuolat gyvena mumyse...“, skirtas kultūrologės Teresės Milkeliūnaitės 80-osioms gimimo metinėms. Prisiminimais dalinosi artimieji, muziejinkai, literatai, kraštotyrininkai. Dalyvavo A. Baranausko giesmių atlikėjai.

► Lapkričio 8 d. surengta poezijos ir muzikos valanda „Aušros žvaigždėi“. Dalyvavo Skaidra Jančaitė (sopranas), Gražina Zalatorienė (fortepijonas).

► Lapkričio 15 d. vyko „Prisiminimų vakaras“. Dalyvavo Judita Leitaitė (mecosopranas), Renata Krikščiūnaitė (fortepijonas).

► Lapkričio 21 d. surengtas Broniaus Petroko kompaktinės plokštelės „Už tavo svajonę“ pristatymas. Dalyvavo Petras Vyšniauskas (saksofonas), Nerijus Petrokas (baritonas), Violeta Bugenienė (smuikas), dainininkai Kęstutis Kelečius, Aivaras Namajuškus, Sigitas Anusevičius, Antanas Žemaitis. Vakara vedė Audronė Pajarskienė.

► Lapkričio 22 d. vyko Anykščių kamerinio choro „Salve cantus“ (vad. R. Griauzdė, koncertmeisteris S. Aglinskas) koncertas „Dūšia sukruoto dainuot...“, skirtas šv. Cecilijos – chorų globėjos – dienai.

► Lapkričio 24 d. – vigilija „Žodžio ieškanti meilė...“, skirta Lietuvos Jėzuitų provincijos 400 metų sukakčiai paminėti. Dalyvavo Šiaulių dramos teatro aktoriai, Šiaulių konservatorijos studentės bei vaikų vokalo studija „Rokoko“ (vad. R. Kauneckaitė). Programoje buvo skaitomi Šv. Ignaco Lojolos, Antoinettes, Hedwigo, Lewiso, Bosco tekstai, atliekami ispanų kompozitorių kūriniai, giesmės.

► Lapkričio 29 d. atidaryta retrospektyvinė Vytauto Šerio kūrinių paroda „Sugražintas laikas“. Skambėjo romantinės muzikos koncertas. Dalyvavo Saulė Šerytė (mecosopranas), Donaldas Račys (fortepijonas).

► Gruodžio 13 d. Anykščių koplyčioje vyko koncertinė programa „Advento tyloj prabyla sielos...“ Dalyvavo aktorė Gražina Urbonaitė, Anykščių muzikos mokyklos senosios muzikos ansamblis „Pavana“ (vad. Lina Pipirienė), Anykščių kultūros centro istorinio šokio studija „Baltoji pavana“ (vad. Jūratė Uselienė).

► Gruodžio 20 d. vyko kamerinės muzikos koncertas „Vakaro harmonija – šeimos ir kūrybos sąskambiai“. Dalyvavo „Duo Strimaitis“: Aidas Strimaitis (smuikas), Eglė Strimaitienė (fortepijonas).

► Gruodžio 31 d. – Naujametinė impresija „Koks didelis tas grožio ilgesys...“. Dalyvavo dainininkė Giedrė Zeicaitė (sopranas), pianistė Vaiva Purlytė ir aktorė Virginija Kochanskytė.

■ **Birštono muziejuje** nuo rugsėjo 20 d. iki spalio 20 d. vyko Kauno apskrities tautodailės parodos-konkurso „Aukso vainikas“ tęsinys. Muziejuje buvo eksponuojami gaminiai iš tekstilės ir medžio raižiniai.

► Nuo spalio 21 d. iki lapkričio 20 d. eksponuoti Lietuvos dailininkų sąjungos Kauno akvarelinių darbų, sukurti plenere „Nemunas“ Birštone. Lapkričio 20 d. muziejuje vyko šios parodos uždarymas.

► Nuo lapkričio 26 d. iki gruodžio 14 d. eksponuota Kauniečio fotomenininko Rimaldo Vikšraičio darbų paroda „Pavargusio kaimo grimasos“.

► Lapkričio 27–gruodžio 14 d. veikė Audronės Šidiškienės perso-

nalinė fotografijų paroda „VANDENIUI“. Lapkričio 29 d. vyko šios parodos pristatymas.

► Gruodžio 18 d. muziejuje atidaryta Birštono meno mokyklos dizaino studijos moksleivių ir suaugusiųjų kūrybinių darbų paroda dekupažo technika „KALĖDOS DOVANŲ METAS“. Šios parodos pristatymas vyko gruodžio 20 ir 23 dienomis.

► Gruodžio 22 d. muziejus organizavo renginį, skirtą profesoriaus, kalbininko Jono Kazlausko premijos įteikimui, kurią gavo prof. Bonifacas Stundžia. Prof. B. Stundžia lankėsi J. Kazlausko tėviškėje, vėliau skaitė paskaitą Birštono muziejuje.

► Muziejaus padalinėje **Birštono sakraliniame muziejuje** nuo rugsėjo 20 d. iki spalio 20 d. vyko Kauno apskrities tautodailės paroda-konkursas „Aukso vainikas“. Parodoje eksponuota mažoji medžio skulptūra, kalvystės darbai bei pastatytus kryždirbystės darbus pristatančios fotografijos.

► Nuo spalio 20 d. iki spalio 30 d. vyko Birštono meno mokyklos Dizaino studijos (vad. V. Krasauskienė) vainikų ir dekupažo paroda, skirta Visų Šventųjų ir Vėlinių šventėms. Šioje tradicinėje parodoje eksponuoti 104 floristikos darbai pateikė daug naujų idėjų kapaviečių tvarkymui ir puošybai. Parodoje eksponuota per trisdešimt edukacinėje programoje dalyvavusių Birštono lopšelio darželio „Vyturėlis“ auklėtinių darbų.

► Spalio 22 d. surengta dr. L. Šinkūnaitės paskaita „Šiluvos Švč. M. Marijos Gimimo bazilika: dailės ikonologija“ iš Dailės istorikų draugijos ciklo „Lietuvos dailės istorijos eskizai“.

► Spalio 30 d. vyko Birštono meno mokyklos Dizaino studijos vainikų ir dekupažo parodos, skirtos Vėlinių dienai, uždarymas. Birštoniečiai drauge su darbų autoriais floristines kompozicijas, vainikus nunešė į Birštono senąsias kapines ir jais papuošė kapavietes tų žmonių, kurių artimųjų jau nebėra. Ant bevardžių kauburėlių buvo uždegtos žvakelės.

► Nuo spalio 31 d. iki lapkričio 23 d. muziejuje eksponuota Eglės Jesulaitytės tekstilės ir tapybos paroda „Tylos slenkstis“.

► Lapkričio 26 d. dr. D. Klajumienė skaitė paskaitą „XVIII–XIX a. ant stiklo tapyti paveikslėliai Lietuvoje“ iš Dailės istorikų draugijos edukacinio projekto ciklo „Lietuvos dailės istorijos eskizai“. Paskaitos metu klausytojai išvydo ant stiklo tapytus šventųjų atvaizdus, didikų portretus, natūrmortus, žanrines scenas ir kt.

► Nuo lapkričio 30 d. iki gruodžio 6 d. muziejuje eksponuota katalikų dailininkų X religinio meno paroda „Gloria Deo“.

► Lapkričio 30 d. įvyko katalikų dailininkų X religinio meno parodos „Gloria Deo“ atidarymas, kuris prasidėjo Šv. Mišiomis Kauno Šv. Pranciškaus Ksavero bažnyčioje. Kauno jėzuitų namų salėje ir Birštono sakraliniame muziejuje parodą atidarė kun. L. Baliūnas SJ, kun. K. Ambrasas SJ. Dalyvavo gausus būrys parodos darbų autorių, jų bičiulių ir svečių. Atidaryme skambėjo solistės Ritos Preikšaitės atliekamos giesmės (akomp. Dalia Jatautaitė).

► Gruodžio 14 d. surengtas vakaras „Iš tylos sugrįžta žodžiai“, skirtas tėvo Stanislovo gimimo 90-osioms metinėms paminėti. Vakaro metu buvo pristatyta Vitos Morkūnienės knyga apie tėvą Stanislovą, veikė fotografijų paroda. Aktorius V. Baranauskas skaitė ištraukas iš knygos, Birštono Šv. Antano Paduviečio bažnyčios ansamblis (vad. L. Barėtaitė) vakaro metu giedojo adventines giesmes, o dalyviai mielai dalijosi prisiminimais apie tėvą Stanislovą, lankytą Paberžėje ir Dotnuvoje.

■ **Biržų krašto muziejuje „Sėla“** nuo spalio 1 d. veikė dailininkės Eglės Mėlinauskienės fotografijų paroda „Diagnozė“. Šioje fotografijų parodoje įamžintos, krūtis vėžiu sergančios moterys. Paroda verta didelio dėmesio ir apmąstymų...

► Spalio 2 d. muziejuje atidaryta biržietės tautodailininkės Onos Ladygienės kūrybinių darbų paroda „Mano kūrybos duoklė Jums“. Parodoje eksponuoti audiniai, tapybos darbai.

► Spalio 24 d. muziejinkai pakvietė biržiečius į prisiminimų, poezijos ir muzikos vakarą „Pabudome ir kelkimes...“, skirtą Lietuvos persitvarkymo Sąjūdžio iniciatyvinės grupės Biržuose įkūrimo bei Sąjūdžio steigiamojo suvažiavimo dvidešimtmečiui paminėti.

► Spalio 25 d. Biržų neįgaliųjų klubas šventė 20-metį. Ta proga neįgalieji muziejuje surengė savo kūrybos darbų parodą. Čia eksponuoti audiniai, siuvinėti, nerti, megzti pinti iš vytelių ir tapybos darbai.

► Lapkričio 4–8 dienomis muziejuje vyko autorinių lėlių, sukurtų kartu su Lietuvos ir Latvijos garsenybėmis, paroda.

► Lapkričio 22 d. muziejuje atidaryta tautodailininko Eugenijaus Balčiūno atminimui skirta paroda, kurioje eksponuota 22 tapybos darbai.

► Nuo lapkričio 27 d. muziejuje veikia meno kūrinių paroda-parlavimas. Eksponuojama dailininkų A. V. Burbos, L. Dubauskienės, E. Kuckaitės grafika, E. Radvensko keramika, M. Leskausko, R. Treigio fotografija, V. Čepkausko, R. Gailiūno R. Grikevičiaus, V. Jažausko, O. Juškos tapyba.

► Muziejaus filiale **Vabalninko muziejuje** nuo spalio 1 d. veikė Žitos Korsakienės siuvinėtų paveikslų paroda.

► Spalio 23 d. atidaryta Vydo Vareikos medžio drožinių paroda.

► Gruodžio 20 d. lankytojams duris atvėrė biržietės tautodailininkės Idilijos Dumbrasienės tapybos darbų paroda.

■ **Druskininkų miesto muziejuje** spalio 17 dieną įvyko pranciškonų vienuolio, dailininko iš Gdansko Tomasz Jank kūrybos parodos „Naštą neškite“ atidarymas. Tomasz Jank gimė 1966 m. Kašubijos Mščiševicuose. Šiuo metu – Šv. Trejybės bažnyčios Gdanske kunigas. 1987–1993 m. studijavo filosofiją ir teologiją Krokuvoje, 1998 m. su pagyrimu baigė Gdansko dailės akademijos Tapybos ir grafikos skyrių, 1999 m. baigė bažnytinio meno konservavimo studijas Mikalojaus Koperniko universitete Torunėje. Prieš ketletą metų bendradarbiavo su italų leidykla „Messaggero“. Kelių knygų apie meno istoriją autorius. Dailininkas tapo, kuria taikomąją grafiką ir vitražus. Surengė 17 personalinių tapybos ir grafikos parodų Lenkijoje, Čekijoje, Vokietijoje, Rusijoje, Lietuvoje, JAV. Dalyvavo 20-yje bendrų parodų. Kelis syk apdovanotas ir pagerbtas. Daugybę kartų įgyvendino sakralinio meno sumanymus: suprojektavo pranciškonų vienuolynų koplyčių vidų Gdanske, Gdynėje, Liubline, Ostrudoje. Didesnieji darbai – Gdanske (Šv. Trejybės bažnyčios koplyčioje), Darlove, Košaline, Černiachovske (Rusija), Padujoje (Italijoje), Pompano Beach (Floridoje, JAV). Penkiolika metų užsiima akademinio ganytojo darbu: keliolika kartų organizavo studentų rekolekcijas Asyžiuje, plaukimus valtėmis Lenkijos upėmis bei dviračių žygius Lenkijoje, Danijoje, Italijoje, Ispanijoje ir Portugalijoje.

► Svečią pasveikino Druskininkų miesto savivaldybės mero pavaduotoja K. Miškinienė, Lenkijos ambasadorius Lietuvoje Skolimowski, Lietuvos konsulas Seinuose dr. Liudvikas Milašius.

► Spalio 17 d. įvyko Petro Zalansko tautosakos ir atsiminimų knygos „Čiulba ulba sakalas“ sutikimas. Tai – Lietuvos rašytojų sąjungos leidyklos pakartotinai išleista knyga (pirmą kartą ji buvo publikuota prieš 25 metus). Knygoje „Čiulba ulba sakalas“ – apie šimtas dainų, pasakų, sakmių, P. Zalansko biografijos vaizdelių. Ji papildyta dainininko anūkės Modestos Liugaitės-Černiauskienės įžanginiu straipsniu, įdėta religinių giesmių ir kompaktinė

plokštelė. Knygos sutikimo vakare dalyvavo P. Zalansko dukterys, daug tikrojo liaudiško meno mylėtojų. Renginį vedė Audronė Padegimaitė. P. Zalansko dainas dainavo folkloriniai ansambliai „Racilukai“ ir „Stadalėlė“, dainininkė Agotė Žuraulienė, ištraukas iš knygos skaitė Zita Jančiauskienė. Marija Zalanskaitė-Liugienė susirinkusiesiems skaitė paskaitą „Dzūko pasaulėjauta“.

► Lapkričio 26–27 d. muziejus, Druskininkų savivaldybės mero pavaduotoja K. Miškinienė kartu su Vandens parko, Turizmo ir verslo informacijos centro, SPA Vilnius SANA ir „Eglės“ sanatorijos atstovais pristatė kurortą Varšuvos ir Torūnės miestų žinias-klaidos, turizmo ir verslo atstovams. Muziejus paruošė kilnojama-ją senųjų Druskininkų ekspoziciją „Druskininkai 1794–1939 m.“, atspindinčią kultūrinės ir istorinės sąsajas su Lenkija.

► Gruodžio 5 d. atidaryta Algimanto Švėgždos paroda „Čiurlionio obelys“ iš Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus rinkinių ir pristatyta Adelberto Nedzelskio knyga „Algimanto Švėgždos vieš-nagė Druskininkuose“. Leidinį apie žinomą tapytoją ir grafiką Algimantą Švėgždą sudarė Druskininkų garbės pilietis ir menotyrininkas Adelbertas Nedzelskis. Pristatydamas knygą, A. Nedzelskis susirinkusiesiems pasakojo apie A. Švėgždą, jo nuopelnus menui ir judviejų draugystę. A. Švėgžda itin mėgo lankytis Druskininkuose ir jų prieigose. Būtent čia ir gimė žinomi jo pastelių ciklai „Čiurlionio obelys“, „Liškiavos vienuolyno ansamblis“, triptikas „Rai-gardo slėnis“. Leidinyje gausu A. Nedzelskio ir A. Švėgždos laiškų ištraukų, į kurias įterpti knygos sudarytojo prisiminimai, patikslinimai, vienas kitas artimų draugų, bendraminčių tekstas, A. Švėgždos poetinės improvizacijos, interviu, dokumentinė medžiaga.

► Gruodžio 19 d. įvyko renginys „Gyvenimo pasakos“. Šio muzikinio-literatūrinio projekto sumanytoja – aktorė ir režisierė Virginija Kochanskytė, pianistė Edita Zizaitė ir tarptautinių konkursų laureatė, dainininkė Giedrė Zeicaitė atliko Advento vakaro programą, kurioje buvo skaitomi Hans'o Christian'o Anderseno dienoraščių, laiškų, knygų: „Mano gyvenimo pasakos“, „Užrašų knyga: speigas“, pasakos „Liaudies dainos paukštė“ fragmentai, skambėjo F. Liszt'o, J. Bhrams'o, A. Dvorzak'o, R. Straus'o, J. Kern'o, Fr. Schubert'o, L. van Beethoven'o vokaliniai ir fortepijoniniai kūriniai.

► Gruodžio 22 d. vyko Kalėdinės muzikos vakaras iš kamerinės muzikos koncertų ciklo „Muzikos salonas“. Susirinkusieji klausėsi deklamuojamų eilių ir Druskininkų kultūros centro moterų choro „Gija“ (vad. Janina Macevič) atliekamų kalėdinių giesmių, tokių kaip: J. Arkadello „Ave Maria“, W. A. Mozart „Ave verum“, L. Abariaus, J. Erlicko „Širdis“ ir kt. Choro koncertmeisteris – kompozitorius K. Bieliukas. Vakarą vedė Danguolė Žėkienė.

► Gruodžio 30 d. vyko „Sonatų vakaras“ iš kamerinės muzikos koncertų ciklo „Muzikos salonas“. „Sonatų vakaras“ – tai šeimos muzikinio kolektyvo „Duo Strimaitis“ paruošta koncertinė programa, kurioje skamba tik sonatos žanro kūriniai smuikui ir fortepijonui – nuo klasicizmo iki impresionizmo, nuo romantizmo iki XXI a. sonatų: W. A. Mozart (1756–1791), E. Grieg (1843–1907), S. Prokofjev (1891–1953) ir kt.

► Gruodžio 30 d. vyko tradicinis druskininkiečių dailininkų parodos „1“, kurioje dailininkai pristatė po vieną kūrinį, atidarymas.

► **Druskininkų miesto muziejaus filiale** spalio 4 dieną vyko renginys „Mano numylėtinis“, skirtas Pasaulinei gyvūnijos dienai.

► Spalio 17 d. – renginys, skirtas R. Žukausko 70 metų jubiliejui. Renginio metu buvo atidaryta R. Žukausko darbų paroda ir ekspozicija „Vaikų dailės galerijos fondus atvėrus...“. Renginyje

apžvelgta R. Žukausko gyvenimo retrospektyva, paminėti svarbiausi kūrybos etapai, pasiekimai. Pats jubilatas didžiausiu savo pasiekimu įvardijo Vaikų dailės galeriją, kurią jam pavyko įsteigti pirmajam Lietuvoje.

► Spalio 18 d. atidaryta tarptautinio vienos dienos vizualinių menų projekto „Rudens sonetai“ paroda. Tai kasmetinė, jau 9-oji LSKD „Guboja“ Druskininkų sk. ir Druskininkų m. muziejaus filialo organizuojama paroda. Šiomet parodoje eksponuota daugiau nei 300 darbų iš 10 Lietuvos ir 5 Lenkijos įstaigų, skirtų specialių poreikių žmonėms, o kitoje salėje – Liublino Marijos Sklodowskos-Curie universiteto studentų sukurti darbai akliesiems „Tarp šviesos ir lytėjimo“. Parodoje pristatomi 36 dideli erdviniai paveiksai, 9 iliustruotos knygelės ir keletas mažesnio formato darbų, kuriuos įkvėpė poezija, bibliinės temos. Tai erdviniai darbai. Juos galima pažinti liečiant. Šie darbai – tiltas, jungiantis regintį kūrėją su vartotoju, „matančiu prisilietimu“.

► Lapkričio 28 d. buvo atidaryta druskininkietės Inos Puzakinaitės ir šiaulietės Viktorijos Samarinautės darbų paroda, skirta jauniems fotografams.

► Gruodžio 15 d. vyko Kalėdinės parodos atidarymas „Snaigės sukasi ratu“. Tai – kasmetinis, tradicinis renginys, kurio metu savo darbus pristatė Druskininkų savivaldybės mokyklos.

■ **Jonavos krašto muziejaus** darbuotojai spalio 4 d. dalyvavo miesto šventėje „Gausybės ragas“.

► Nuo spalio 6 d. Dailės skyriuje eksponuotos senovinės fotografijos.

► Spalio 17 d. sutikta mons. Vinco Algirdo Pranckiečio knyga „Padraugaukime“ ir atidaryta jo fotografijų paroda „Gyvenimo verpetai“. Dalyvavo klebonas A. Mikitiukas, AB „Achema“ vystymo direktorius V. Venckūnas, humanitarinių mokslų daktaras, vienas iš Lietuvos kariuomenės kūrėjų V. Čepukėnas. Politinių kalinių ir tremtinių vardu prelatą sveikino V. Gabužienė, kunigas J. Čičirka. Renginio metu grojo jaunasis akordeonistas Martynas, dainavo katalikiškojo jaunimo ansamblis „Vartai“.

► Spalio 22 d. Dailės skyriuje atidaryta Ukrainos ambasados paroda „Badmetis“ („Holodomor“), atspindinti ukrainiečių tautos kančias 1932–1933 metais. Ekspoziciją, prieš tai rodytą Kaune, pristatė šios šalies ambasadorius Lietuvoje I. Prokopčiukas ir ambasados kultūros reikalų III-oji sekretorė O. Masneva. Svečius muziejinkai pasitiko su lietuviška gira ir saulėgrąžų žiedais. Parodos atidaryme dalyvavo Jonavos ukrainiečių bendrijos nariai. Tautiškai pasipuošusios moterys, sekmadieninės mokyklėlės vaikams parengė meninę programėlę.

► Visą spalio mėnesį vyko edukaciniai renginiai „Rudens papročiai ir tradicijos“.

► Spalio mėnesį pristatė naują ekskursijos maršrutą „Jonavos krašto mediniai architektūros pavyzdžiai“. Ekskursiją vedė gidė Regina Karaliūnienė.

► Lapkričio 14 d. Dailės skyriuje atidaryta jonaviečio fotografo Valerijaus Buklajevio paroda „Aukšinis ruduo“.

► Lapkričio 14 d. – paroda iš muziejaus fondų „Nuo žvakės iki elektros lemputės“.

► Lapkričio 19 d. krašto muziejuje vyko rajono kraštotyriminkų ir muziejinkų XVIII konferencija „Naujos problemos ir galimybės XXI a. kraštotyros veikloje“. Joje kalbėta apie krašto mylėtojų rūpesčius ir problemas, pasidalyta šio darbo entuziastų sukaupta patirtimi. Apie savo giminės genealoginį medį pasakojo buvusi mokytoja F. Žentelienė, politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Jo-

navos skyriaus pirmininkė V. Gabužienė kėlė Atgimimo paminklų priežiūros klausimus. Švietimo įstaigų muziejų veiklą apžvelgė J. Ralio, R. Samulevičiaus, Žemių mokyklų muziejų vadovai. Paminklosaugos problemas priminė rajono savivaldybės vyr. specialistė Gražina Mrazauskienė. Su etnokultūros veikla supažindino Šveicarijos ir Čičinų kultūros centrų darbuotojos D. Taločkienė ir L. Ratautienė. Aktyviausieji apdovanoti savivaldybės mero ir Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vedėjos padėkos raštais. Priimta rezoliucija, nusakanti šios veiklos ateities gaires.

► Visą mėnesį vyko edukaciniai renginiai „Vėlyvojo rudens tradicijos ir papročiai“.

► Gruodžio 12 d. surengtas Kazimiero Jakučio dainuojamosios poezijos autorinis vakaras. Jo metu skambėjo dainininko sukurti eilėraščiai, atspindintys meilę gamtai, motinai, mylimai moteriai. Autoriaus kūrybą skaitė rajono savivaldybės teatro režisierius J. Andriulevičius. J. Strielkūno, A. Miškinio, P. Širvio, A. Pakėno tekstų pynę papildė ir kelios naujos K. Jakučio dainos.

► Gruodžio 19 d. vyko Kalėdinė popietė muziejaus tarybai ir darbuotojams.

► Gruodžio 01–31 d. – kalėdinių karpinių ir piešinių paroda „Žiemos džiaugsmas“, Neries pagrindinės mokyklos penktokų piešinių paroda „Atvažiavo Senis“.

► Visą gruodžio mėnesį krašto muziejaus istorijos skyriuje vyko edukaciniai renginiai:

„Vėlyvojo rudens tradicijos ir papročiai“, „Leiskis saule, tekėk mėnuo, duok man šventą vakarėlį“ (Advento papročiai, tradicijos, burtai, apeigos), „Andrejau, Andrejau, kanapes sėju. Parodyk man mano jauniki“, „Kalėdų stebuklo belaukiant senojo Jonavos dvaro naujoje svetainėje“, pažintiniai vakarai arbatinėje su vaidinimais, muzikavimu, arbatos gėrimo tradicijomis ir papročiais.

■ **Joniškio istorijos ir kultūros muziejuje** spalio 3 d. vyko parodos „Tarpukario šviesoje“ atidarymas. Buvo pristatyti tarpukario leidiniai, dokumentai, fotografijos iš Joniškio istorijos ir kultūros muziejaus fondų. Parodos metu apžvelgta Joniškio krašte veikusių švietėjiškų, katalikiškų draugijų, būrelių veikla, paminėti prie krašto švietėjiškos veiklos prisidėję žymūs kraštiečiai.

► Spalio 23 d. muziejaus salėje vyko Vėlinių puokščių paroda-akcija „Užmarštis baisiau už mirtį“, kurios metu joniškėčiai, mokyklų moksleiviai, miesto ir rajono įstaigos sunėšė Vėlinių puokštes. Puokštės pašventintos ir spalio 30 d. išvežtos po Joniškio rajono senąsias neveikiančias kapines.

► Lapkričio 11 d. surengtas parodos „Joniškio krašto verslai ir amatai“ atidarymas. Parodoje buvo pristatyti Joniškio krašte veikusieji amatai, verslas. Eksponuoti daiktai, fotografijos, dokumentai iš Joniškio istorijos ir kultūros muziejaus fondų.

► Gruodžio 5 d. Rygos lietuvių vidurinėje mokykloje atidaryta paroda „Senoji lietuviška spauda“. Parodoje eksponuoti Joniškio istorijos ir kultūros muziejaus fonduose saugomi senieji leidiniai. Renginį pristatė Joniškio istorijos ir kultūros muziejaus direktorė Rasa Ališauskienė, vyr. rinkinių saugotoja Vilma Stulgienė, muziejinkas Tomas Grigas.

► Gruodžio 20 d. Joniškio kultūros centre vyko Joniškio istorijos ir kultūros muziejaus organizuojamas renginys „Kalėdinis prekymetis“. Jau treči metai Joniškio istorijos ir kultūros muziejaus darbuotai kartu su Joniškio rajono tautodailininkais bando atgaivinti Šiaurės Lietuvoje gyvavusią tradiciją – kalėdinę prekybą. „Šeškaturgyje“ buvo prekiaujama iš vilnos megztais šalikais, pirštinėmis, kojineis, rūbais, kailio dirbiniais. „Skaistaturgyje“ pirkėjų

akį traukė įvairūs rankų darbo suvenyrai: iš vytelių pinti krepšeliai, gėlės, varpeliai, kalėdinės puokštės ir vainikai, rankų darbo papuošimai kalėdinei eglutei, keramika, atvirukai ir dar daug gražių smulkmenų. „Saldaturgyje“ prekeiviai siūlė skanumynų: pyragų, medaus, džiovintų obuolių ir kriaušių, uogienių, naminių kūčiukų, grybukų, meduolių. Visi atvykę į renginį galėjo nusipirkti tiek dar trūkstantį kalėdinių dovanų, tiek vaisių ir papuošimų kalėdiniam stalui. Prekiautojai atvyko ne tik iš Joniškio rajono, bet ir iš Kuršėnų, Pakruojo. Atvykusiuosius į Kalėdinį prekymetį linksmino Joniškio meno mokyklos kapela, Joniškio folkloro kolektyvo „Kupars“ armonikieriai, Žagarės pagyvenusių ir neįgalių žmonių klubo „Švėtė“ kapelos muzikantai ir dainininkai. Renginyje dalyvavo ir apie Šiaurės Lietuvoje vyravusią tradiciją pasakojo Kultūros ministerijos etnokultūros ekspertė, Šiaulių „Aušros“ muziejaus etnografijos skyriaus vedėja Rūta Stankuvienė.

■ **Jurbarko krašto muziejus** spalio mėn. Tauragės „Santakos“ muziejuje surengė Jurbarko krašto tautodailininkų kūrybos darbų parodą konkursui – Apskrities tautodailės paroda „Aukso vainiko“ nominacijai laimėti. Parodos svečiai dalyvavo uždarymo ir apdovanojimų įteikimo ceremonijoje lapkričio 7 d. I vietą ir teisę dalyvauti Respublikinėje parodoje-konkurse laimėjo tautodailininkė Laimutė Ašmonaitienė.

► Jurbarko Parodų ir koncertų salėje buvo eksponuota buvusių Jurbarko gimnazistų kūrybos darbų paroda, skirta Jurbarko A. Giedraičio-Giedriaus gimnazijos įkūrimo 90-mečio jubiliejui.

► Jurbarko krašto muziejuje vyko dabartinių gimnazistų rankdarbių paroda, skirta gimnazijos 90-mečiui.

► Spalio 3 d. Parodų ir koncertų salėje koncertavo Vilkaviškio sakralinis Č. Sasnausko choras.

► Spalio 7 d. atidaryta audinių paroda, kurioje buvo pristatyti audėjos Pranutės Ramonienės muziejaus fonduose sukaupti audiniai ir muziejaus audimo mokyklėlės lankytojų vytinių ir rištinių juostų paroda.

► Spalio 24 d. vyko edukacinė etnografinė šventė „Lino kelias“ Jurbarko Vytauto Didžiojo mokyklos moksleiviams.

► Spalio 28 d. – seminaras Naujamiesčio vidurinės mokyklos mokytojams „Edukacija muziejuje. Naujovės, problemos, bendradarbiavimo plėtros galimybės“.

► Lapkričio mėn. muziejuje vyko renginiai ir parodos, skirti Jurbarko tilto per Nemuną 30-mečiui paminėti.

► Lapkričio 10 d. Naujamiesčio vidurinės mokyklos pradinukams organizuota ekskursija į senąsias Jurbarko kapines.

► Gruodžio mėn. savaitgaliais Parodų ir koncertų salėje vyko muzikiniai-literatūriniai Advento vakarai.

► Gruodžio 5 d. muziejuje vyko edukacinė Advento popietė Viešvilės pagrindinės mokyklos ikimokyklinio parengimo auklėtiniams.

► Gruodžio 17 d. – popietė apie adventinio laikotarpio tradicijas ir papročius Naujamiesčio vidurinės mokyklos pradinukams.

► Gruodžio 18 d. Jurbarko krašto muziejuje atidaryta neįgaliųjų fotografų būrelio (vad. Vincas Lenkaitis) fotografijų paroda.

■ **Kelmės krašto muziejuje** spalio 10 d. iškilmingai paminėtos žinomo visuomenės ir kultūros veikėjo, vieno iš Šaulių sąjungos įkūrėjų V. Pūtvio-Putvinskio gimimo 135-osios metinės. Ta proga buvo padėtos gėlės ant V. Pūtvio-Putvinskio kapo Kelmės kapinėse. Susirinkusieji Kelmės krašto muziejaus didžiojoje salėje išklausė Panevėžio J. Miltinio dramos teatro aktorės E. Matulaitės, solistės R. Juškienės ir smuikininkės E. Juškaitės parengtą kompoziciją „Dvasia ko ieško, kas atspės...“, kurioje skambėjo

Maironio poezija ir lietuvių liaudies dainos. Muziejaus direktorė D. Žalpienė pristatė skaitmenine spauda atnaujintą ekspoziciją V. Pūtviui-Putvinskiui.

- ▶ Spalio 10 d. atidaryta Vytauto Eigirdo tapybos darbų paroda.
- ▶ Spalio 19 d. vyko VII tarptautinio festivalio-konkurso „Linksmasis akordeonas“ muzikos koncertas „Ivarovės harmonija“. Atlikėjai – „Saratovo trio“, V. Gračiov, V. Kartašov, K. Černij (Rusija), Liudmila Šlekonytė (Lietuva). Koncertą vedė R. Sližienė. Festivalio organizatoriai – Šiaulių konservatorija, Šiaulių filharmonija. Koordinatoriai – Kelmės krašto muziejus, Kelmės meno mokykla.
- ▶ Lapkričio 28 d. įvyko filmo „Kelmės rajono pokario rezistencija liudininkų atsiminimuose“ pristatymas. Filmo parengimą finansavo Pilietišio ir tautinio ugdymo projektų rėmimo fondas. Muziejaus parengtas projektas „Kelmės rajono pokario rezistencija liudininkų atsiminimuose“ buvo vykdomas nuo 2008 m. gegužės iki lapkričio mėn. Projekto vadovas Rimantas Serva.
- ▶ Lapkričio 5 d. muziejuje atidaryta keramikos ir grafikos darbų paroda. Dešimt profesionalių Lietuvos menininkų pristatė 53 japoniškos keramikos degimo būdu ir 22 sausos adatos technika sukurtus darbus.
- ▶ Lapkričio 21 d. muziejuje atidaryta bendra fotostudijos „Focus“ narių nuotraukų paroda, kurioje 12 fotostudijos dalyvių pristatė po 5 nuotraukas.
- ▶ Gruodžio 1 d. įvyko Kelmės krašto muziejaus išleistas knygtės-bukletas „Kelmės dvaras“ pristatymas. Kelmės krašto muziejus 2008 m. vykdė projektą „Kelmės dvaras – vertingas paveldo objektas“, kurį finansavo Lietuvos tūkstantmečio minėjimo direkcijos prie Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos fondas. Vykdamas šį projektą birželio ir rugsėjo mėn. buvo organizuotos jaunųjų gidų mokyklos.
- ▶ Didelio populiarumo susilaukė muziejaus edukacinė programa „Kalėdiniai burtai Kelmės dvaro rūsių prietemoje“, kuri buvo vykdoma gruodžio 8–29 d. Šios programos metu dalyviams trumpai pasakojama apie kalėdinius burtus, vėliau visi mokomi tradicinių kalėdinių būrimų, patys išbando spėjimus iš žirnių skaičiavimo, šiaudų traukimo, iš pėdavimo, batų metimo, šešėlių stebėjimo ir kt. Vėliau dalyviai sėda prie stalų ir valgo tradicinį kalėdinį žemaitišką tortą, geria mėtų arbatą. Trečioje užsiėmimų dalyje dalyviai susitinka su Kalėdų Seneliu, žaidžia žaidimus, važinėja po dvaro teritoriją arkliu tempiama brika.
 - **Kėdainių krašto muziejuje** spalio 24 d. atidaryta vaškinių figūrų paroda iš Sankt Peterburgo.
- ▶ Lapkričio 9 d. – fotografijų paroda „Sąjūdžio žingsniai Kėdainiuose“ iš Kėdainių krašto muziejaus fondų ir asmeninio Valdemaro Preikšos archyvo.
- ▶ Muziejaus padalinyje **Daugiakultūriame centre** spalio 2 d. vyko koncertas „Ant kalno liepa žaliavo“. Atlikėjai Rugiaveidė, Saulius Astrauskas, kūrybinio folkloro grupė „Sedula“.
- ▶ Spalio 3 d. vyko Panevėžio J. Miltinio dramos teatro aktorius, kraštiečio Algirdo Paulavičiaus kūrybinis vakaras.
- ▶ Spalio 4 d. atidaryta Stasio Aukštuolio (Vilnius) akmenėlių ir medžio grafikos paroda „Akmenėliai“ ir „Medžio magija“.
- ▶ Spalio 8d. visuomenei pristatytas naujasis fortepijonas. Koncertavo tarptautinių konkursų laureatai Sonata ir Rokas Zubovai.
- ▶ Spalio 23 d. vyko pantomimos ir teatrinės etiudų programa „Scenos dialogas“. Atlikėjai – dramos teatro aktorius Petras Venslovas ir pantomimos aktorius Virgis Bortkevičius.
- ▶ Lapkričio 6 d. koncertavo Valstybinis Vilniaus kvartetas.

- ▶ Lapkričio 7 d. vyko ansamblio iš Lenkijos „Moja Ojczyzna“ koncertas, skirtas Lenkijos nepriklausomybės dienai.
- ▶ Lapkričio 8 d. atidaryta Kėdainių fotografų draugijos narių darbų paroda.
- ▶ Lapkričio 15–16 d. vyko seminaras-konferencija „Kėdainiai – istorinis Lietuvos reformacijos centras“. Paskaitas skaitė istorikas Kornelijus Šišla, Kėdainių krašto muziejaus direktorius Rimantas Žirgulis.
- ▶ Lapkričio 20 d. koncertavo akordeonininkų trio „Chill out“. Atlikėjai Nerijus Bakula, Romas Morkūnas, Andrius Pazniokas.
- ▶ Lapkričio 26 d. vyko Leokadijos Mockienės sukurtų romansų vakaras „Būk šalia“.
- ▶ Lapkričio 27 d. – susitikimas su Arkadijumi Vinokuru ir jo knygos „Eroto glėbyje“ pristatymas.
- ▶ Lapkričio 28 d. – vakaronė „Lietuvių ir rusų adventinio laikotarpio papročiai ir tradicijos“.
- ▶ Gruodžio 8 d. atidaryta Lietuvos dailininkų ir dailės pedagogų plenero Prancūzijoje kūrybinių darbų paroda „Linkėjimai iš Pravano“.
- ▶ Gruodžio 10 d. vyko sakralinės poezijos, dainų ir giesmių vakaras „Viešpatie, tai ten Tu praėjai“. Koncertavo ansamblis „Temela“ ir kapelija „Papartis“.
- ▶ Gruodžio 20 d. – tradicinis dainuojamosios poezijos jaunųjų atlikėjų koncertas „Šventų Kalėdų belaukiant“. Vadovė Laima Žilytė.
- ▶ Muziejaus padalinyje **J. Paukštelio namuose** lapkričio 25 d. vyko adventinis renginys „Keturius žvakės“. Pokalbį vedė etnologas prof. Libertas Klimka.
- ▶ Gruodžio 2 d. – telšiškio, Lietuvos rašytojų sąjungos nario Vytauto Stulpino poezijos vakaras „Pavėsiai“.
- ▶ Gruodžio 9 d. parodyta kauniečių monodrama „Tikiu visa apimančia tavo meile“. Aktorius Henrikas Savickis, režisierius Arvydas Lebeliūnas, kompozitorius Vidmantas Bartulis.
- ▶ Gruodžio 16 d. vyko sakralinės muzikos vakaras „Ketuos žvakės“. Grojo Panevėžio styginis kvartetas.
 - **Kretingos muziejuje** spalio 1 d. įvyko edukacinių mokslo metų atidarymo šventė. 2008–2009 mokslo metais muziejaus edukacinius užsiėmimus lanko daugiau nei 400 vaikų. Pagal pasirinktą abonementą „Tavo gimtasis kraštas“ užsiėmimuose dalyvauja 20 klasių (iš J. Pabrėžos gimnazijos, M. Daujoto, S. Daukanto, Kartenos vidurinių, Plikių (Klaipėdos r.), Kūlupėnų pagrindinių, Kurmaičių pradinės mokyklų, „Žibutės“, „Pasakas“ mokyklų-darželių, Vaikų ugdymo centro). Be to, šiais metais mokslą tęsia dvi „Žemaitoka-muziejėnoka“ klasės, veikia Vaikų dailės studija, Jaunųjų dvaro parko bičiulių klubas, Vaikų lėlių teatras „Žemaitoks“.
- Edukacinių mokslo metų atidarymo proga mokytojus ir moksleivius pasveikino muziejaus direktorė V. Kanapkienė, švietimo skyriaus vedėjos pavaduotoja L. Dieliautaitė, J. Pabrėžos gimnazijos direktorė B. Mikienė. Muziejaus Informacijos ir edukacijos skyriaus vedėja J. Dauneckienė pažymėjo, kad muziejaus ir mokyklų ryšiai kasmet vis stiprėja ir lankyti edukacinius renginius norinčių vaikų skaičius auga. Šventės metu apibendrinti praėjusių metų konkurso „Mano svajonė“ rezultatai. Edukacinių programų lankytojai muziejaus darbuotojams buvo patikėję savo svajones. Aštuoniems iš jų svajonės išsipildė ir muziejaus direktorė V. Kanapkienė įteikė vaikams tai, apie ką jie buvo svajoję.

- ▶ Tą pačią dieną muziejuje buvo atidaryta paroda „Laikrodžiai ir laikas“ iš Lietuvos dailės muziejaus ir Kretingos muziejaus fondų bei pristatyta nauja edukacinė programa „Senieji laiko skaičiavimo prietaisai“, kurią parengė Informacijos ir edukacijos skyriaus vedėja J. Dauneckienė ir vyr. fondų saugotoja D. Padriezienė.
- ▶ Spalio 8 d. muziejuje įvyko unikalios meno pažinimo parodos „Liečiu – matau“, atidarymas. „Liečiu – matau“ – tai trečiasis neregijų meninio ugdymo ilgalaikės programos „Pažinti pojūčiais“ projektas, kurį parengė Lietuvos aklyjų ir silpnaregių sąjunga bei Lietuvos Dailės muziejaus Meno pažinimo centras. Parodos atidaryme dalyvavo Kretingos rajono savivaldybės, žiniasklaidos atstovai, Kretingos bendruomenės žmonės, kultūros, švietimo specialistai, aklieji ir silpnaregiai, bendrojo lavinimo mokyklų moksleiviai bei jų tėveliai, pedagogogai.
- ▶ Spalio 21–23 d. muziejuje vyko zonis savivaldybių muziejų darbuotojų seminaras „Andragogikos principų taikymas muziejų edukacinėms programoms rengti“. Tai Lietuvos muziejų asociacijos ir Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacijos parengtas projektas, kurio tikslas – prisidėti prie naujų tikslinių grupių pritraukimo į muziejus panaudojant suaugusiųjų švietimo (andragogikos) principus. Seminaro metu buvo pristatytos teorinės temos, organizuojamos diskusijos, dirbama individualiai ir grupėmis.
- ▶ Spalio 29 d. Žiemos sode atidaryta paroda „Uždekim Vėlinių žvakelę“. Parodą organizavo muziejaus Gamtos skyriaus specialistai.
- ▶ Spalio 24 d. Etnografijos skyrius organizavo padėkos popietę etnografinės ekspedicijos pateikėjams – Darbėnų seniūnijos žmonėms. Popietės metu buvo apibendrinti ekspedicijos rezultatai, veikė iš ekspedicijos parsivežtų eksponatų parodėlė, pateikėjams įteikti Muziejaus direktorės padėkos raštai.
- ▶ Spalio 1–25 d. vyko edukaciniai užsiėmimai temomis: „Senoviniai laiko skaičiavimo prietaisai“.
- ▶ „Kretingos rajono Garbės pilečiai krašto istorijoje“.
- ▶ Lapkričio 21 d. Baltojoje salėje įvyko susitikimas su poetu Edmundu Atkočiūnu. Vakaro svečiams jis pristatė savo trečiąją poezijos rinktinę. Joje du eilėraščiai yra parašyti Brailio raštu, po vieną eilėraščių išversta į kitas pasaulio kalbas. Be to, prie rinktinės pridėtas CD, kuriame eiles skaito Lietuvos aklyjų draugijos aktorė Violeta Mickevičiūtė.
- ▶ Naujoji E. Atkočiūno rinktinė – tai kosmopolitinė poezija, apimanti egzistencinio pasaulio žmonių troškimus ir geresnės ateities viltį. Poezijos vakare skambėjo smuiko ir violončelės muzika, kurią atliko poeto dukterų trio.
- ▶ Lapkričio 28 d. Baltojoje salėje vyko naujos edukacinės programos „Muziejaus archeologiniai rinkiniai“ pristatymas ir programos „Laikrodžiai ir laikas“ aptarimas.
- ▶ Lapkričio 28 d. – muziejaus darbuotojų ir rėmėjų susitikimas „Muziejaus projektai, ateitis ir perspektyvos“.
- ▶ Lapkričio 11–27 d. vyko edukaciniai užsiėmimai temomis: „Laidojimo papročiai. Senosios Kretingos miesto kapinės“.
- ▶ „Muziejaus archeologiniai rinkiniai“.
- ▶ „Lietuvos pajūrio archeologijos paminklai. Kapų su akmenų vainikais kultūra“.
- ▶ Gruodžio 3 d. muziejaus edukacinių programų lankytojams organizuota tradicinė Kalėdinės Naujametinės eglės 2009 žiebimo ceremonija. Tą pačią dieną įvyko muziejaus „Žemaitoka-muziejėnoka“ mokyklėlės vaikų lėlių teatro spektaklio „Kaip žmogus velnią apgavo“ premjera.
- ▶ Gruodžio 6 d. Imbarės bendruomenės namuose vyko bendras muziejaus darbuotojų ir bendruomenės renginys „Imbarės kaimo bendruomenės istorija“ iš renginių ciklo „Metai ir žmonės“. Kretingos muziejaus direktorė, klubo „Kretingos krašto ainiai“ prezidiumo pirmininkė Vida Kanapkienė sakė: „Norime, kad muziejaus specialistai glaudžiai bendradarbiautų su kaimų ir miestelių žmonėmis, bendruomenėmis. Svarbu pastebėti kaimų šviesuolius, tautodailininkus, kulinarinio paveldo puoselėtojus, kraštotyrininkus. Projektas „Metai ir žmonės“ gyvuoja nuo 1996 metų. Surengta daugybė renginių, kai kaimų seniūnijų žmonės atvyksta į dvaro rūmų Baltąją salę, čia atsiveža iš savo krašto visa tai, ką turi įspūdingiausio – parodas, menines programas, pristato savo krašto istoriją ir iškiliausius žmones. Šįkart muziejaus specialistai į Imbarę atvažiavo patys. Ir ne tuščiomis – atvežė parengtą lankstinuką „Imbarės kaimo bendruomenės istorija“ ir Juliaus Kanarsko leidinuką: „Imbarės žemė: žvilgsnis į 755 metų praeitį“. Direktorė pakvietė imbariškius apsilankyti atnaujintose muziejaus ekspozicijose bei Žiemos sode.
- ▶ Renginio metu buvo parodytas spektaklis „Senieji advento papročiai“. Atlikėjos: Žvainių bendruomenės renginių organizatorė Aušra Dvarionienė ir bendruomenės narė Jadzė Venckuvienė. Vyko adventinių dainų, šokių, ratelių mokymas. Atlikėjai: gargždų folklorinis ansamblis „Cyrulelis“. Buvo ragaujama advento valgių.
- ▶ Gruodžio 8–10 d. muziejuje vyko „Žemaitoka-muziejėnoka“ mokyklėlės vaikų lėlių teatro „Žemaitoks“ spektaklio premjera „Kaip žmogus velnią apgavo“. Spektaklio režisierius – T. Račkauskis, kostiumus kūrė mokytoja V. Karaliūnienė.
- ▶ Gruodžio 8 d. muziejuje vyko tradicinė „Žemaitoka-muziejėnoka“ mokyklėlės moksleivių advento vakaronė „Kalėdų belaukiant“.
- ▶ Gruodžio 8 d. atidaryta paroda „Dvaro parko vaistingų augalų herbariumai“ (projektas „Kretingos dvaro parkas – gyvoji istorija“).
- ▶ Gruodžio 8 d. – moksleivių darbų iš drobės paroda (projektas „Viskas iš drobės“).
- ▶ Gruodžio 12 d. – tradicinės Kalėdinės prakartėlės parodos „Kalėdų žvaigždė“ atidarymas.
- ▶ Gruodžio 12 d. atidaryta jubiliejinė tautodailininko Alberto Žulkaus kūrybos darbų paroda.
- ▶ Gruodžio 17 d. – tradicinė kalėdinė paroda-konkursas „Žalioji šventinė šaka-2009“. Tai tarpmokyklinis konkursas, kurio tikslas – ugdyti moksleivių meilę ir pagarbą mus supančiai aplinkai, skatinti vaikų kūrybiškumą ir neniokojant gamtos (t. y. gyvų, žaliuojančių eglių) sukurti naujametinę puokštę. Parodai pristatyta 101 puokštė.
- ▶ Gruodžio 8–19 d. vyko edukaciniai užsiėmimai temomis: „Kūčios. Kalėdos. Papročiai ir tradicijos“.
- ▶ „Etnografinių kalėdinių žaislų darymas“.
- ▶ Vaikų lėlių teatro „Žemaitoks“ premjera „Kaip žmogus velnią apgavo“.
- **Lazdijų krašto muziejaus** padalinyje **Veisiejų krašto muziejuje** gruodžio 17 d. atidaryta fotografijų paroda „Veisiejų krašto etnosocialinis portretas“. Autorius ir parodos rengėjas – Vytautas Žukauskas.
- ▶ Muziejaus padalinyje **Kapčiamiesčio Emilijos Pliaterytės muziejuje** lapkričio 12 d. vyko popietė „Emilija – laikmečio karžygė“, skirta Emilijos Pliaterytės 202-osioms gimimo metinėms paminėti.

- ▶ Lapkričio 13 d. surengtas susitikimas su etnologue Gražina Kadzyte. Jo metu pristatyta V. Češkevičiaus knyga „Iš tikrovės ir iš pasakų“. Renginyje dalyvavo knygos redaktorius Jonas Mačiulis ir sudarytoja Aldona Češkevičiūtė-Vaičiūnienė.
- ▶ Gruodžio 12 d. atidaryta moksleivių piešinių paroda „Baltas Kalėdų angelas“.
- ▶ Gruodžio 18 d. – kalėdinių puokščių paroda „Paukštis – Kalėdų simbolis“. Organizuota „Advento popietė“, kurioje dalyvavo Kapčiamiesčio E. Pliaterytės pagrindinės mokyklos moksleiviai.
- ▶ Muziejaus padalinyje **Laisvės kovų muziejuje** lapkričio 11 d. vyko edukacinis užsiėmimas moksleiviams „Kodėl trėmė Lietuvos žmonės?“
- ▶ Lapkričio 28 d. – edukacinis užsiėmimas moksleiviams „Mes laukiame Kalėdų“.
- ▶ Gruodžio 10 d. – edukacinis užsiėmimas moksleiviams „Mano senelių ir mano vaikystės Kalėdų šventės“.
- ▶ Muziejaus padalinyje **Etnografinėje Prano Dzūko sodyboje** spalio 14 d. vyko Punsko lietuvių gimnazijos ir Lazdijų Motiejaus Gustaičio gimnazijos moksleivių etnografinė popietė „Legendos“.
- ▶ Gruodžio 5 d. – lesyklėlių įrengimo šventė „Kad paukšteliai būtų sotūs“. Lesyklėles gamino Lazdijų Motiejaus Gustaičio gimnazijos ir Kučiūnų pagrindinės mokyklos moksleiviai.
 - **Marijampolės kraštotyros muziejuje** iki spalio 18 d. veikė Aušros Garbukaitės (Kaunas) dirbinių iš odos paroda.
- ▶ Spalio 8 d. muziejuje vyko tautosakos pamoka moksleiviams.
- ▶ Spalio 16d. muziejaus kanklių ansamblis „Marijampolės kanklinykai“ (vad. Jaunius Vylis) nufilmavo savo programą Lietuvos liaudies kultūros centro fondams.
- ▶ Spalio 19 d. atidaryta Vytauto V. Stanionio (Alytus) fotografijų paroda „Lietuva. Atsiveikinimo vaizdai“.
- ▶ Spalio 23 d. vyko valandėlė muziejuje „Eksponatas istorijos liudininkas“.
- ▶ Spalio 24 d. Šilutės muziejuje atidaryta R. Linionio fotografijų paroda ir pristatytas Marijampolės kraštotyros muziejaus išleistas tautinių juostų katalogas „Marijampolės krašto juostos“.
- ▶ Lapkričio 12 d. vyko valandėlė „Senieji lietuvių šeimos paročiai“.
- ▶ Lapkričio 18 d. atidaryta Juozo Bernardo Tumo (Marijampolė) akvarelių paroda.
- ▶ Gruodžio 11 d. vyko Advento popietė su „Marijampolės kanklinykais“ Marijampolės kartų namuose.
- ▶ Gruodžio 12, 13, 19 d. – valandėlės muziejuje „Kalėdų švenčių belaukiant“.
- ▶ Gruodžio 16 d. surengta paroda-mugė „Kalėdinė mozaika“.
 - **Mažeikių muziejuje** spalio 3 d. atidaryta tradicinė paroda, skirta mokytojų dienai. Kūrybinius paskutiniųjų metų darbus pristatė Mažeikių rajono dailės mokytojai ir mokiniai.
- ▶ Spalio 25 d. vyko Mažeikių literatų klubo „Trečiadienio valanda“ kūrybos vakaras.
- ▶ Lapkričio 7 d. pristatyta A. Muturo knyga „Mažeikių šaulių tryliktoji“. Renginio metu kalbėjo LŠS vadas J. Širvinskas, koncertavo Mažeikių muzikos mokyklos atlikėjai ir jaunieji šauliai.
- ▶ Lapkričio 21 d. muziejaus salės pasipuošė Edgardo Dubinšo fotografijomis, kuriose išvydome Mažeikiuose gimusio žymiausio Latvijos skulptoriaus, Laisvės paminklo Rygoje kūrėjo, Karlio Zalės darbus. Dalyvavo fotografijų autorius. Paroda skirta Latvijos nepriklausomybės 90-miečiui ir skulptoriaus 120-osioms gimimo metinėms paminėti.
- ▶ Tą pačią dieną vyko kraštiečio dailininko, tapytojo, akvarelisto, dizainerio Vlado Lisaičio spalvotų medžio raizinių parodos atidarymas.
- ▶ Lapkričio 22 ir gruodžio 6 dienomis Mažeikių muziejuje vyko Literatų klubo „Gyvos mintys“ susirinkimai.
- ▶ Gruodžio 2 d. į muziejų rinkosi Mažeikių rajono NVO asociacijos forumo dalyviai. Koncertavo Kauno valstybinio choro artistė N. Navikauskaitė, Gelgaudiškio kultūros centro solistas E. Pilypaitis, koncertmeisterė E. Šiugzdinytė.
- ▶ Gruodžio 8 d. Renavo rūmų salėse atidaryta Japonijos fotomenininko Toshiki Ozawa fotografijos paroda, savo kūrinius pristatė pats autorius.
- ▶ Nuo gruodžio 19 d. muziejuje lankytojų dėmesio laukia parodoje „Žiemos snaigė“ eksponuojami Mažeikių rajono tautodailininkų naujausi kūrybos darbai.
 - **Mažosios Lietuvos istorijos muziejuje** spalio 9 d. įvyko skulptoriaus, tapytojo, rašytojo Šarūno Šimulyno (1939–1999) kūrybos vakaras. Grafikė U. Šimulynaitė pristatė naują knygą „Šarūnas Šimulynas. Kelionė per gyvenimą“, buvo skaitomi autoriaus tekstai, kalbama apie kūrybą, praeitį ir rudenį. Martyno Mažvydo skulptūrų parke yra Š. Šimulyno skulptūra „Užkeiktas“, kuri gražiai susieja Klaipėdos miestą su šio įdomaus menininko kūryba. Tad vakaras neatsitiktinai prasidėjo 16.30 val. skulptūrų parke, prie centrinės aikštelės. 17.30 val. visi buvo laukiami Mažosios Lietuvos istorijos muziejuje. Dalyvavo svečiai iš Vilniaus – V. Šimulynienė, grafikė U. Šimulynaitė, skulptorius A. Smilingis, menotyrininkė J. Ludavičienė, rašytojas V. Girdzijauskas. Tekstus skaitė aktorius K. Makauskas. Vakarą vedė Mažosios Lietuvos istorijos muziejaus direktoriaus pavaduotoja skulptūrų parkui S. Simanaitienė.
- ▶ Spalio 10 d. buvo atidaryta Klaipėdos miesto ir rajono vaikų bei jaunimo piešinių paroda „Skrynia grįžta“. Muziejuje eksponuoti darbai iš 28 Klaipėdos miesto bei rajono ugdymo įstaigų. Savo ugdytinių darbus pristatė net 62 pedagogai, o iš viso buvo sulaukta 588 darbų. Parodos atidaryme dalyvavo Klaipėdos jaunimo centro vokalo studija „Vega“ (vad. J. Vasiliauskienė) bei Eduardo Balsio menų gimnazijos šokių studija „EOS“ (vad. Ž. Jonušienė). Paroda veikė iki gruodžio 20 d.
- ▶ Spalio 16 d. muziejuje (Didžioji Vandens g. 6) atidaryta paroda „Klaipėdos senamiesčio archeologiniai tyrimai 2005–2008 m.“ Atidarymo metu vyko diskusija „Miestų archeologijos iššūkiai“. 2005–2007 m. Klaipėdos senamiestyje buvo ištirtas 3185 kv. m. plotas, kuriame aptikti 13 638 radiniai. Šių tyrimų metu rastos archeologinės medžiagos pagrindu ir parengta paroda. Parodos tikslas – supažindinti plačiąją visuomenę su naujais eksponatais, atkreipti dėmesį į rastos archeologinės medžiagos restauravimo ir išsaugojimo ateinančioms kartoms problemas. Parodoje eksponuojama 2005–2008 m. Mažosios Lietuvos istorijos muziejaus ir Klaipėdos universiteto Baltijos regiono istorijos ir archeologijos instituto archeologų vykdytų tyrimų medžiaga: 2005 m. radiniai iš Daržų g. 5 (archeolog. M. Brazauskas), 2006 m. – iš Žvejų g. 10 (archeolog. R. Bračiulienė), 2006 m. – iš Žvejų g. 4–6 (archeolog. R. Jarockis), 2006 m. – iš Turgaus g. 37 (archeolog. G. Zabiela), 2007 m. – iš Skerdėjų g. 2, 6, 8 (archeolog. R. Songailaitė), 2007–2008 m. – iš Kurpių g. 3 (archeolog. I. Masiulienė). Parodos kuratorė – Archeologijos-restauravimo skyriaus vedėja R. Songailaitė. Paroda veikė iki lapkričio 22 d.
- ▶ Spalio 23 d. muziejuje tradiciškai įvyko Klaipėdos miesto tre-

čių–ketvirtų klasių moksleiviams skirtas konkursas „Pažink senuosius klaipėdiškių darbus“. Konkurso metu mokiniai turėjo atlikti užduotis, susijusias su muziejaus etnografinė ekspozicija. Visos komandos varžėsi, kuri geriau sugeba atpažinti mūsų protėvių naudotus darbo įrankius, tiksliau žino linų apdirbimo bei duonos gamintojų procesą ir pan. Po įtemptos ir netgi dėl vienodų baltų skaičiaus pratestos kovos galiausiai buvo paskelbtos dvi prizinės pirmosios vietos. Jas užėmė H. Zudermano vid. mokyklos (mokyt. B. Pociuvienė) bei „Verdenės“ pagr. mokyklos (mokyt. I. Vrubliauskienė) 4 klasių komandos. Organizatoriai: Mažosios Lietuvos istorijos muziejus ir Klaipėdos m. moksleivių saviraškos centras.

► Spalio 21–26 d. Klaipėdoje vyko „Vaikų kultūros dienos 2008“. Klaipėdos savivaldybės Kultūros ir Švietimo skyrių inicijuotas renginys buvo organizuojamas antrus metus iš eilės. Jų metu uostamiesčio moksleiviai dalyvavo įvairių kultūros ir švietimo įstaigų parengtuose edukaciniuose bei profesinio orientavimo užsiėmimuose. Mažosios Lietuvos istorijos muziejus, prisidedamas prie šios akcijos, pakvietė Klaipėdos miesto vaikus susipažinti su skulptūros pasauliu – dalyvauti ekskursijose po Klaipėdos skulptūrų parką ir lankyti skulptorių dirbtuvėse. Taip pat muziejuje buvo organizuojami edukaciniai užsiėmimai-konkursai tiems, kurie panorą sužinoti, kokius darbus ir kaip atlikdavo senieji klaipėdiškiai.

► Spalio 30 d. muziejuje įvyko vakaras Erdmono Simonaičio, Klaipėdos krašto politikos ir visuomenės veikėjo, Klaipėdos miesto burmistro, 120-osioms gimimo metinėms paminėti. Vakaro metu Klaipėdos krašto dainas atliko ansamblis „Kuršių ainiai“. Rengėjai: Klaipėdos miesto savivaldybės Kultūros skyrius, Klaipėdos universiteto Baltijos regiono istorijos ir archeologijos institutas, Lietuvininkų bendrija „Mažoji Lietuva“, Klaipėdos savivaldybės Etnokultūros centras, Mažosios Lietuvos istorijos muziejus.

► Lapkričio 6 d. muziejuje vyko paskaita-seminaras Klaipėdos m. istorijos mokytojams „Klaipėdos senamiesčio archeologiniai tyrimai 2005–2008 m.“. Paskaitą-seminarą vedė archeologė R. Songailaitė.

► Lapkričio 28 d. muziejuje atidaryta paroda „Martynui Jankui atminti. Skiriama Martyno Jankaus 150-osioms gimimo metinėms“. Šiais metais minimos dvi labai svarbios istorinės datos: Mažosios Lietuvos tautinės tarybos akto paskelbimo 90-ties metų bei Martyno Jankaus 150-ųjų gimimo metinių sukaktys. Klaipėdos universiteto biblioteka ir Mažosios Lietuvos istorijos muziejus ta proga parengė parodą „Martynui Jankui atminti“, kurioje eksponuojamos įvairiapusė M. Jankaus gyvenimo veiklą atspindinčios fotografijos, dokumentinė medžiaga, M. Jankaus spaustuviėje leisti leidiniai, seniausios lietuviškos periodikos – „Varpo“, „Aušros“ – numeriai. Parodoje pirmą kartą plačiam visuomenei pristatoma Anso Lymanto ir levos Jankutės archyvinė medžiaga, šiuo metu saugoma Klaipėdos universiteto Retų spaudinių, rankraščių ir kolekcijų skyriuje, pasakojanti Jankų šeimos istoriją po Antrojo Pasaulinio karo. Pateikti įvairūs asmens dokumentai atspindi dažno išeivio iš Mažosios Lietuvos naujos Tėvynės paieškų kelią. Parodoje taip pat apžvelgiama įvairiapusė mažlietuvių išeivių veikla Kanadoje, kurioje aktyviai dalyvavo M. Jankaus dukros Elzė ir Edė. Mažosios Lietuvos istorijos muziejus Martynui Jankui skirtą vakaro metu Klaipėdos miesto bei apskrities mokyklų atstovams įteikė Tilžės akto kopijas. Parodos kuratorė – Mažosios Lietuvos istorijos muziejaus Istorijos skyriaus vedėja Zita Genienė. Paroda veiks iki 2009 m. sausio 10 d.

► Visą gruodžio mėnesį tradiciškai buvo vedami šventiniai užsiėmimai įvairaus amžiaus vaikams „Senieji Kūčių ir Kalėdų papročiai bei tradicijos Klaipėdos krašte“. Užsiėmimų metu buvo mokoma gaminti kalėdinius žaisliukus iš šiaudų, taip pat pasakojama, kaip Kūčias ir šv. Kalėdas sutikdavo mūsų protėviai, kokie vyravo papročiai ir tradicijos Klaipėdos krašte. Pagrindinis užsiėmimo tikslas – supažindinti vaikus su senaisiais Kūčių ir šv. Kalėdų papročiais ir tradicijomis, akcentuojant skirtumus tarp Mažosios Lietuvos ir Didžiosios Lietuvos. Šiame užsiėmime šiais metais apsilankė 42 įvairaus amžiaus vaikų grupės.

► Gruodžio 23 d. Mažosios Lietuvos istorijos muziejuje įvyko Advento vakaras. Vakaro metu, tęsiant Klaipėdos krašto evangelikų surinkimų tradicijas, evangelikų liuteronų kunigas Remigijus Šemeklis įžiebė adventinio vainiko žvakeles, Klaipėdos universiteto Evangeliškosios teologijos centro jaunimo choras (vad. E. Fiodorova) giedodavo tradicines giesmes. Buvo prisimenamos senosios advento tradicijos. Renginio metu taip pat buvo apdovanojami muziejaus organizuoto Klaipėdos miesto ir rajono vaikų bei jaunimo piešinių konkurso „Skrynia grįžta“ nugalėtojai.

■ **Molėtų krašto muziejaus** parodų salėje rugsėjo 12–spalio 10 d. buvo pristatyti Čiulėnų pagrindinės mokyklos mokinių keramikos darbai. Tai jau trečioji šios mokyklos paroda muziejuje. Parodoje kalbėjusi mokyklos direktorė Ramunė Dasevičienė šiltu žodžiu pristatė keramikos būrelio vadovą Leonardą Laurinavičių. Pasidžiaugta, kad menininkas ne tik pats veda mokinius kūrybos keliu, bet ir pats parodos salės sienas papuošė vasarišką žydėjimą užfiksuotomis nuotraukomis.

► Spalio 10–lapkričio 10 d. pirmąją personalinę parodą atidarė aktyvi rajono draugijos tautodailininkė Alina Baranauskienė. Jubiliejinėje personalinėje tapybos parodoje – pavasaris. Čia daug žydėjimo: saulėgrąžų, ramunių, pienių, lubinų. Lengva ranka išdekoruotos Alinos gėlės labai tvarkingos, preciziškai sukomponuotos, tarsi suabstraktintos. Ypač žavingos lelijos. Alina jas nutapė įkvėpta savo kieme žydinčių vandens lelijų.

► Paroda sutraukė itin daug lankytojų, nes darbai žavi netikėtu sprendimu ir kelia įvairių minčių. Be šios išskirtinės akimirkos, Alina, turėdama pagrindinį darbo tikslą, – kurti scenos dekoracijas, pristato jas įvairių rajono renginių metu.

► Lapkričio 14–gruodžio 3 d. atidaryta XI tarptautinio juodosios ir raugo keramikos seminaro, vykusio Bebrusų kaime esančioje Šeškauskų sodyboje, sukurtų darbų paroda „Suplanuotos akimirkos“. Seminarų bendratis glūdi senose molio degimo technologijose bei jų naudojime, kur kasmet atrandama vis daugiau tobulumo niuansų, skirtingų pečių degimo technologinių požiūrių. Šių metų seminaro metu autoriai į savo kūrinis sudėjo tai, ką kiekvienas individualiai pastebėjo būdami Bebrusuose, suplanavo, apgalvojo, išsvajojo, todėl parodoje eksponuojamų darbų visuma be jokios konkrečios temos, tačiau užtikrinanti idėjų naujumą. Parodos atidarymo dieną pristatytas taip pat pavadintas seminaro dalyvių darbų katalogas.

► Gruodžio 2–sausio 5 d., pažymint ką tik praėjusią Neįgalųjų dieną, atidaryta Kijėlių specialiojo ugdymo centro vaikų ir jaunuolių skiautinių ir mezginių darbų paroda. Didelių ir labai didelių specialiųjų poreikių vaikai bei jaunuoliai su protine bei kompleksine negalia muziejuje savo darbų parodas šiais metais atidarė jau dešimtą kartą.

► Muziejaus ekspozicijos salėje gruodžio 12 d. surengta gražiausioms metų šventėms sukurtų atvirukų parodėlė. Juos sukūrė

Molėtų pagrindinės mokyklos dailės mokytoja Iona Grininė ir jos aštuntokės mokinės Žemyna Aleinikovaitė, Agnė Lumpickaitė, Molėtų gimnazijos dailės mokytoja Lina Dieninė ir jos mokinės Daiva Gerojimaite bei Erika Žvinytė.

► Muziejaus ekspozicijos salėje nuo gruodžio 12 d. prie tradiciškai papuoštos eglės vyko edukaciniai užsiėmimai „Molėtų krašto Kūčių vakaro burtai“. Čia buvo galima sužinoti apie Advento ir Kūčių dienos tradicijas, vakarieniškus ypatumus „repetuoti“ Kūčių vakaro burtus.

► Rugsėjo, spalio, lapkričio mėnesiais populiariausi edukaciniai užsiėmimai buvo: „Apšvietimo priemonės“, supažindinantis su apšvietimo priemonėmis, naudotomis Molėtų krašte; „Duonos kelias“ – su senoviniais arimo, sėjimo, pjovimo, duonos kepimo eksponatais; „Metrologija“ – su pirmaisiais ilgio ir tūrio antropologiniais matavimo vienetais, ilgio, tūrio ir ploto matavimo prietaisais.

► Muziejaus **galerijoje Akcija M** spalio 10–lapkričio 10 d. veikė Miglės Grigonytės tapybos paroda.

► Miglė Grigonytė gimė 1975 m. Vilniuje. 2002 m. Vilniaus dailės akademijoje baigė tekstilės specialybę, magistratūros studijas.

► Yra surengusi tris personalines parodas, aktyviai dalyvauja grupinėse parodose Lietuvoje ir užsienyje. Priklauso *Totorių gatvės menininkų* grupei. Šioje parodoje autorė pristatė penkiolika gryniosios tapybos darbų. Jiems būdingas spalvinis poetiškumas, ekspresija.

► Lapkričio 10–gruodžio 3 d. šioje galerijoje surengta menininkų simpoziumo paroda „Skudutiškio kūrybinė laboratorija“. Molėtų krašto muziejaus galerija *Akcija M* jau šešerius metus iš eilės organizuoja profesionalaus meno plenerus ir simpoziumus Molėtų rajone. Bėgant metams kūrybinis tiltas persikėlė iš Videniškių ir Balninkų į Skudutiškį.

► Simpoziumo kuratoriai dr. Vidas Poškus ir Aistė Černiūtė pristatė geriausias menininkų sukurtas drobes, demonstravo Skudutiškyje sukurtą multiplikacinį filmą *Kitas judėjimas*, supažindino su Skudutiškyje kūrusiais menininkais ir pasidalino gražiausiomis simpoziumo kūrybos akimirkomis. Taip pat pristatė spalvota simpoziumo katalogą su vertimu į anglų kalbą – *Skudutiškio kūrybinė laboratorija 2008*. Leidinyje galima susipažinti su menininkų kūrinių, perskaityti jų mintis. Kataloge rasite ir trumpus tekstus: Skudutiškio vardo kilmė, Skudutiškio dvaras ir Kurminai, Skudutiškio bažnyčia ir paveikslas, Skudutiškio akmenys ir atlidai, Antanas Kraujelis.

► Simpoziumo parodos dalyviai: Aistė Černiūtė, Rūta Eidukaitytė, Liutauras Griežė, Lina Dieninė, Linas Gelumauskas, Aurimas Švedas, Ričardas Milukas, Airida Rekštytė, Lilija Puipienė, Raimonda Kasparavičienė, Kostas Poškus, Vidas Poškus, Jolanta Krivickaitė, Andrius Zakarauskas, Lina Zavadskė, Marius Zavadskis.

► Projektą parėmė Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Molėtų rajono savivaldybė, Bendrija *Edeno vaivorykštė*, Skudutiškio biblioteka, Suginčių mokykla. Plenero globėjas Algis Cibulskas.

► Gruodžio 3 d. galerijoje *Akcija M* atidaryta Justino Vaitiekūno tapybos paroda.

► Šioje personalinėje parodoje autorius pristatė naujausius, 2008 metais sukurtus, Lietuvoje nerodytus darbus. Vienas svarbiausių ekspozicijos akcentų yra trijų dalių tapybos ciklas (sukurtas pirmojoje metų pusėje) *Neaprepiamas tigrinės krevetės plėšrumas* ir šių metų rugsėjo pabaigoje, tik pasibaigus aktyviems karo

veiksmams Gruzijoje (Garikulos viloje – menininkų rezidencijoje) sukurta akvarelinė serija *Garikula Georgia*. Savo kolekciją pavadindamas fundamentaliu ir įpareigojančiu *tapybos* pavadinimu, autorius nurodo, kad vienu svarbiausių iš uždavinių laiko tapybos (kaip vaizduojamosios dailės šakos, kurioje meninis vaizdas kuriamas plokštumoje įvairių spalvų dažais) analizę ir kritiką. Keliamas visai pagrįstas, postmodernaus meno požiūriu ypač aktualiu tapęs, tačiau kartais skambantis retoriškai, tarytum tik pačiam su tapytojų cechu saitų nenutraukusiam menininkui svarbiu atrodantis klausimas – kokiais pavidalais išliko tapyba po jos mirties ir prisikėlimo? Tarytum po ilgo reanimavimo periodo į naują pilnavertį gyvenimą sugrįžęs pacientas, J. Vaitiekūnas stebisi tapybinių elementų (kolorito, piešinio, šešėliavimo, potėpio, faktūros) teikiomomis galimybėmis. Smalsiai jas nagrinėja ir iš naujo atranda. Pats sau. Ir kitiems.

► **Pasvalio krašto muziejuje** spalio 2 d. Pasvalio rajono policijos pareigūnai minėjo savo profesinę šventę – Angelų sargų dieną. Lietuvos policijai šiemet sukako 90 metų. Kaip ir kiekvienais metais, už įvairius nuopelnus buvo apdovanoti policijos darbuotojai. Pareigūnus profesinės dienos proga sveikino Pasvalio rajono politikai, Pasvalio priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos viršininkas bei kiti kolegų pareigūnai.

► Spalio 3 d. muziejuje vyko Panevėžio apskrities turizmo informacijos centro surengta konferencija „Turizmo verslo plėtra Panevėžio apskrityje“. Į konferenciją susirinkusiems Panevėžio apskrities turizmo informacijos centrų darbuotojams demonstruotas filmas apie Rokiškio rajono lankytinas vietas, pristatytas Pasvalio krašto gamtinis paveldas bei Biržų krašto muziejaus „Sėla“ edukaciniai užsiėmimai ir „Žaldoko alaus“ degustacijos galimybės. Už iniciatyvą turizmo versle Panevėžio apskrityje 2008 m. Panevėžio apskrities viršininkė Gema Umbrasienė įteikė administracijos padėkas trims Pasvalio rajono verslininkams.

► Spalio 15 d. muziejuje vyko Tarptautinis dainuojamosios poezijos (bardų) festivalis „TAI – AŠ“. Koncertavo Lietuvos bardai Andrius Kulikauskas, Giedrius Arbačiauskas bei atlikėjai iš Danijos ir Airijos.

► Spalio 17 d. muziejuje šviečiamojo seminaro „Vietos kultūros paveldo tyrimai bendruomenėms“ metu mokslininkai – istorikai, etnologai ir kalbininkai – pristatė naujausius Pasvalio krašto nematerialiojo kultūros paveldo mokslinius tyrimus, informavo ir diskutavo apie vietos kultūros paveldo būklę, išsaugojimo bei puoselėjimo perspektyvas.

► Pranešimą apie Radvilų istorijos pėdsakus Pasvalio krašte XVI–XVII a. skaitė Vilniaus pedagoginio universiteto dėstytojas Deimantas Karvelis. Lietuvos istorijos instituto mokslų daktaras Žilvytis Šaknys diskutavo apie Pasvalio krašto jaunimo papročius XX–XXI a. pradžioje. Šiaulių universiteto profesorė dr. Genovaitė Kačiūskienė vaizdžiai pristatė Pasvalio krašto dainų kalbines ypatybes.

► Spalio 19 d. Pasvalio katalikų moterų draugija surengė parodą-konferenciją „Šventųjų paveikslų dvasinė stiprybė ir jų istorijos“.

► Spalio 22 d. muziejuje surengta paskaita-seminaras „Geologų žinios – Šiaurės Lietuvos krašto patrauklumui ir plėtrai“. Apie geologinio paveldo panaudojimą turizmui ir pažinimui, ekologinės būklės svarbą krašto patrauklumui ir jo ekonominei plėtrai kalbėjo Lietuvos geologijos tarnybos direktoriaus pavaduotojas, geologas Jonas Satkūnas. Po J. Satkūno pasisakymo Pasvalio krašto muziejaus darbuotoja Gita Rachmančiukienė pristatė lankstinuką

apie karstinius procesus Pasvalio rajone „Žemės akys Pasvaly“ bei videofilmą „Žalsvojo šaltinio paslaptys“.

► Spalio 23 d. muziejaus parodų salėje atidaryta Anykščių rajono kūrybos ir dailės mokyklos mokinių darbų paroda.

► Spalio 25 d. muziejuje, savo veiklos dešimtmetį paminėjo Tarp-tautinės *soroptimisčių* organizacijos Pasvalio klubas. Klubo narės aktyviai plėtoja labdaros veiklą, kiekvienais metais sugalvamos vis naujų akcijų, skirtų labiausiai dėmesio stokojančioms Pasvalio rajono gyventojoms. Pasvalio soroptimistės sveikino „Rotary“ klubo nariai, soroptimistės iš kitų Lietuvos klubų bei kiti svečiai.

► Lapkričio 13 d. muziejuje vyko tradicinis klasikinės muzikos festivalis „Muzikos ruduo“ – koncertavo Kristupo medinių pučiamųjų kvintetas. Programoje skambėjo G. Gaižauskaitės, R. Vitkauskaitės, M. Natalevičiaus, L. Berio, J. Iberto, G. Ligetį, F. Farkaso ir kt. kūriniai.

► Lapkričio 18 d. surengtas minėjimas, skirtas Pasvalio savivaldos 90-osioms metinėms. Šia proga atidaryta muziejaininko Gražvydo Balčiūnaičio parengta dokumentų kopijų, knygų, fotografijų, paveikslų paroda. Ją pristatė muziejaininkas Albinas Kazlauskas, vaizdžiai perteikdamas Pasvalio rajono savivaldos kūrimosi istoriją.

► Lapkričio 26 d. vyko dainuojamosios poezijos vakaras, kuriame dalyvavo aktorius, bardas Giedrius Arbačiauskas su žmona Giedre.

► Lapkričio 28 d. muziejuje svečiavosi 2008 m. ekspedicijos „Misija Sibiras“ dalyviai. Jie dalinosi įspūdžiais, pristatė vaizdinę medžiagą. Susitikimo metu ekspedicijos dalyviai pasakojo Sibire patirtus įspūdžius, demonstravo dokumentinį filmą apie jaunų žmonių ekspediciją į lietuvių tremties vietas. Tai jau trečius metus rengiamas projektas, kurio metu organizuojamos istorinės ekspedicijos į lietuvių trėmimų, koncentracijos stovyklų ir įkalinimo vietas Sibire. Ekspedicijų metu tvarkomos trėmimų vietos, apleistos lietuvių kapinės, susipažįstama su buvusiomis lietuvių tremtinių gyvenimo sąlygomis. Renginio metu koncertavo Pasvalio tremtinių ir politinių kalinių choras.

► Gruodžio 5 d. atidaryta jau vienuoliktus metus iš eilės muziejuje rengiama tradicinė paroda „Metai“. Kalėdinė paroda „Metai“ visuomet būna gausi, savo kūrinį į parodą šiemet atnešė daugiau kaip 70 dalyvių. Autorius ir jų darbus pristatė muziejaus parodų kuratorė Aida Dulkienė. Parodos dalyviams fotomenininkė pateikė malonią staigmeną – pasvaliečių kalėdinių darbų parodų Krašto muziejuje įspūdžius sudėjo į leidinį „10 metų su paroda „Metai“, kurį finansavo Kultūros ministerija. Muziejaus ekspozicijos salės antrame aukšte buvo atidaryta Pasvalio rajono mokytojų dailės ir fotografijos kūrybos darbų paroda. Po atidarymo koncertavo altų kvartetas „Viola Regnum“. Kolektyvą sudaro žinomi Lietuvos altininkai – A. Statkus, G. Dačinskas, V. Raškevičiūtė ir R. Bliškevičius.

► Gruodžio 11 d. muziejuje koncertavo aktorius, bardas Gediminas Storpirštis. Jau ne pirmą kartą Pasvalyje koncertuojantis atlikėjas, šįkart savo gerbėjams pristatė kartu su sūnumi Ainiu išleistą naują kompaktinę plokštelę „Pranciškaus sodas“.

► Gruodžio 14 d. Pasvalio katalikių moterų draugija Pasvalio krašto muziejuje dalyvavo adventinėje popietėje „Žodžiai į sielą“, koncertavo Šiaulių Šv. Elžbietos draugijos vokalinis ansamblis.

► Gruodžio 16 d. Glaukoma sergančiųjų bendrijos „Šviesa“ nariai dalyvavo muziejaus rengiamame Advento laikotarpio edukaciniame užsiėmime „Vidury dvaro meška kar“.

■ **Raseinių krašto istorijos muziejuje** spalio 20–24 d. vyko pilietiško pamokos „Konstitucija – valstybės pamatas“. Užsiėmimų metu dalyviai informacinių technologijų dėka susipažino su Konstitucijos raida, Lietuvos Konstitucijos dienai skirtoje parodoje galėjo pavartyti eksponuojamas Lietuvos Konstitucijas, o giliau jas pažinti padėjo muziejaininkės Linos Vapseviciienės parengtos įdomios užduotys.

► Spalio 24 d. į muziejų sukvieta tautodailinkė iš Kėdainių Laima Bytautienė. Ji raseiniškes mokė tapyti ant šilko. Gausus būrys moterų, daug girdėjusių apie šią techniką, pačios entuziastingai įsijungė į kūrybą, džiaugėsi ir rezultatais, ir patirtais įspūdžiais.

► Lapkričio pradžioje spaudoje buvo paskelbtas duonos receptų konkursas „Motulė duona“. Lapkričio viduryje Maironio tėviškėje minkyta ir kepta duona. Nuoširdžiai talkino kraštotyrininkė, šeimininkė Valerija Rimkienė. Duonos kepimo tradicija buvo nufilmuota ir bus naudojama edukaciniuose užsiėmimuose. O duoną skanaavo muziejaininkai, projekto „Šiluvos paveldas grafikoje“ baigiamąjo renginio dalyviai, muziejaus svečiai.

► Lapkričio 13 d. organizuota kasmetinė konferencija. Šiais metais jos tema – „Kultūros paveldas. Vienuolynų istorija“, šiek tiek atsilepta į Švč. Mergelės Marijos apsiereikimo Šiluvoje 400 metų jubiliejaus renginius. Konferencijoje pristatyti keturi pranešimai.

► Lapkričio 21 d. vyko Pilietinio ir tautinio ugdymo programos remiamo projekto „Šiluvos paveldas grafikoje“ baigiamasis renginys – mokinių sukurtų darbų parodos, išleisto katalogo, DVD su veiklos akimirkomis pristatymas.

► Gruodžio 12 d. muziejun susirinko projekto „Kultūros paveldas – sakralinė tekstilė. 2008“ dalyviai. Tai Kauno kolegijos J. Vienožinskio menų fakulteto studentai ir dėstytojai, Raseinių meno mokyklos dailės studijos ir dainavimo specialybės mokiniai, muziejaininkai. Susitikime aptarti nuveikti darbai, – aštuoniose Raseinių rajono bažnyčiose fiksuota tekstilė, patirta sakrali erdvė, pažintos naujos vietovės ir žmonės. Patirtus įspūdžius priminė filmas, kuriame – įdomesnės ekspedicijos akimirkos. Projektas remtas iš Kultūros ministerijos regionų kultūros fondo.

► Gruodžio 20 d. pristatyta žymaus dailininko, kraštiečio Vytauto Igno kūrybos paroda. Tai antrasis susitikimas su šiuo autoriumi. Parodos atidaryme dalyvavo pats Vytautas Ignas ir jo žmona Birutė. Prieš 5 metus muziejaus lankytojams buvo pristatyta šio menininko grafika. Parodose eksponuoti darbai pasiskolinti iš M. K. Čiurlionio dailės muziejaus fondų.

■ **Rokiškio krašto muziejuje** spalio 1 d. vyko Rokiškio muzikos mokyklos auklėtinių koncertas, skirtas Tarpautinei muzikos dienai.

► Spalio 3 d. vyko edukacinių programų ciklo „Aukštaitija – mano gimtinė“ pristatymas Panevėžio kolegijos dėstytojams.

► Spalio 23 d. – popietė „Panemunėlio švietuliai“, skirta Jonui Katelei, Marcelei Kubiliūtei, Juozui Kubiliui, Petru Riuseckui. Dalyvavo fizikos matematikos mokslų daktaras Bronius Riauba, kraštotyrininkas Jonas Rudokas, Kupiškio muziejaus direktorė Violeta Aleknienė.

► Spalio 24 d. vyko „XV respublikinės medžio drožėjų konkursinės parodos Liongino Šepkos premijai laimėti“ uždarymas ir laureato paskelbimas. Laureatu antrą kartą tapo Saulius Lampickas iš Alytaus.

► Tą pačią dieną Panevėžio kolegijos Rokiškio filialas organizavo

pilietinio ir tautinio ugdymo projekto baigiamąjį renginį „Menas sušildo ir sujungia širdis bendradarbiavimui, kūrybai, naujoms idėjoms“. Vyko „Vilniaus arsenalo“ koncertas „Muzikavimo tradicijos architektūrinuose ansambliuose“. Dalyvavo Laima Šulskutė (fleita), Rolandas Romoslauskas (altas), Sergejus Okruško (klavesinas), solistai – Julija Stupnianeck (sopranas), Ignas Misiura (baritonas).

► Lapkričio 7 d. buvo atidaryta medžio drožėjo – L. Šepkos premijos laureato – Jono Tvardausko ir keramikės Linos Bekerienės (Anykščiai) kūrybos darbų paroda. Koncertavo broliai Puodžiukai (smuikas ir fortepionas).

► Lapkričio 13 d. vyko IX tarptautinis vargonų muzikos festivalis, skirtas čekų muzikai, pedagogui, vargininkui Rudolfui Lymanui. Programoje: Respublikinė mokslinė konferencija „Vargonų muzika ir vargonavimo tradicijos Lietuvoje ir užsienyje“; Martyno Švėgždos von Bekkerio koncertas.

► Lapkričio 13 d. Panemunėlio mokykloje Rokiškio krašto muziejus organizavo popietę, skirtą Jono Vizbaro 120-osioms gimimo metinėms paminėti. Programoje: katalogo „Jonas Vizbaras. Medžio drožyba“ pristatymas; anūkės Jūratės Vizbaraitės koncertas; parodos atidarymas.

► Lapkričio 28 d. buvo atidarytos dvi parodos: Rokiškio suaugusiųjų mokymo centre vykusią projektą „Grožį kuriame patys“ (tapyba ant šilko ir dekupažo technika) darbų paroda ir Rokiškio dailininkų klubo „Roda“ plenero „Žvilgsnis į Rokiškį“, vykusio 2008 m. rugsėjo–spalio mėn., kūrybos darbų paroda.

► Gruodžio 12 d. buvo atidarytos 3 parodos: Lietuvos mokinių mokytojų kūrybinių darbų konkursinė paroda „Kalėdinė dovanėlė“, V „Rodas“ klubo ekslibrisų paroda ir XI respublikinė prakartėlių paroda. Koncertavo „Vilniaus Brass“ kvintetas.

► Vyko Laimos Bieliūnienės mokinių kompaktinės plokštelės „Suklupusi jaunystė“ pristatymas ir susitikimas su menininku Vytautu V. Landsbergiu.

► Gruodžio 16 ir 18 d. – Rokiškio muzikos mokyklos mokinių koncertai „Žiemos muzika“.

► Gruodžio 31 d. – naujametinis vokalinės muzikos koncertas „Metų ratas“. Dalyvavo solistai Vilma Likienė (Panevėžio muzikinio teatro), Ingrida Kažemėkaitė (2007 m. respublikinio jaunųjų dainininkų konkurso diplomantė), Andrejus Apšega (tarptautinių konkursų laureatas); dainavimo studijos „Pandėlio Balsiukai“ jaunimo grupė.

■ **Skuodo muziejuje** spalio 11 d. Skuodo turgaus aikštėje jomarkė „Skoudo boužė-2008“ surengta bezmėnų (boužių) paroda (iš muziejaus fondų).

► Spalio 8–15 d. vykdyta projekto „Skuodo krašto senieji kryžiai“ ekspedicija Šačių seniūnijos kaimuose.

► Lapkričio 6 d. muziejaus menėje vyko 215-osioms Simono Daukanto gimimo metinėms skirtas žemaitiškai skaitančiųjų konkursas.

► Lapkričio 28 d. muziejuje vyko Kraštotyros draugijos ir Skuodo muziejaus vykdytų projektų – „Kraštotyrintinkų atmintis – etnokultūros puoselėjimui ir saugojimui“, „Kaunackiai – garbingiausia S. Daukanto giminės šaka“, „Skuodo muziejaus prieverpstės ir verpimo rateliai“, „S. Daukanto premijos laureatai“, „Skuodo krašto senieji kryžiai III“ – pristatymas.

► Lapkričio 28 d. vakare Skuodo muziejuje vyko Bartuvos viduri-

nės mokyklos mokytojų bei mokinių teatralizuotas pilietinio ir tautinio ugdymo projekto „Žengdami į ateitį nepamirškime praeities“ renginys, skirtas Lietuvos vardo tūkstantmečiui paminėti.

► Gruodžio 19 d. Skuodo muziejuje pristatyta tradicinė Kalėdinė Naujametinė paroda. Joje savo kūrybą eksponavo Skuodo tautodailininkai, menininkai, mokymo įstaigos, organizacijos. Parodoje koncertavo Skuodo meno mokyklos mokiniai ir mokytojai.

■ **Šilutės muziejus** spalio 16 d. H. Šojaus dvare atidarė parodą „Horst'o Skodlerrak'o peizažai“, skirtą Mažosios Lietuvos gyventojų genocido dienai paminėti, atvežtą iš Rytų Prūsijos muziejaus Liuneburrge, Vokietijoje (Ostpreussisches Landmuseum). Autorius – dailininkas ir grafikas, gimęs Juknaičiuose (Šilutės rajone) 1920 m. Studijavo Karaliaučiaus meno akademijoje, 1939 m. Tilžėje surengė pirmąją autorinę parodą. Po karo apsigyveno Vokietijoje. Daug keliavo, matė įvairių peizažų, savo įspūdžius išreiškė teptuku, pieštuku arba braižymo adata.

► Spalio 24 d. muziejuje atidaryta Marijampolės fotomenininko tautodailininko Romo Lininio fotografijų paroda „Sūduvos krašto tautinės juostos“ ir pristatyta knyga „Marijampolės krašto juostos“ (paroda yra projekto „Lietuvos regionų kultūros identifikavimas ir puoselėjimas“ dalis). Ekspozicijos juostos pristatomos ne visai tradicinėje aplinkoje – jos raitosi tarp pakalnučių, kopija į medį, slepiasi tarp smilgų ar prie namo kertės, užsiropščia ant stogo.

► Lapkričio 30 d. H. Šojaus dvare atidaryta paroda iš Šilutės muziejaus fondų „H. Šojaus dailės kūrinių kolekcija“. Parodoje eksponuojami dailės kūriniai, sukaupti H. Šojaus dvare iki Antrojo pasaulinio karo. Tai 13 tapybos darbų, 2 litografijos ir vienas piešinys, kurį sukūrė pats H. Šojus 1836 m.

► Gruodžio 10 d. muziejuje atidaryta Vaškinių figūrų paroda iš Sankt Peterburgo „Istorinės asmenybės“. Parodoje eksponuojama 18 figūrų. Tai Stalinas, Ruzveltas, Čerčilis, Hitleris, Kleopatra, Nefertitė, Anubis, Koziris, Popiežius Jonas Paulius II, Čaplinas, M. Dietrich, F. Sinatra, J. Gagarinas, K. Kolumbas, Hamletas, Antihamletas, Ledi Diana, Petras I. Figūros yra natūralaus dydžio, atitinka visus anatominius išmatavimus, natūralius žmogaus bruožus.

► Gruodžio 18 d. H. Šojaus dvare atidaryta paroda „Tautodailininko Alekso Mockaus 120-ųjų gimimo metinių paminėjimas“. Aleksas Mockus – žymus mūsų krašto tautodailininkas, pirmasis medžio drožėjas Žemaitijoje, kuris iš nuotraukų atkurdavo tikrąjį veido panašumą. Ypač daug dėmesio skyrė veido išraiškai, žvilgsniui, lūpų kontūrai. Jo drožiniai monolitiniai – pagaminti iš vientiso medžio gabalo.

■ **Tauragės „Santakos“ muziejuje** spalio 20–lapkričio 7 d. veikė regioninė liaudies meno paroda-konkursas dėl „Aukso vainiko“ nominacijos, kurioje dalyvavo kūrėjai iš Tauragės, Jurbarko, Šilalės rajonų ir Pagėgių savivaldybės. Pristatyta vaizduojamoji ir taikomoji dailė: tapyba, grafika, medžio drožiniai, karpiniai, audiniai, keramika, juvelyrika, meziniai ir nėriniai, milo vėlimo, kalvystės, gintaro, šiaudų dirbiniai ir kt. Tarp konkurso laureatų (šilališkių Petronėlės Irenos Vikienės, Vaidilutės Jončaitės, jurbarkiškos Laimutės Juzikėnaitės-Ašmonaitienės) yra ir II vietos už liaudies taikomąją dailę (juvelyriką) laimėtojas tauragiškis tautodailininkas Zenonas Radvilas. Parodą rengė Etnografijos skyriaus vedėja V. Ružinskaitė.

► Spalio 30 d. muziejaus **Fotografijos galerijoje** atidaryta tradicinė konkursinė paroda „Lietuvos spaudos fotografija 2008“. Jau septintą kartą Lietuvos spaudos fotografų klubo surengtame konkurse dalyvavo 138 fotografai iš įvairių Lietuvos miestų. Tarp dešimties tarptautinės komisijos atrinktų pačių geriausių darbų autorių – du Tauragės fotografų klubo „Fotojūra“ nariai. „Gamtos ir jos apsaugos“ kategorijoje „Aukštinio kadro“ apdovanojimą pelnė Eugenijus Kavaliauskas už jamžintą medžiojantį erelį, „Naujienu“ kategorijoje – Rolandas Žalgevičius už pavasario potvynyje plaukiančio traktoriaus nuotrauką. Parodą rengė Fotografijos galerijos vadovas R. Vaitkus.

► Lapkričio 28 d. atidaryta tautodailininkės Reginos Nacienės-Norkutės autorinė jubiliejinė nėrinių vąšelių paroda. Tai jau trečioji jos autorinė paroda, kurioje pristatomos ne tik tradicinės staltiesės, servetėlės, takeliai, užuolaidos, patalynės ir rankšluosčių nėriniai, bet ir siužetiniai darbai: Kristaus paveikslas, Vytis, bažnytinė vėliava. Dauguma darbų stambūs, raštai sudėtingi. Autorė naudoja beveik vien baltos spalvos plonus siūlus, yra gerai įvaldžiusi nėrimo vąšeliu techniką. Parodą rengė Etnografijos skyriaus vedėja V. Ružinskaitė.

► Gruodžio 5 d. atidaryta Mindaugo Komsio autorinė fotografijų paroda „8-tuonios minutės“. Autorius – buvęs tauragiškis, šiuo metu Londone studijuojantis meninę fotografiją. Pagrindiniai fotografijų objektai – Londono ir Seulo (Pietų Korėja) daugiaaukščiai namai, fotografuoti naktį specialia įranga, reikalaujančia kiekvienam kadruui skirti aštuonių minučių išlaikymą. Parodos leitmotyvas – žmogaus savasties išsaugojimas urbanizuotame globaliame pasaulyje. Parodą rengė Fotografijos galerijos vadovas R. Vaitkus.

► Gruodžio 12 d. atidaryta Reginos ir Antano Petraičių (Šilalės raj.) dailės darbų iš veltos vilnos paroda. Tai pirmoji tokio pobūdžio paroda muziejuje, kurioje pristatyti ne tik žiemai tinkantys rūbai ir aksesuarai iš vilnos. Galima pasigrožėti meistrėms, su ornamentais nuveltomis pirštinėmis, skrybėlėmis, skraistėmis, šalikais, rankinėmis bei tradiciniais patogiais veltinukais, skirtais ir vaikams, ir suaugusiesiems. Namų interjerą galima papuošti veltomis spalvotomis vazomis su gėlėmis, drabužius – įvairiais papuošalais. Autoriai gaivina ir tęsia vilnos vėlimo tradicijas, kūrybiškai jas pritaiko nūdienos poreikiams. Parodą rengė Etnografijos skyriaus vedėja V. Ružinskaitė.

► 2008 metais muziejus kartu su Pagramančio regioniniu parku išleido knygą – Stanislovas Sirvydas. „Kitąsyk buvo žmogus: Pagramančio pasakos, sakmės, pasakojimai žemaičių dūnininkų tarmė“. Tai pasakojamoji tautosaka, kurią iš Stanislovo Sirvydo (1902–1995), gyvenusio Pagramantėje (Tauragės raj.), 1992 metais užrašė tuo metu ten dirbusi Viliūtė Ružinskaitė. Knygą išleido leidykla „Lututė“, finansavo Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Tauragės rajono Mažonų seniūnija, Birutė Normantienė-Sirvydaitė su vyru Rimantu. Projekto vadovė – Pagramančio regioninio parko kultūros paveldo specialistė Birutė Bastienė. Tautosakos tekstus į magnetofono juostą užrašė, šifravo, kompiuteriu rinko ir knygą sudarė Tauragės „Santakos“ muziejaus Etnografijos skyriaus vedėja Viliūtė Ružinskaitė.

■ **Ukmergės kraštotyros muziejuje** spalio 30 d. įvyko tautodailininkės Reginos Žvirblienės tekstilės darbų paroda.

► Lapkričio 21 d. atidaryta paroda „Gediminiečiai ir Ukmergė“, skirta Lietuvos kariuomenės bei I p. D.L.K. Gedimino pulko 90-

mečiui paminėti. Paroda parengta iš Ukmergės kraštotyros muziejaus bei D.L.K. Gedimino štabo bataliono muziejaus fondų. Atidaryme dalyvavo D.L.K. Gedimino štabo bataliono muziejaus direktorė Alvydė Burinskienė bei viršila Tomas Budrys.

► Gruodžio 10 d. vyko konferencija „Tautos atminties kelias... Pilietiškumo pamokos“. Konferencijos metu buvo pristatyti pilietinio ir tautinio ugdymo projektai, vykdyti rajono ugdymo įstaigose 2008 metais. Konkursui teikiamų projektų temos: valstybės ir tautos reikšmingų įvykių įprasminimas, pilietiškumas ir demokratija, muziejų edukacinės programos, kraštotyra ir etninio paveldo puoselėjimas.

► Gruodžio 17 d. atidaryta Kalėdinė tautodailininkų paroda. Pagrindine parodos tema kūrėjai pasirinko angelus.

■ **Utenos kraštotyros muziejaus** padalinyje **Tauragnų krašto muziejuje** rugsėjo 9–lapkričio 1 d. vyko Šiaulių universiteto I kurso magistrančių Ingos Šaučiūnienės, Daivos Urniežienės, Jūratės Petrauskienės, Giedrės Vanagienės tekstilės darbų paroda „Į gamtą kitu žvilgsniu“.

► Rugsėjo 19–spalio 7 d. Utenos kraštotyros muziejuje eksponuota Jānis Plivda, (Latvija, Preiļi) tapybos darbų paroda, skirta Utenos miesto 747-ajam gimtadieniui. Parodos atidaryme rugsėjo 27 d. autorius pristatė savo kūrybą, miestelėnus ir miesto svečius sveikino bei parodą vertino Lietuvos dailės akademijos prorektorius, prof. A. Šaltenis.

► Rugsėjo 24 d. muziejuje vyko doc. dr. Helmuto Šabasevičiaus paskaita „Dailininkas šiuolaikiniame teatre“. Pristatyta pastarojo dešimtmečio Lietuvos teatro dailės tendencijos, sceninio vaizdo kūrimo modeliai ir ryškiausi dailininkai.

► Spalio 7–lapkričio 1 d. veikė Antano Snukiškio fotografijų paroda.

► Iki spalio 16 d. veikė jau antri metai muziejuje eksponuota XX a. pirmos pusės uteniškių buitės paroda iš fondų „Primiršti daiktai“. Eksponuoti virduliai (žmonių vadinami samavorais), primusai, gramofonai, radijo imtuvai, baldai (sofa, minkštos kėdės), pasidabruoti indai, žvakidės, įvairios iškabos ir kt. Šitie daiktai daugiau dera prie miestietiškos kultūros, nors kategoriškai teigti, kad vieni daiktai buvo naudojami tik miestelėnų, o kiti – tik kaimiečių, negalima. Galbūt miestelėnų buityje kai kurie daiktai atsirado ankščiau negu kaimo žmonių buityje.

► Spalio 16 d. muziejuje įvyko parodos „Utenos miesto ir krašto istorija“, skirtos Lietuvos vardo tūkstantmečio jubiliejui paminėti, teatralizuotas pristatymas. Parodoje eksponuojami Lietuvos valstybės istorijos archyve, Lietuvos centriniame valstybės archyve, Lietuvos literatūros ir meno archyve, Kauno apskrities archyve, Utenos kraštotyros muziejuje saugomi XV–XX a. vaizdo ir rašytiniai dokumentai apie Utenos miestą ir kraštą. Parodos rengėjai: Lietuvos archyvų departamentas, Utenos apskrities archyvas, Utenos kraštotyros muziejus. Paroda veiks iki 2009 m. vasario mėn.

► Spalio 22 d. muziejuje vyko paskaita „XVIII–XIX a. ant stiklo tapyti paveikslėliai Lietuvoje“. Lektorė dr. Dalia Klajumienė teigė, kad pavieniai išlikę kūriniai ir negausūs archyviniai šaltiniai leidžia daryti išvadą, jog Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje ant stiklo tapyti paveikslėliai žinomi XVIII ir XIX a. Jie plito bažnyčių ir dvarų aplinkoje. Ant stiklo buvo tapomi šventųjų atvaizdai, didikų portretai, žanrinės scenos, natūrmortai. Lietuvos dailės istorijos

istoriografijoje tai kol kas visiškai netyrinėta tema, todėl paskaitoje buvo pristatomi nauji išaiškinti faktai apie išlikusius ir dokumentuose fiksuotus tapinius ant stiklo.

- ▶ Lapkričio 4 d. muziejuje atidaryta Utenos skiautininkų klubo „Vorė“ paroda „Ilgesys“.
- ▶ Lapkričio 25 d. koncertavo Užpalių ir Vyžuonų seniūnijų liaudies muzikantai, dainininkai ir pasakoriai. Tai vasaros metu vykusios folklorinės ekspedicijos užrašytų duomenų apibendrinimas ir geriausių pateikėjų pasirodymas miesto visuomenei.
- ▶ Lapkričio 26 d. muziejuje vyko paskaita „Žvilgsnis į *Pirmąsias lietuvių dailės parodas* iš šiandienos perspektyvos“. Lektorė dr. Algė Andriulytė konstatavo, kad 2007 metais buvo paminėtas Pirmųjų lietuvių dailės parodų 100 metų jubiliejus. Ši proga paskatino iš naujo pažvelgti į XX a. pradžioje vykusius dailės procesus ir dar kartą grįžti prie moderniosios lietuvių dailės ištakų. Paskaitoje buvo pristatomos to meto dailės tendencijos ir iškiliausių dailininkų kūryba, aptariamas pirmųjų lietuvių dailės parodų organizatorių keltų idėjų aktualumas tiek Lietuvos, tiek Europos dailės atžvilgiu.
- ▶ Gruodžio 2 d. muziejuje atidaryta Jūratės Mitalienės tapybos paroda „Iš valandų išblukusių“. Pasak parodos autorės: „Ši paroda – tai bandymas kalbėti apie laiką GRIOVĖJĄ – nutrinantį, užliejantį, niokojantį, ardantį būties ir žmogaus paliktus ženklus, ir apie laiką KŪRĖJĄ – kuriantį naujus darinius, struktūras ir pavidalus, brėžiantį neįsiskaitymą grafiką.“
- ▶ Gruodžio 4 d. lankytojams pristatyta Utenos kolegijos sveikatos priežiūros ir rūpybos fakulteto studentų kūrinių paroda „Metų laikai“.
- ▶ Gruodžio 29 d., baigiantis 2008 m., vyko padėkos koncertas muziejinkams, muziejaus draugams, muzikos gerbėjams. Koncertavo Zita Lukošiušienė (vokalas), VŠĮ Aukštaitijos vargonų muzikos festivalio direktorė ir meno vadovė, Audronė Misiukaitė (fleita), Utenos muzikos mokyklos mokytoja, ir Adomas Lukošius (saksofonas), Vilniaus J. Tallat-Kelpšos konservatorijos absolventas.
- **Vilkaviškio krašto muziejuje** lapkričio 21 d. įvyko buvusios Vilkaviškio krašto muziejaus direktorės Gabrielės Karalienės surinktos medžiagos „Kalniškės mūšio partizanai“ ir Ziganto Vi-drinsko knygos „Tarp šūvių ir spygliuotų lagerio vielų“ sutiktvės. Renginyje dalyvavo knygų autoriai bei istorikas Jonas Gustaitis. Partizanų dainas atliko Marijampolės kolegijos dėstytojai.
- ▶ Gruodžio 10 d. atidaryta paroda „Pajutau save didžiu, galingu: pasijutau lietuviu esąs...“ /V. Kudirka/, skirta V. Kudirkos 150-osioms gimimo ir 110-osioms Tautiškos giesmės metinėms. Parodą parengė ir lankytojams pristatė Vilkaviškio krašto muziejaus rinkinių vyr. saugotoja Irena Pilkauskaitė. Po to, renginio dalyviai žiūrėjo filmą apie dr. V. Kudirką.
- ▶ Vilkaviškio krašto muziejuje yra sukauptas gausus etnografijos fondas, kurį galima panaudoti edukacijai. Muziejinkės E. Rupeikienė, R. Navickienė ir V. Matusevičienė parengė edukacinį projektą „Lino gyvenimas“, kurio vykdymui Vilkaviškio rajono savivaldybė skyrė 2,5 tūkst. litų. Už šiuos pinigus buvo įrengta edukacinė klasė, pasigaminti keli darbo įrankių maketai, įsigyta įvairios linų žaliavos, parengtas lankstinukas, su projektu supažindintos rajono mokyklos. Mokytojai pritarė muziejaus projektui, į pamokas atsiveždavo mokinių. Spalio–gruodžio mėn. pravesta 18 pamokų, kuriose dalyvavo 488 mokiniai.

- **Zanavykų krašto muziejuje** spalio 9 d. įvyko Marcelės Sinevičienės (Sintautai, Šakių raj.) parodos „Močiutės rankdarbiai“ atidarymas. Parodoje buvo eksponuojamos vilnonės, lietuvių liaudies raštais margintos, rankomis megztos pirštinės, kojinės.
- ▶ Spalio 24 d. įvyko Šakių meno mokyklos dailės skyriaus Kudirkos Naumiesčio filialo moksleivių tapybos darbų parodos atidarymas. Kartu su mokytojais – Mindaugu Pauliuku ir Vytautu Kaunu – vaikai pristatė gimtąjį miestą – Kudirkos Naumiestį.
- ▶ Lapkričio 7 d. surengtas seminaras „Genealoginio medžio sudarymas“. Apie genealogijos medį, jo simbolius, kaip atrasti giminės šaknis, kalbėjo kraštotyrininkas, genealogas Rimvydas Butautas-Kudirka. Seminare dalyvavo pedagogai, kultūros specialistai, muziejinkai, moksleiviai.
- ▶ Lapkričio 11 d. atidaryta SIŽGB „Šakių viltis“ ir „Kazlų Rūdos viltis“ žmonių su negalia darbelių paroda „Padovanokime džiaugsmą vieni kitiems“. Parodoje eksponuojami įvairūs rankdarbiai, darbeliai iš molio.
- ▶ Lapkričio 21 d. surengta prisiminimų popietė, skirta tautodailininko, fotografo Valentino Ruzgio 10-osioms mirties metinėms.
- ▶ Gruodžio 22 d. vyko konkurso „Mano prakartėlė“ parodos atidarymas. Buvo eksponuojamos 11 erdvinės prakartelių kompozijos, 6 tapytos, 14 pieštų prakartelių su tradiciniais personažais.
- **Zarasų krašto muziejuje** spalio 16 d. atidaryta zarasiškių Jūratės ir Artūro Žakevičių darbų paroda. Jūratė gimė ir augo muzikaloje, meną puoselėjančioje daugiavaikėje šeimoje Anykščių rajone. Zarasuose ji gyvena nuo 1972 m. Kurį laiką menininkė dirbo floriste. Kasdienis prisilietimas prie įvairiausių gėlių ir žolynų, matyt, paskatino parungtyniauti su pačia gamta ir sukurti ne prastesnius žiedus. Ji gamina gėles, daugiausia rožes, iš odos. Žaliavų parūpina draugės. Jos suneša nebenaudojamas rankines, pirštines, aulinukus.
- ▶ Šalia mamos įspūdingų darbų prisiglaudė ir sūnaus Artūro kryželiu siuvinėti skirtingų dydžių ir įvairios tematikos paveikslukai. Kiekvienas jų – tai nuotaika, kurios genami dažnokai pasirenkame sau veiklą.
- ▶ Susipažinti, pasveikinti, pasidžiaugti ir kartu pabūti tądien muziejun susirinko ne tik šios kūrybingos šeimos kolegės, bet ir rajono tautodailininkai, kaimynai, draugės, pažįstami.
- ▶ Spalio 19 d. paminėta Zarasų Sąjūdžio jubiliejinė sukaktis. Šia proga muziejuje įvyko susitikimas su Sąjūdžio nariais ir dalyviais. Į susitikimą atvyko Lietuvos Nepriklausomybės akto signataras, pirmojo Sąjūdžio mitingo Zarasuose dalyvis K. Motieka, Aukščiausiosios Tarybos – Atkuriamojo Seimo narys P. Papovas, Seimo narys M. Žymantas, rajono meras A. Abramavičius, kun. A. Daunys, buvę Sąjūdžio aktyvistai R. Matulionis, A. Dieninis, R. Pranckūnas ir daugelis kitų. Sąjūdžio dvidešimtmečio proga parengta fotografijų paroda „Sąjūdžio atmintis“.
- ▶ Lapkričio 20 d. muziejuje atidaryta vilnietės Marinos Janavičiūtės tapybos darbų paroda.
- **Žemaičių dailės muziejuje** rugsėjo 26 d. bendradarbiaujant Žemaičių dailės ir Varšuvos istorijos muziejams buvo surengtas mokslinis seminaras „*Dvarų paveldas* Lietuvoje ir Lenkijoje. Visuomenės vaidmuo: problemos ir iššūkiai“. Susitikimo metu nagrinėtos Lietuvos ir Lenkijos dvarų išsaugojimo problemos, privačių dvarų situacija, dalintasi privačių investuotojų patirtimi, aptartas nevyriausybinų organizacijų vaidmuo ir galimybės, sprendžiant

dvarų išsaugojimo problemas. Seminare dalyvavo bei pranešimus skaitė Plungės rajono merė E. V. Lapukienė (sveikinimo žodis), Valstybinės kultūros paveldo komisijos narė G. Drėmaitė (sveikinimo žodis), Valstybinės kultūros paveldo komisijos specialistas A. Gražulis (pranešimas), Kultūros paveldo departamento direktorė D. Varnaitė (sveikinimo žodis), Lietuvos dvarų ir pilių asociacijos prezidentė L. Blažytė (pranešimas). Konferenciją vedė Žemaičių dailės muziejaus direktorius A. Bakanauskas ir istorikė J. Skurdauskienė. Seminaro pranešėjų gretas tai pat papildė užsienio svečiai: Varšuvos miesto istorijos muziejaus direktorė J. Bojarska-Syrek ir direktorės pavaduotojas A. Sołtan, restauratorių sąjungos atstovas dr. M. Barański, Lenkijos paminklų globos draugijos pirmininkas W. Kaczmarek, Tulovicų dvaro savininkas A. Nowak-Zempliński, archeologas W. Pela.

► Tą pačią dieną buvo atidaryta Varšuvos istorijos muziejaus (Lenkija) paroda „Varšuvos senamiestis – pasaulio kultūros paveldas“, kuri veikė iki lapkričio 29 d. Parodą pristatė garsūs Varšuvos žinovai, muziejinkai – Andrzej Sołtan ir Włodzimierz Pela.

► Lapkričio 20 d. buvo surengtas baigiamasis Žemaičių dailės muziejaus projekto „Senoji ir šiuolaikinė žemaičių kryždirbystė Plungės muziejuje“ baigiamasis renginys. Jo metu vyko Plungės rajono mokyklų dailės ir technologijų mokytojams skirtas seminaras „Žemaičių kryždirbystės tradicijų integravimas į dailės ir technologijų pamokas“, kuriame pranešimus skaitė Aldona Kupelytė (Žemaitijos nacionalinis parkas), Danutė Einikienė (Žemaičių dailės muziejus), Viktoras Raibužis (Plungės Babrungo pagrindinė mokykla) ir Silvijus Tendziagolskis (Nevarėnų vidurinė mokykla). Renginio metu taip pat buvo pristatyta paroda „Žemaičių kryždirbystė Plungės rajono mokyklose“. Joje dalyvavo aštuonios mokyklos, pristatę savo mokinių pagamintus kryždirbystės darbus, taip pat mokyklų kraštotyros muziejuose saugomus senosios liaudies sakralinės dailės pavyzdžius.

► Lapkričio 21 d. atidaryta „3+“ Plungės menininkų grupės 5-erių metų jubiliejinė paroda. Parodoje savo darbus pristatė Leonardas Černiauskas, Laima ir Tomas Danilevičiai, Ina Jakubėnienė, Jūratė Petruolytė, Valdas Simutis, Algimantas Veselis.

► Gruodžio 5 d. atidaryta Juozo Laivio ir Tomo Danilevičiaus paroda. Dviejose salėse autoriai pristatė vieną conceptualų kūrinių su keliomis interpretacijomis: 1) tekstas kaip rašytinės kalbos pavyzdys; 2) reikšmės reikšmėje efekto būseną; 3) požiūrio pagrindimo pusiausvyra kaip ne būtinybė suprasti autorius; 4) kūrinių be kūrėjo egzistencija.

► Gruodžio 12 d. vyko tautodailininko Vytauto Jaručio kalvystės meno parodos atidarymas ir menininko apdovanojimas 2008-ųjų metų Lietuvos tautodailininkų sąjungos ir Lietuvos tautodailės kūrėjų asociacijos premija. Renginyje dalyvavo tautodailininkas Vytautas Jarutis, Lietuvos tautodailininkų sąjungos (LTS), Lietuvos tautodailės kūrėjų asociacijos pirmininkas Jonas Rudzinskas, LTS Kauno tautodailininkų bendrijos pirmininkas Valentinas Jezerskas, LTS Šakių tautodailininkų bendrijos pirmininkas Vidas Cikana, etnologas Vytautas Tumėnas (Lietuvos istorijos institutas) ir kt.

■ **Žemaičių muziejuje „Alka“** spalio 9 d. pristatyta dailininkų grupės „Archyvas“ paroda „Sutemos“. Parodoje buvo eksponuojama dailininkės Odetos Staponkutės-Juršėnienės grafikos darbų ciklas „Prisiminimai“, keramikų Dormantės ir Jurgio Penkinski,

Romualdos Svesnikovienės, Lauksminės Steponavičiūtės, Dariaus Borisovo, Daivos Kulikauskienės, Nomedos Jakūnienės, Ritos Matulienės ir Rikio Hašimoto keramika. Dailininkė Dormantė Penkinski pasakojo apie archaišką keramikos techniką, demonstravo filmą apie keramikos degimą anagamos krosnyje.

► Spalio 11 d. muziejuje pristatyta dailininko Gvido Latako pirmoji eilėraščių knyga „Kol išsiris varniukai“.

► Spalio 14 d. edukacinį renginį „Medalio menas“ VDA Telšių dailės fakulteto Metaloplastikos specialybės III kurso studentams vedė muziejaus direktoriaus pavaduotoja Zita Dargaitė.

► Spalio 7, 8, 15, 16 d. edukacinius užsiėmimus „Arklių priežiūros pradžiamokslis“ Telšių specialiosios mokyklos moksleiviams vedė Žemaitijos kaimo muziejaus vedėjas Gediminas Šatkauskas.

► Spalio 22 d. edukacinį renginį „Skiedrų gaminimas ir stogų dengimas skiedromis“ Telšių specialiosios mokyklos moksleiviams vedė Žemaitijos kaimo muziejaus vedėjas Gediminas Šatkauskas.

► Gruodžio 11 d. edukacinį renginį „Žemaitijos knygnešiai“ Rietavo gimnazijos moksleiviams vedė muziejaus bibliotekos vedėja Irena Ramanauskienė.

► Lapkričio 5 d. muziejaus Dailės salėje surengta popietė „Šitiems, kurie išėjo“, skiriama besilaisviems tėviškės žemelėje ir amžiams pasilikusiems žvarbioj svetimoj šiaurėje... Dalyvavo vyskupo V. Borisevičiaus gimnazijos moksleiviai (mokyt. E. Šidlauskienė ir J. Bucevičiūtė), Telšių vaikų muzikos mokyklos moksleiviai, kunigas Vygintas Gudeliūnas.

► Lapkričio 6 d. muziejaus vyr. rinkinių saugotoja Elvyra Spudytė dalyvavo Šiaulių „Aušros“ muziejuje surengtoje apskritojo stalo diskusijoje restauratoriams, muziejinių vertybių saugotojams ir paveldo specialistams. Ji skaitė pranešimą „Kultūros paveldo saugojimo problemos provincijoje“.

► Lapkričio 7 d. muziejuje pristatyta medžio drožėjo Rimanto Laimos jubiliejinė autorinių darbų paroda, skirta 50-ties metų jubiliejui. Eksponuotos skulptūros, bareljefai, užgavėnių kaukės ir kryžių fotografijos. Jubiliatą sveikino Telšių, Plungės, Mažeikių tautodailininkai. Renginį vedė E. Spudytė.

► Lapkričio 21 d. surengtas dailininko Vytauto Mockaičio jubiliejinis vakaras, skirtas jo 50-čiui pažymėti. Pristatyta V. Mockaičio metaloplastikos paroda „Mes be meno nenuirsim“. Parodą pristatė ir apie dailininko kūrybą kalbėjo VDA Telšių dailės fakulteto dekanas pavaduotoja Algė Dargienė, menotyrininkė Adelė Zinkevičiūtė.

► Nuo lapkričio 25 d. muziejuje veikia vaškinių figūrų paroda iš Peterburgo vaškinių figūrų muziejaus.

► Gruodžio 11 d. muziejuje pristatyta knyga „Tradicinė žemaičių skulptūra“. Ji dedikuota Žemaitijos krikšto 600 metų jubiliejui. Knygą sudarė muziejaus vyr. rinkinių saugotoja E. Spudytė. Išleido Lietuvos nacionalinio muziejaus leidykla. Pristatymo renginyje dalyvavo Lietuvos nacionalinio muziejaus direktorė B. Kulnytė, Biržų, Skuodo, Mažeikių muziejinkai, tautodailininkai. Atvyko Telšių vyskupas dr. Jonas Boruta, Telšių rajono savivaldybės vadovai.

► Gruodžio 26 d. muziejaus Dailės salėje vyko tradicinis Telšių vaikų muzikos mokyklos moksleivių koncertas „Kalėdos su muzika“.

► Gruodžio 29 d. muziejuje pristatytos dvi knygos. Pirmoji – „Pe-

tras Gintalas. Gyvenimas ir kūryba“, skiriama rašytojui, Telšių profesionalaus teatro steigėjui Petriui Gintalui (1908–1971). Knygoje „Juozas Mickevičius. Tėvų ir protėvių žemė“ skelbiamas muziejinko, istoriko, kraštotyrininko rašytinis palikimas Lietuvos muziejuose, bibliotekose, archyvuose. Abi knygas sudarė Danutė Mukienė.

■ **Europos parko muziejus**, bendradarbiaudamas su prof. Magdalena Abakanowicz, spalio 1 d. pradėjo įgyvendinti „Vilnius – Europos kultūros sostinė 2009“ projektą „EUROPOS PARKAS 2009“.

► Spalio 31 d. Europos parkas įgyvendino Kultūros rėmimo fondo remiamą projektą „Europos parko muziejaus eksponatų restauravimas“. Restauruoti šeši vertingiausi ir dėl gamtinių ir kitų veiksnių labiausiai suirę / sugadinti muziejaus eksponatai, tarp jų didelio mastelio kūriny „LNK Infomedis“. Pagerėjo estetinis muziejaus po atviru dangumi vaizdas, kartu užtikrintas lankytojų saugumas ir išspręstos ekologinės problemos. Projekto vykdymo laikotarpiu muziejaus lankomumas padidėjo 7,5 proc. lyginant su 2007 metų sausio–rugsėjo mėnesiais.

► Lapkričio 25 d. Europos parke pastatyta nauja Gintaro Karoso skulptūra „Ženklas“ (plienas, h 8,8 m), skirta Lietuvos tūkstantmečio paminėjimui. „Ženklas“, anot autoriaus, Lietuvos atsivėrimo pasauliui simbolis.

■ **Geležinkelių muziejaus galerijoje** gruodžio 19 d. atidaryta paroda „Ignalina–Dūkštas–Turmantas. Miestelių istorijos“. Tai meninio edukacinio projekto, skirto 150-sioms geležinkelio tiesimo Lietuvoje metinėms, ketvirtoji paroda.

► Nuo 2004 m. Lietuvos geležinkelių muziejuje vykdomas meninis-edukacinis projektas, dedikuotas Sankt-Peterburgo–Varšuvos geležinkelio (pirmojo geležinkelio Lietuvoje) statybai. Šiuo metu muziejuje veikianti ekspozicija „Ignalina–Dūkštas–Turmantas. Miestelių istorijos“ – jau IV projekto paroda. Tai – nuosekli ankstesnių, muziejuje realizuotų panašaus pobūdžio dailės parodų tęsa („Pavilnys istorijoje ir drobėse“ 2004 m., „Naujoji Vilnia pro traukinio langą“ 2006 m., „Pabradė–Švenčionėliai. Kelionės traukiniu akimirkos“ 2007 m.). Visas keturias projekto parodas jungia punktyrinė gija – meno kūriniuose realizuojama pirmųjų Lietuvoje geležinkelio stočių tema. Pastarąjį kartą menininkai stotis bando pristatyti labiau per konkrečių bei išgalvotų miestelių istorijų prizmę. Kita šių parodų jungtis – autorių komanda, kasmet papildoma naujais vardais. Parodoje dalyvauja Vilniaus menininkai Augustas Lopas, Robertas Gritėnas, Marta Vosyliūtė, Ieva Paltanavičiūtė, Rasa Brazauskaitė, Jurgita Jasinskaitė, Rasa Noreikaitė-Miliūnienė, Irma Balakauskaitė, Indrė Stakvilė. Paroda veiks iki 2009 m. kovo 19 d.

■ **Genocido aukų muziejuje** spalio 28, 29 ir 30 d. vyko seminarai istorijos mokytojams „Pokario istorija mokyklai“. Bendrojo lavinimo mokyklų mokytojai buvo supažindinti su Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro (LGGRTC) ir Genocido aukų muziejaus veikla, perspektyvomis, muziejaus fonduose saugomais istorijos šaltiniais, jų panaudojimo galimybėmis. Mokytojams buvo pristatyta LGGRTC vykdoma programa „Pokario istorija jaunimui“ ir Genocido aukų muziejaus edukacinė programa „Atverta istorija“ svečiai patys dalyvavo apžvalginėje ekskursijoje, edukaciniame užsiėmime „Sovietų kalėjimai, lageriai ir tremtis: skiriamieji bruožai“, žiūrėjo dokumentinį filmą „Gyveno senelis ir bobutė“ (rež. Giedrė Beinoriūtė, 2007).

► Lapkričio 21 d. buvo surengtas Ukrainos 1932–1933 m.

badmečio (Holodomoro) 75-ųjų metinių minėjimas. Muziejaus konferencijų salėje pristatytas naujas režisieriaus Rimo Bružo dokumentinis filmas „Badas“, o po jo peržiūros prie paminklo sovietų okupacijos aukoms Gedimino pr. ir Aukų g. sankirtoje vyko tradicinė akcija „Uždek žvakelę“

► Gruodžio 17 d. muziejaus konferencijų salėje vyko Tibeto laisvės rėmimo judėjimo inicijuotas renginys „Politinė ir kultūrinė situacija Tibete“, kurį vedė viena iš Tibeto laisvės rėmimo aktyvistų Ona Židonytė. Vakarą metu orientalistas Vytis Vidūnas dalinosi įspūdžiais iš neseniai Varšuvoje Dalai Lamos skaitytos paskaitos, buvo demonstruojamas dokumentinis filmas apie Tibetą.

■ **Janinos Monkutės-Marks muziejuje-galerijoje** rugsėjo 5 d. atidaryta Nelės Zirnitės-Žukauskaitės (Ryga) ir Jono Kuprio (Čikaga) darbų paroda „FOTO GRAFIKA“. Parodoje eksponuojamos Jono Kuprio fotografijos iš ciklo „Lietuviai Amerikoje“ ir Nelės Zirnitės-Žukauskaitės grafikos darbai iš parodos „Meilės slėnis“.

► Rugsėjo 9 d. V. K. Jonyno galerijoje, Druskininkuose, surengta Janinos Monkutės-Marks gobelenų paroda „Dovana Tėviškai“.

► Spalio 24 d. atidaryta paroda „CITATOS TEKSTILĖJE: Angelo Šėlsmas. Shibori – Transformacijos“. Pristatyta Jolantos Šmidtienės autorinė erdvinio siuvinėjimo paroda „Angelo šėlsmas“ ir žymios Shibori technologijos pradininkės Lietuvoje Jūratės Petruškevičienės kuruojama ekspozicija „Shibori – Transformacijos“, kurioje pristatomi pačios Jūratės Petruškevičienės ir jaunų menininkų bei tekstilės studentų darbai, atlikti naudojant shibori technologiją.

► Gruodžio 19 d. atidaryta tarptautinė stiklo meno paroda „VITRUM BALTICUM IV. NEW AND YOUNG.“ Tai didelės apimties tęstinis VITRUM BALTICUM projektas suteikiantis galimybę Lietuvos žiurovams bei menininkams susipažinti su novatoriška Baltijos šalių menininkų stiklo plastika ir jos panaudojimo galimybėmis. Parodoje dalyvauja 42 stiklo menininkai iš Lietuvos, Latvijos, Estijos ir Suomijos.

► Kovo–gruodžio mėnesiais vyko pilietinio ir tautinio ugdymo projektas „Liaudies meno atspindžiai Janinos Monkutės-Marks kūryboje ir šiuolaikiniame mene“. Jo tikslas sukurti ilgalaikę muziejaus edukacinę programą, kuri pagelbėtų dailės mokytojams plačiau supažindinti moksleivius su kėdainietės Janinos kūryba. Projekte dalyvavo Kėdainių dailės mokyklos moksleiviai ir Akademijos vidurinės mokyklos moksleiviai. ■